
PROFILERINGSPROJECT

“GROEPSBALANS”

“Wat kan groepsleiding doen om een juiste balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang?”

ORTHOPEDAGOGISCH KINDERCENTRUM DE ELZENGAARD

Merel Schuurmans 2205899

Schooljaar 2016/2017

PP docent: Marije Verhoeks

Praktijkbegeleidster: Anja Wouters

VOORWOORD

Voor u ligt het onderzoek “groepsbalans” dat is uitgevoerd in het kader van het afstuderen van de opleiding pedagogiek. In dit profileringsproject wordt een onderzoek gedaan naar het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang van een heterogene groep. Het doel van het onderzoek is antwoord geven op de onderzoeksvraag. Uiteindelijk zullen door middel van aanbevelingen handvaten worden geboden aan groepsleiding om aan alle doelen van de kinderen te kunnen werken zoals opgesteld in het ondersteuningsplan van elk individueel kind. Dit onderzoek bestaat uit twee delen: een literatuuronderzoek en een praktijkonderzoek die uitgevoerd zijn in opdracht van Orthopedagogisch kindercentrum De Elzengaard – groep Paars, locatie de Waluwe te Zaltbommel.

Mijn stage bij OPK De Elzengaard – groep Paars zorgde voor een interessante en uitdagende werkplek voor mijn derde en vierde leerjaar van de opleiding Pedagogiek. Mijn interesses zijn de afgelopen jaren steeds meer uitgegaan naar het stimuleren en begeleiden van kinderen met een hulpvraag.

Samen met mijn stagebegeleidster, Anja Wouters, heb ik de onderzoeksvraag voor dit profileringsproject opgesteld. In mijn stageperiode, bij OPK De Elzengaard – groep Paars, collega’s en ik hebben gemerkt dat we vaak zoekende zijn in het vinden van de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Voor alle kinderen wil je “er zijn” en tegemoetkomen aan de behoeften van elk kind, zowel individueel als in het groepsbelang. Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van OPK De Elzengaard groep Paars en vanuit mijn eigen interesse.

Het onderzoek wat ik heb uitgevoerd heeft interessante resultaten opgeleverd. Tijdens dit onderzoek stonden mijn stagebegeleidster, Anja Wouters, en mijn begeleidster vanuit de opleiding, Marije Verhoeks, altijd voor mij klaar. Hierbij wil ik graag mijn begeleidsters bedanken voor de fijne begeleiding en hun ondersteuning tijdens mijn onderzoek. Ik wil ook alle respondenten bedanken die mee hebben gewerkt aan dit onderzoek.

Zaltbommel, Juni 2017

Merel Schuurmans

INHOUDSOPGAVE

Gedragcode	6
Oriëntatie	7
1.1 . OPK De Elzengaard	7
1.2 Elzengaard Groep Paars	8
1.3 Onderzoek	9
Literatuuronderzoek	11
2. Inleiding	11
2.1 Wat heeft een kind nodig in de groep om zich te ontwikkelen?	13
2.1.1. Basisbehoeften van het kind	13
2.1.2. Basisbehoeften in een groep	14
2.1.3. Conclusie	16
2.2 Wat is de juiste houding van groepsleiding tegenover het kind?	17
2.2.1. Professionele rol van de groepsbegeleiders	17
2.2.2. Conclusie	20
2.3 Wat kan een groep bijdragen aan de ontwikkeling van een kind?	21
2.3.1. Groepsvorming	21
2.3.2. Belang van de groep	22
2.3.3. Positieve Groep	22
2.3.4. Sociale ontwikkeling	23
2.3.5. Conclusie	24
2.4 Hoe kan een professional effectief een groep verbeteren.	25
2.4.1. Effectieve groep creëren	25
2.4.2. Groepsstructuur	26
2.4.3. Veiligheid	26
2.4.4. Conclusie	28
Onderzoeksopzet	29

3.1 Onderzoeksdesign	29
3.3 Respondenten	30
3.4 Dataverzamelmethode	31
Resultaten praktijkonderzoek	32
4.1 Resultaten in een doorlopende tekst	32
4.2 Interpretatie en conclusies	36
Conclusies & Aanbevelingen	39
5.1 Conclusies	39
5.2 Aanbevelingen	42
aanbeveling verder onderzoek	45
Evaluatie	46
Literatuurlijst	49
Bijlage 1 Akkoordverklaring Werkveld	51
Bijlage 2 Go-verklaring oriëntatiefase	52
Bijlage 3 GO-verklaring praktijkonderzoek	53
Bijlage 4 Interview	55
Bijlage 5 Transcripts	57
Transcript Interview 1	57
Transcript interview 2	67
Transcript Interview 3	81
Transcrip interviewt 4	95
Transcript interview 5	108
Bijlage 6 Codeboom	128
Respondent 1: Groepsleiding W.	128
Respondent 2 - Groepsleiding B.	129
Respondent 3: - Groepsleiding J.	130
Respondent 4 – Groepsleiding D.	132
Respondent 5: - Psychologe	133
Bijlage 6 beoordeling werkveld	136

Bijlage 7 Toepassing Model Adaptief	138
Bijlage 8 Akkoord audio opnames	141

GEDRAGSCODE

Deze gedragscode is opgesteld om de kwaliteit van het onderzoek te verbeteren. De gedragscode bestaat uit vijf regels en beschrijft gewenst gedrag bij het uitvoeren van het praktijkonderzoek. Er wordt beschreven wat verantwoord onderzoeken inhoudt voor de praktijkonderzoeker.

De vijf gedragsregels:

1. Professioneel en maatschappelijk belang;

Onderzoekers leveren een bijdrage aan het beroep, het bijbehorende beroepenveld en zetten zich hierbij in voor het publieke belang. Ze richten zich op belangrijke problemen en relevante problemen uit de beroepspraktijk. Daarnaast richten onderzoekers zich op creatieve, toepasbare en innovatieve oplossingen voor de praktijk. Zij leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van kennis en theorie en het stimuleren naar de praktijk. Onderzoekers streven ernaar om resultaten open en toegankelijk te maken.

2. Respectvol

De onderzoekers houden rekening met belangen, zienswijzen, opvattingen, rechten, theorieën en methoden van betrokkenen collega onderzoekers. Ze leven de regels en protocollen na die gelden in het vakgebied.

3. Zorgvuldig

Onderzoekers houden rekening met beschikbare onderzoeksmethoden en de bijbehorende regels. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met onderzoeks- en beroepsethiek binnen het vakgebied. De onderzoekers zorgen ervoor dat de data zorgvuldig verwerkt en bewaard worden.

4. Integer

Onderzoekers gaan kritisch om met de opvattingen en probleemdefinities uit de praktijk. Ze zijn onafhankelijk en eerlijk over de bronnen en methoden die ze gebruiken. Onderzoekers zijn aanspreekbaar op hun gedrag, objectief in rapportages en zelfstandig in analyses.

5. Verantwoorden keuze en gedrag

De onderzoekers verantwoorden zich over de gemaakte keuze voor het thema, onderwerp, methoden, onderbouwingen, conclusies en bronnen. Ten slotte verantwoorden ze de plannen en ideeën voor de praktijk.

Andriessen e.a. (2010).

ORIËNTATIE

Om een duidelijk beeld te geven van de organisatie waar het onderzoek is uitgevoerd, geef ik een algemene beschrijving van OPK De Elzengaard. Na deze beschrijving zal uitleg worden gegeven over groepen en groepsvorming. Uiteindelijk volgt een volledige beschrijving van groep Paars van OPK De Elzengaard, waar het onderzoek op is gebaseerd. Hierbij komt de visie op medewerkers en het maatschappelijk perspectief aan bod. Vervolgens zal ik het praktijkprobleem beschrijven waar dit onderzoeksrapport zich op zal richten. Aanvullend zullen de onderzoeksvraag, onderzoeksdoel en deelvragen worden beschreven.

1.1 . OPK DE ELZENGAARD

Cello is een stichting voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Deze mensen kunnen bij hen terecht voor specialistische kinderzorg, wonen, werken of vrijetijdsbesteding. OPK De Elzengaard is een orthopedagogisch kindercentrum en daarmee onderdeel van de specialistische kinderzorg van Cello.

Volgens Cello (2016) is OPK De Elzengaard een orthopedagogisch kindercentrum voor kinderen met een verstandelijke beperking en/of een ontwikkelingsachterstand in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. Het OPK biedt optimale ontwikkelings- en ontplooiingskansen voor kinderen. Het doel van OPK De Elzengaard is het stimuleren, oefenen en in stand houden van de verstandelijke, emotionele, sociale en lichamelijke mogelijkheden van het kind.

Het uitgangspunt van de begeleiding van het kind op OPK De Elzengaard is: wat vraagt het kind? OPK De Elzengaard wil het kind met zijn mogelijkheden en beperkingen zo goed mogelijk begrijpen en in de ondersteuning daarop aansluiten. Voor de ondersteuning wordt gebruikt gemaakt van 'Mijn Plan', een ondersteuningsplan met afspraken, doelen en informatie rondom het kind. Voor elk kind wordt samen met ouders, therapeuten en andere betrokken gekeken naar wat iedereen belangrijk vindt voor de ontwikkeling van het kind en welke doelen gesteld moeten worden. OPK De Elzengaard streeft ernaar om een veilig en prettig klimaat te creëren van waaruit de kinderen zich kunnen ontwikkelen. De kinderen worden voorbereid op een vorm van onderwijs (Cello, 2016).

OPK De Elzengaard heeft verschillende groepen. Bij de groepskeuze spelen de ondersteuningsvraag, de ontwikkelingsmogelijkheden, de persoonlijkheid en waar mogelijk de woonplaats van het kind een belangrijke rol. Bij de groepskeuze wil OPK De Elzengaard zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen van het kind.

Johnson en Johnson (2011) spreken over groepen met groepsoriëntatie en groepen met een individualistische oriëntatie. Bij het uitgangspunt van de groepsoriëntatie wordt het gedrag van de groepsleden verklaard op basis van de invloeden die de groep uitoefent. Bij de individualistische oriëntatie wordt het functioneren van de groep bepaald door de attitudes, cognities en persoonlijkheden van de groepsleden.

Op OPK De Elzengaard zijn er school voorbereidende groepen, observatiegroepen, groepen voor kinderen met een specifieke ontwikkelingsstoornis zoals autisme en groepen voor kinderen met een ernstig meervoudige beperking. De meeste groepen hebben een individualistische oriëntatie, omdat het functioneren van groepen wordt bepaald door de individuen van de groepen.

Vier locaties van OPK De Elzengaard maken deel uit van een brede school, daar zijn meerdere vormen van onderwijs en kinderopvang bij elkaar in één gebouw gevestigd. Deze samenwerking zorgt ervoor

dat er een breed aanbod is en kinderen een uitdagende en stimulerende omgeving krijgen waarin zij zichzelf kunnen ontdekken en ontplooien. Zo spelen kinderen samen buiten op een gezamenlijke speelplaats en worden gezamenlijk activiteiten uitgevoerd waar mogelijk.

Bij dit onderzoek wordt rekening gehouden met het beleid van Cello. Voor de medewerkers van OPK De Elzengaard (Cello) is een beleid opgesteld met kernwaarden voor medewerkers. Cello (2016) heeft drie kernwaarden opgesteld in het beleid. Betrokken, betrouwbaar en bevlogen. Een warme organisatie die uitgaat van de menselijke maat en betrokkenheid bij de cliënten en medewerkers. Cello is gericht op een langdurige relatie en noemt zichzelf een betrouwbare partner die er is voor de cliënten en belanghebbende. De kwaliteit en inhoud wordt boven de vorm en uiterlijk gesteld. Cello gaat voor de beste dienstverlening aan de cliënten.

Naast de visie van Cello speelt ook het maatschappelijk perspectief een rol. Per 1 augustus 2014 hebben scholen een zorgplicht en zijn scholen verantwoordelijk om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Om deze reden werken speciale en reguliere scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden. In het samenwerkingsverband maken scholen afspraken over de begeleiding en ondersteuning die scholen in de regio kunnen bieden. Het samenwerkingsverband maakt afspraken met gemeenten in de regio over de inzet en afstemming van de zorg (Passend Onderwijs, 2017). Dit zorgt er uiteindelijk voor dat er steeds meer heterogeniteit ontstaat omdat alle kinderen doorstromen naar het onderwijs en dat er eerst wordt uitgegaan van extra ondersteuning in de klas. De groepen worden dus meer divers wat zorgt voor verschillende problematieken en zorgen binnen een groep. Zowel op het OPK als op school blijven kinderen te maken krijgen met zich bevinden in een groep.

Groep paars maakt deel uit van brede school de Waluwe. Dit onderzoek en de conclusies hebben betrekking op groep paars.

1.2 ELZENGAARD GROEP PAARS

Groep paars is een “school voorbereidende” groep voor jonge kinderen tot ongeveer zes jaar uit de regio Zaltbommel, bij wie vragen zijn over de ontwikkeling. Deze vragen hebben te maken met problemen van de ontwikkeling van het kind. Tijdens de dagelijkse begeleiding wordt gekeken naar de mogelijkheden en behoeften van elk individueel kind. Niet altijd is direct duidelijk welke beperkingen een rol spelen en waar de begeleiding zich op moet richten. Observatie speelt hierbij een belangrijke rol. Het welzijn van de kinderen staat steeds voorop.

Volgens Van Gemert & Minderaa (2000) zie je op een kinderdagcentrum, net als op het OPK, grote verschillen in begeleidingsbehoeften, leeftijd, ontwikkelingsmogelijkheden en de aard van de handicap. Elk kind heeft een ander toekomstperspectief, wat heel herkenbaar is voor groep Paars. Groep Paars heeft grote verschillen tussen de kinderen in begeleidingsbehoeften.

Groep paars vormt op dit moment een heterogene groep met uiteenlopende ondersteuningsbehoefte. In dit onderzoek wordt groep Paars beschouwd als een heterogene groep, door de verschillen tussen de kinderen in de groep (Bobbink, Fleuren, Janssen & Kreukens, 2005). De groep bevat negen kinderen, in de leeftijd van 3 tot 5 jaar, waarbij de ontwikkelingsleeftijden zeer uiteen lopen. De kinderen en begeleiders hebben te maken met:

- Vermoeden van, of vastgestelde diagnose binnen het autisme spectrum stoornis;
- Taalontwikkelingsachterstand;
- Sociaal emotionele ontwikkelingsproblemen;

- Eetproblemen;
- Ernstig meervoudige beperkingen;
- Algehele ontwikkelingsachterstand.

Zoals hierboven blijkt, loopt het ontwikkelingsniveau van de kinderen erg uiteen waardoor het moeilijk is om alle kinderen te betrekken bij dagelijkse groepsactiviteiten.

Op groep Paars wordt een dagprogramma gevolgd met activiteiten die dagelijks terugkomen en activiteiten zoals muziek, knutselen, sensopathisch spel, gymmen en dergelijke. Tijdens deze activiteiten wordt zoveel mogelijk in gespeeld op de persoonlijke behoeften van de kinderen.

1.3 ONDERZOEK

Het individuele belang gaat vaak voor op het groepsbelang. Groepsleiding van groep paars vragen zich af of je het groepsbelang voor moet laten gaan op het individuele belang of juist andersom. Wat is de juiste afweging tussen het individuele belang en het groepsbelang als je uit gaat van het welzijn van de kinderen.

De situatie brengt met zich mee dat groepsleiding er niet voor kan zorgen dat er aan de doelen van alle kinderen van groep paars kan worden gewerkt zoals opgesteld in het ondersteuningsplan. Zo zijn er kinderen die op OPK De Elzengaard zijn aangemeld om sociaal emotioneel sterker te worden door deelname aan het groepsproces. Terwijl andere kinderen een vertraagde ontwikkeling hebben op meerdere vlakken en hierdoor niet kunnen deelnemen aan het groepsproces. De behoefte van de kinderen uit de groep staan haaks op elkaar en dat maakt het in stand houden van het groepsproces voor de medewerkers lastig.

De ondersteuningsbehoeften van de kinderen zijn divers waardoor je als begeleider voor kwesties komt te staan waarin je moet kiezen tussen het groepsbelang en het individuele belang van het kind. Op welke momenten kies je voor welk kind, wat betekent dit voor de andere kinderen en wat betekent dit voor de hele groep?

Het doel van het onderzoek is antwoord geven op de onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag waar in dit onderzoek antwoord op wordt gezocht luidt als volgt:

- Wat kan groepsleiding doen om een juiste balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang?

Door middel van aanbevelingen worden handvaten geboden aan groepsleiding van OPK De Elzengaard om een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang. Hierdoor zou groepsleiding in de groep tegemoet kunnen komen aan de basisbehoeften en de persoonlijke doelen van de kinderen zoals opgesteld in het ondersteuningsplan van elk kind.

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden wordt gebruikgemaakt van zowel literatuuronderzoek als praktijkonderzoek.

Het eerste deel van het onderzoek bestaat uit het literatuuronderzoek. Dit literatuuronderzoek zal antwoord zoeken op de volgende vragen:

- Wat heeft een kind nodig in een groep om zich te ontwikkelen?
- Wat is de juiste houding van de groepsleiding tegenover het kind?
- Wat kan een groep bijdragen aan de ontwikkeling van het kind?
- Hoe kan groepsleiding effectief een groep verbeteren?

Het tweede deel van het onderzoek bestaat uit het praktijkonderzoek. In het praktijkonderzoek zal middels interviews antwoord worden gezocht op de volgende vragen:

- Wat is de beleving van de groepsleiding op de huidige balans?
- Wat geeft de groepsleiding aan nodig te hebben in de huidige situatie van de groep om balans te creëren?
- Wat kan bijdragen aan het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?

Meer informatie over de opzet van het praktijkonderzoek is te vinden in hoofdstuk 3.

2. INLEIDING

Het literatuuronderzoek heeft tot doel meer inzicht te krijgen in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang van een groep kinderen op een orthopedagogisch kindercentrum. Deze inzichten kan groepsleiding helpen tegemoet te komen aan de basisbehoeften van het kind en te werken aan de doelen van de kinderen zoals opgesteld in het individuele ondersteuningsplan.

In het literatuuronderzoek wordt onderzoek gedaan naar het ontwikkelen van een klimaat waarin kinderen zich veilig en vertrouwd kunnen ontwikkelen. Hierbij wordt rekening gehouden met het individuele kind en het groepsklimaat. Op OPK De Elzengaard bevinden zich kinderen met ontwikkelingsachterstanden en beperkingen. Het is voor het groepsklimaat belangrijk om ook de individuele behoeften van het kind mee te nemen.

In het literatuuronderzoek zal aandacht worden besteed aan de beantwoording van de deelvragen en uiteindelijk de onderzoeksvraag. Uiteindelijk zal het literatuuronderzoek bijdragen aan het beiden van handvaten voor groepsleiding om balans te kunnen creëren tussen het individuele belang van het kind en het belang van de hele groep.

Het literatuuronderzoek wordt onderverdeeld in verschillende hoofdstukken. Vanuit de behoefte van het kind wordt toegespitst op de groep waarin deze kinderen zich bevinden binnen het orthopedagogisch kindercentrum. De verdeling van het literatuuronderzoek ziet er als volgt uit;

- 1) Wat heeft een kind nodig in een groep om zich te ontwikkelen?

In dit hoofdstuk zal worden gekeken naar wat een kind nodig heeft in een groep. De theorie van Stevens & Bors (2004) en Schreuder & Messing (2012) zal bijdragen aan het beantwoorden van deze deelvraag. Hierin komen de basisbehoeften en belangrijke aspecten om het kind te laten ontwikkelen aan bod.

- 2) Wat is de juiste houding van groepsleiding tegenover het kind?

In het tweede hoofdstuk wordt gekeken naar de manier waarop de professionals zich het beste tot het kind kunnen verhouden. Waar hebben de kinderen behoeften aan en welke houding van professionals kan bijdragen aan de ontwikkeling van het individuele kind en de groep kinderen. Hierbij zal vooral gebruik gemaakt gaan worden van literatuur uit Professioneel Pedagogisch handelen van Sipman (2013).

- 3) Wat kan een groep bijdragen aan de ontwikkeling van het kind?

In dit hoofdstuk wordt toegespitst naar het belang van een groep voor een kind. Daarnaast wordt gekeken wat de groep voor bijdrage levert aan de ontwikkeling van het kind. Hierbij komen verschillende literatuur aan bod.

- 4) Hoe kan groepsleiding effectief een groep verbeteren?

In het laatste hoofdstuk komt de effectiviteit aan bod. Hoe verloopt een groepsproces en op welke manier kan een groep effectief worden gemaakt om ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen om uiteindelijk tot ontwikkeling te kunnen komen?

Johnson & Johnson (2011) zullen met het boek “groepsdynamica” een grote bijdrage leveren aan het literatuuronderzoek gericht op de groep kinderen omdat zij zich richten op de processen in de groep. Daarnaast zal er veel gebruik worden gemaakt van literatuur uit Professioneel pedagogisch handelen van Sipman (2013). Hij richt zich op het omgaan met probleemgedrag in opvoedingssituaties. Het boek “Inleiding groepsdynamica” van Alblas (2010) geeft inzicht in het functioneren van mensen in groepen. Deze literatuur zal steeds aan worden gevuld met externe bronnen van verschillende auteurs.

Uiteindelijk zullen uit het literatuuronderzoek antwoorden komen op de verschillende deelvragen. Deze antwoorden zullen ervoor zorgen dat duidelijk wordt wat groepsleiding nodig heeft om een balans te kunnen creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang.

2.1 WAT HEEFT EEN KIND NODIG IN DE GROEP OM ZICH TE ONTWIKKELEN?

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste behoeften van het kind geeft inzicht in hoe kinderen tot persoonlijke ontwikkeling kunnen komen in een groep.

Eerst komen de basisbehoeften van het kind aan bod en worden verschillende ontwikkelingsopgaven genoemd die afzonderlijk van elkaar passen bij een bepaald ontwikkelingsniveau. Daarna worden de behoeften van een kind in de groep beschreven.

Voor groepsleiding kan het nuttig zijn om te weten waar ze rekening mee moeten houden en waar de aandachtspunten liggen in de tegemoetkoming aan de behoeften van de kinderen.

2.1.1. BASISBEHOEFTE VAN HET KIND

In deze paragraaf worden de algemene basisbehoeften van het kind in kaart gebracht. Allereerst worden de basisbehoeften van het kind beschreven door Prins & Braet (2008), daarna geven Bors & Stevens (2010) nadere toelichting aan de door Prins (2008) beschreven behoeften. Ten tweede komt Erikson in Feldman (2012) met ontwikkelingsopgaven die betrekking hebben op de psychosociale ontwikkeling.

Kinderen hebben drie belangrijke basisbehoeften volgens Prins (2008); behoefte aan relatie, behoefte aan competentie en behoefte aan autonomie. Bors & Stevens (2010) geven een uitleg aan de basisbehoefte; relatie, competentie en autonomie.

Met de behoefte aan relatie wordt volgens Bors & Stevens (2010) bedoeld dat kinderen zich veilig en geaccepteerd voelen in hun omgeving. Het kind moet weten dat hij gewaardeerd wordt door anderen. Kinderen hebben de behoefte om interacties aan te gaan en om zich verbonden te voelen.

Onder de behoefte competentie wordt volgens Bors & Stevens (2010) verstaan dat kinderen taken krijgen die passen bij wat ze aankunnen. Het kind moet in zichzelf kunnen geloven en plezier ervaren in zijn taak. De behoefte aan competentie zie je bij kinderen ook terug in relatie tot anderen, ze willen zich competent voelen tegenover anderen om zich heen.

De behoefte aan autonomie wordt volgens Bors & Stevens (2010) omschreven als kinderen zelfstandig dingen willen doen, zelf keuzes kunnen maken zonder hulp van anderen. Kinderen willen zelfstandig taken verrichten, zelfcontrole hebben en handelingsvrijheid voelen in de interactie met de omgeving. Het gaat om de behoefte aan vrijheid om zelf te kiezen, beslissen en zelf te mogen sturen in het handelen.

Voor groepsleiding is het belangrijk dat je met elk kind uit de groep contact blijft onderhouden en dat het kind op verschillende manieren contact kan maken met de groepsleiding. Al snel genoeg merk je als begeleider op welke manier elk kind contact maakt en welke manier gebruikt kan worden om aan de basisbehoeften van het kind te voldoen (Stevens, 2004).

Naast de basisbehoefte autonomie, relatie en competentie beschrijft Erikson volgens Feldman (2012) vanuit zijn psychodynamische visie een theorie over de psychosociale ontwikkeling. Deze theorie gaat over acht verschillende ontwikkelingsopgaven waarin het kind steeds nieuwe vaardigheden aanleert door middel van conflicten om goed te kunnen functioneren. Het kind ontwikkelt hierdoor een eigen identiteit waarin het kind identificeert met de cultuur waarin het leeft. Het kind leert anders naar zichzelf kijken en naar de wereld om zich heen.

De acht vaardigheden die iemand op moet bouwen zijn als volgt:

- Vertrouwen
- Autonomie
- initiatief
- Competentie
- Identiteit
- Intimiteit
- Productiviteit
- Tevredenheid

De psychosociale ontwikkeling van het kind speelt een rol bij de ontwikkeling van het kind.

Het kind doet kennis en vaardigheden op door de ontwikkelingsopgaven te vervullen. Binnen OPK De Elzengaard heb je te maken met kinderen tot de leeftijd van ongeveer 13 jaar. Dit betekent dat de eerste vier opgaven een rol spelen in het functioneren van het kind van OPK De Elzengaard. Aan de opvoeders van het kind is het de taak om het kind te bieden wat het nodig heeft om een ontwikkelingsopgave te doorstaan. De ontwikkelingsopgaven luiden als volgt:

Vertrouwen versus wantrouwen;

De kinderen gebruiken de opvoeders als veilige basis van waaruit ze de omgeving kunnen verkennen. In deze eerste periode staat de ontwikkelingsopgave van vertrouwen en wantrouwen centraal. Het kind moet leren vertrouwen op zichzelf en vertrouwen in anderen.

Autonomie versus schaamte en twijfel;

De onafhankelijkheid moet worden gestimuleerd voor de ontwikkeling van het kind, zodat de twijfels over zichzelf afnemen.

Initiatief versus schuld;

Het kind moet initiatief kunnen nemen en zal daarbij ook schuld ervaren over daden en gedachten.

Competentie versus minderwaardigheid:

Kinderen ontwikkelen het vermogen tot decentralisatie en gaan andermans perspectief leren zien. Er wordt een groeiend besef van competentie ontwikkeld. Daar tegenover staan ook gevoelens van minderwaardigheid en het geen vertrouwen hebben in het eigen kunnen.

Het doorlopen van de stadia met de verschillende ontwikkelingsopgaven is afhankelijk van hoe de groepsleiding reageert op de behoeften van het kind. Opvoeders moeten mogelijkheden creëren om de kinderen de ontwikkelingsopgaven te laten doorlopen en om zichzelf uiteindelijk te kunnen ontwikkelen (Feldman, 2012).

2.1.2. BASISBEHOEFTE IN EEN GROEP

In deze paragraaf wordt in kaart gebracht welke behoeften kinderen hebben in een groep. Eerder werden de drie basisbehoeften die cruciaal zijn voor de gehele ontwikkeling van het kind beschreven. Nu wordt dieper ingegaan op de behoeften van het kind in een groep.

Volgens Schreuder & Messing (2012) hebben kinderen drie sterke behoeften in een groep. Op de eerste plaats willen kinderen bij een groep horen. Daarnaast willen kinderen ook invloed uitoefenen in de groep. Ze willen dat er naar hen geluisterd wordt en dat ze zich geaccepteerd kunnen voelen. Kinderen geven mede richting aan de activiteiten van de groep. Als laatste hebben kinderen behoeften aan persoonlijke relaties. De relatie met groepsgenootjes of groepsleiding maakt een groep overzichtelijker en veilig voor een kind. Deze behoeften in een groep hebben betrekking op de basisbehoeften van het kind. De behoefte aan relatie, autonomie en competentie zie je hierin terug. Zo heeft zich geaccepteerd voelen in de groep betrekking op de behoefte aan relatie. Het invloed uit kunnen oefenen op de groep zou betrekking kunnen hebben op de behoefte aan competentie, dat het kind denkt een taak kan volbrengen. Het mede richting geven aan activiteiten kan betrekking hebben op de behoefte autonomie, het kind krijgt het gevoel dat hij zelf iets kan.

Het is voor kinderen geruststellend wanneer ze weten dat ze tot een bepaalde groep behoren. Een groep biedt kinderen de mogelijkheid om zich te verschuilen of terug te trekken uit het grote geheel.

Niet bij elk kind kan voldaan worden aan de drie basisbehoeften in een groep. Sommige kinderen zijn sociaal onhandig en begrijpen de regels niet. Dit kan komen doordat kinderen geen ervaring hebben in omgang met leeftijdsgenootjes, impulsief gedrag vertonen, een ander uiterlijk hebben of door hun temperament (Schreuder & Messing, 2012).

Wanneer een kind niet kan voldoen aan de drie basisbehoeften kan het zich terug gaan trekken of storend gedrag gaan ontwikkelen. Kinderen kunnen zich hierdoor niet voldoende concentreren op hun taak en spel. Ze gaan een negatief zelfbeeld ontwikkelen als ze niet bij de groep kunnen horen. De rol van de groepsbegeleider is om de kinderen allemaal een plaats in de groep te geven. Er zijn ook kinderen die graag alleen spelen. Ze doen dit dan vanuit een positieve basis. De groep accepteert dan dat kinderen alleen spelen volgens Schreuder & Messing(2012).

Naast de visie van Schreuder & Messing (2012) geeft ook Alblas (2010) nuttige informatie over de behoeften van het kind in een groep.

Volgens Alblas (2010) heeft het deel uitmaken van een groep gedragsmatige en psychologische consequenties voor leden. Zo is het individuele gedrag van mensen gevarieerder als iemand alleen is dan wanneer hij zich in een groep bevindt. In een groep laten ze zich bewust of onbewust beïnvloeden door de meningen en het gedrag van andere groepsleden.

Wanneer leden van de groep zelf niet meer lijken te bepalen wat er gebeurt is er sprake van controleverlies. Ze laten zich meeslepen in het gedrag van de anderen. Bij diffusie van verantwoordelijkheid gaan mensen dingen doen die ze zelf nooit zouden doen (Alblas, 2010).

In een groep is er behoefte aan sociale steun, positief zelfbeeld, status en identiteit. De sociale steun bestaat uit emotionele ondersteuning, advies, hulp en positieve feedback. Binnen een groep wordt gestreefd naar de vorming en handhaving van een positief zelfbeeld. Het is daarom belangrijk dat leden van de groep waarderende opmerkingen geven aan groepsleden. De groep wordt vaak gebruikt in de status en identiteit van de leden van de groep (Alblas, 2010).

2.1.3. CONCLUSIE

Kinderen hebben behoefte aan relatie, competentie en autonomie om tot ontwikkeling te komen. Aan de begeleider van het kind is het de taak om het kind tegemoet te laten komen aan deze drie behoeften. Voor de jonge kinderen op groep paars is het belangrijk dat de drie basisbehoeften de basis vormen rondom het dagprogramma (Prins & Braet, 2008).

Voor de begeleiders is het belangrijk dat kinderen de juiste zorg krijgen rondom het volbrengen van de ontwikkelingsopgaven die passend zijn bij de ontwikkeling van het individuele kind. Volgens Erikson zitten de kinderen van OPK De Elzengaard in de eerste vier ontwikkelingsopgaven van de psychosociale ontwikkeling. In het eerste stadium doet het kind een groot beroep op de opvoeder. Het gaat om de ontwikkelingsopgaven vertrouwen vs. wantrouwen. Het kind moet leren vertrouwen op zichzelf en anderen. Vanuit de groepsleiding is het belangrijk dat je het kind vertrouwen geeft en het kind laat vertrouwen op zichzelf (Feldman, 2012).

De volgende ontwikkelingsopgave voor het kind is autonomie vs. schaamte en twijfel. Het kind moet de kans krijgen op groep Paars om autonoom te kunnen handelen en daarbij niet twijfelen over zichzelf. De groepsleiding moet het kind kansen bieden om onafhankelijk te handelen en het kind te laten exploreren (Feldman, 2012).

In de derde ontwikkelingsopgave is het volgens Feldman (2012) voor groepsleiding belangrijk dat het kind zelf initiatief kan nemen. Het kind moet voldoende veiligheid en structuur krijgen van de groepsbegeleiders om initiatief te nemen, anders krijgt het kind schuldgevoelens.

Vanaf 5 jaar speelt de ontwikkelingsopgave vlijt vs. minderwaardigheid een belangrijk rol voor het kind volgens Feldman (2012). Het kind gaat een positief zelfbeeld ontwikkelen en heeft hiervoor positieve bekrachtiging nodig van groepsleiding.

Deze verschillende stadia van de ontwikkelingsopgaven geven de groepsleiding inzicht in de manier waarop zij de kinderen de ontwikkelingsopgaven laten volbrengen.

Kinderen hebben in een groep specifieke behoeften, zoals erbij willen horen en geaccepteerd worden. Het kind wil invloed uitoefenen en richting geven aan activiteiten. Het kind heeft in de groep vooral behoefte aan relatie. Het is belangrijk dat kinderen van groep Paars kunnen voldoen aan bovenstaande behoeften anders trekken kinderen zich terug en is er kans op storend gedrag (Schreuder & Messing, 2012). Naast de toelichtingen die Alblas (2010) geeft over de behoefte van het kind in een groep geeft hij ook inzicht in de consequenties van het kind in een groep. Kinderen van groep Paars kunnen in de groep zelfcontrole verliezen en zich laten beïnvloeden door anderen. Het is belangrijk dat groepsleiding kinderen aan hun behoefte laat voldoen in de groep en alle kinderen scherp in de gaten blijft houden.

Samenvattend is er een volledig antwoord gekomen op de vraag wat de basisbehoeften zijn van het kind in een groep. De bovenstaande literatuur wordt aangenomen als uitgangspunt in dit onderzoek. De genoemde basisbehoeften zullen vaker terugkomen in het onderzoek.

In het volgende hoofdstuk zal dieper in worden gegaan op de houding van professional in de begeleiding van het kind en de gehele groep kinderen.

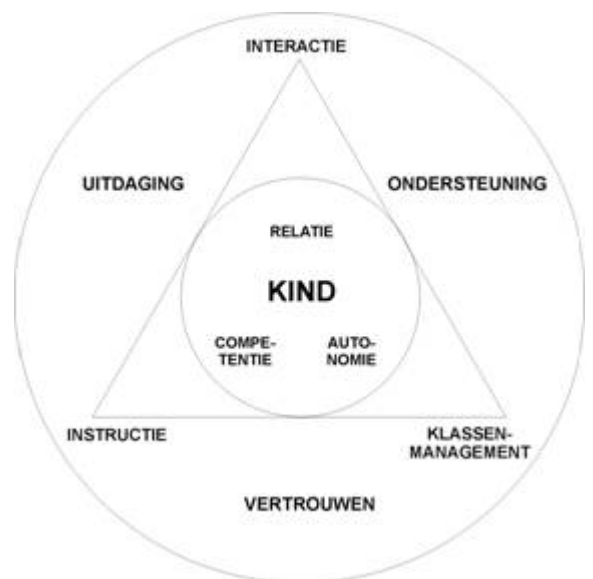
2.2 WAT IS DE JUISTE HOUDING VAN GROEPSLEIDING TEGENOVER HET KIND?

Nu bekend is wat de basisbehoeften van de kinderen zijn wordt er gekeken naar wat er van de groepsleiding verwacht kan worden. In dit hoofdstuk wordt gekeken naar wat een juiste rol is van de groepsleiding tegenover het kind en welke vaardigheden daarbij een rol spelen. Het Model Adaptief van Stevens (2004) zal gebruikt worden om de vaardigheden inzichtelijk te maken die te gebruiken zijn om het kind tegemoet te laten komen aan de nodige basisbehoeften.

2.2.1. PROFESSIONELE ROL VAN DE GROEPSBEGELEIDERS

Om als professional aan de basisbehoeften van het kind te kunnen voldoen, kan gebruik worden gemaakt van het Model Adaptief van Stevens (2004) zie afbeelding 1. Dit model creëert een houding voor de professional tegenover het kind. Het Model Adaptief is gericht op aanpassen aan verschillen in een groep. Dit zou passend kunnen zijn voor het kind op groep Paars en de groepsleiding als professional, groep Paars zou geplaatst kunnen worden in het Model Adaptief.

Sipman (2013) geeft toelichting op het Model Adaptief van Stevens (2004). Het Model Adaptief geeft in het midden de drie basisbehoeften van het kind weer; relatie, competentie en autonomie. De driehoek en de cirkel om het kind heen zijn gericht op de professional. De professional dient zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de basisbehoeften van het kind door het bieden van; uitdaging, ondersteuning en vertrouwen. Deze aspecten worden aan de kinderen geboden door; interactie, instructie en klassenmanagement. In deze paragraaf wordt nadere toelichting gegeven over de verschillende aspecten van het Model Adaptief.

AFBEELDING 1

De professional dient uitdaging, ondersteuning en vertrouwen te kunnen bieden aan het kind om tegemoet te komen aan de behoefte aan relatie, competentie en autonomie. Met uitdaging wordt het juiste niveau bedoeld waarop je het kind aanspreekt. Volgens Feldman (2012) is uitdaging de zone van naaste ontwikkeling, net een stapje verder als de huidige ontwikkeling van het kind.

De ondersteuning kun je volgens Sipman (2013) opdelen in didactische ondersteuning en pedagogische ondersteuning. De didactische ondersteuning is gericht op het overbrengen van kennis en de pedagogische ondersteuning is meer gericht op de ontwikkeling van het kind. Het is belangrijk dat de gekozen methodiek/aanpak aansluit bij de behoeften van het kind.

Het vertrouwen houdt in dat kinderen op de groepsleiding kunnen vertrouwen en dat hij er is voor het kind. Het vertrouwen werkt wederkerend, ook aan de kinderen moet vertrouwen worden geschonken.

De professionals (opvoeders) zorgen door interactie, instructie en klassenmanagement voor een pedagogisch klimaat waarin uitdaging, ondersteuning en vertrouwen wordt geboden door de professionals.

Het gaat in het model adaptief om de interactie tussen het kind en de groepsleiding, instructie en het klassenmanagement (groepsmanagement) dat de professional kan bieden.

Onder de interactie wordt de wisselwerking tussen het kind en de groepsleiding verstaan. De behandelwijze (instructie) bevat de uitleg van de lesstof of taak. Het klassenmanagement gaat om het scheppen van voorwaarden voor een succesvolle omgeving.

Als laatste komen de drie basisbehoeften uitgebreid aan bod. Per basisbehoefte wordt toegelicht wat de professional daarin kan betekenen voor het kind en worden praktische aandachtspunten genoemd.

Te beginnen bij de basisbehoefte relatie. Daarmee wordt het aangaan en onderhouden van een positief contact met de ander bedoeld. Het gaat om de relatie tussen het kind en de professionele groepsleiding en de relatie tussen het kind en de andere kinderen. De relatie is voor elk kind erg belangrijk, niet voor alle kinderen is het aangaan van een relatie vanzelfsprekend door bijvoorbeeld ontwikkelingsachterstanden en probleemgedrag (Sipman, 2013).

Dijkstra & van der Meer (2000) geven concrete aandachtspunten voor professionals bij de behoefte van het kind aan relatie.

- Luister actief naar een kind, geef het kind de gelegenheid voor het delen van zijn of haar gevoelens. Ben bereid om ook je eigen gevoelens te delen. Iedereen mag zichzelf zijn.
- Houd rekening met de interesses en wensen van de kinderen en heb belangstelling voor het kind. Laat kinderen in hun waarde en behandel elkaar met respect.
- Beloon de initiatieven van kinderen wanneer dit mogelijk is. Samenwerking en onderling overleg stimuleren, de verantwoordelijkheid van het kind maximaliseren.
- Bouw ongedwongen momenten in voor het kind.

Ook Woltjer & Janssen (2006) geven een toelichting over de behoefte aan relatie van het kind. Ze beschrijven een basishouding voor de groepsleiding om het kind een gevoel van acceptatie te geven. Echtheid, aanvaarding, empathie, ontvankelijkheid en openheid spelen een belangrijke rol in deze basishouding:

- Je moet jezelf zijn. Je laat de ander je eigen gevoelens zien en die gevoelens komen overeen met je gedrag.
- Je moet het "zijn" van het kind accepteren, de gevoelens en de mening van de ander mogen er zijn.
- Je moet je inleven in de gevoelens en gedachten van het kind.
- Je moet openstaan voor de signalen van het kind. Je hoeft probleemgedrag niet goed te keuren maar de onderliggende gevoelens mogen er wel zijn.

Het openstaan voor het kind is een belangrijk aandachtspunt. Het interactiepatroon van het kind is nog niet gericht op bewustzijn van het eigen gedrag van het kind en de bijbehorende gevolgen. Laat het kind partner worden van het proces, het kind is op de hoogte van wat er gaat gebeuren. Dit geeft het kind het gevoel van verantwoordelijkheid en leidt tot betere resultaten.

Het is belangrijk om actief te luisteren naar het kind. Sensitief reageren op het kind en gevoelig zijn voor de emotionele signalen van het kind. Vervolgens is het belangrijk dat je reageert op een adequate, snelle en flexibele manier. Een open en empathische houding is van groot belang om tot het gevoel van veiligheid te komen (Woltjer & Janssen, 2006).

Als er voldaan wordt aan de basisbehoefte relatie ontstaat vervolgens een gevoel van competentie bij het kind. Het kind krijgt het gevoel dat hij of zij het kan en gaat vertrouwen in zijn eigen kunnen. Er is behoefte aan succeservaringen. Deze doet het kind op door bekrachtiging van inspanningen die het kind levert. Het kind heeft uitdaging nodig in zijn taken en krijgt daarmee het gevoel het leven aan te kunnen (Sipman, 2013).

Dijkstra & van der Meer (2000) geven aandachtspunten voor professionals om tegemoet te komen aan de basisbehoefte competentie:

- Bied als groepsleiding sociale en emotionele ondersteuning. Corrigeer als je dichtbij het kind bent en geef complimenten.
- Geef ruimte aan verschillen en maak gebruik van verschillen.
- Sluit je hoge verwachtingen aan bij de talenten van het kind.
- Sluit met onderwerpen en activiteiten aan op de ervaring van het kind.
- Bied ruimte voor initiatieven van het kind en ga op zoek naar de bedoelingen van het kind. Stel vragen aan het kind die uitnodigen tot reflectie zowel op het gebeuren in de groep als op de eigen persoon.
- Pas je didactische en emotionele steun aan op het kennis- en begripsniveau van het kind. De mogelijkheid bieden om het kind op eigen niveau en tempo te laten werken. Maak gebruik van voorkennis en maak de denkprocessen van het kind transparant.

Wanneer er voldaan wordt aan de behoefte van competentie gaat het kind autonoom functioneren. Een kind heeft behoefte aan autonomie, het zelf keuzes mogen en durven maken. Kinderen willen initiatieven ontplooiën en verantwoordelijkheid dragen (Sipman, 2013).

Dijkstra & van der Meer (2000) geven aandachtspunten voor professionals om tegemoet te komen aan de basisbehoefte autonomie;

- Beloon de initiatieven van de kinderen. Bied kinderen de mogelijkheid om keuzes te maken in de methodiek/instructievorm, de manier van werken en de volgorde van het werk.
- Stimuleer het kind in plaats van te controleren. Het bedenken van eigen aanpakken en oplossingen van het kind stimuleren.
- Laat veel over aan de eigen verantwoordelijkheid van kinderen.
- Maak het leren van en met elkaar mogelijk.
- Laat de kinderen meedenken over en meewerken aan de organisatie en indeling van de groep.

Het is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind dat door de professional tegemoet wordt gekomen aan de drie basisbehoeften van het kind. Bijna elke opvoeder is sterk gericht op relatie en wil graag dat het kind zich competent voelt. Veel opvoeders hebben de neiging om te blijven controleren. Ze zouden meer mogen vertrouwen op het kind (Sipman, 2013).

Het doel van de afstemming op de basisbehoeften van het kind is om de organisatie van het groepsproces te verbeteren. Zo wordt het programma goed voorbereid, de dagindeling helder in beeld gebracht voor de kinderen en weten ze wat wel en niet mag in de groep (Sipman, 2013).

Daarnaast geven Dijkstra en van der Meer (2000) aan dat er een pedagogisch klimaat nodig is waarin kinderen zich veilig en geaccepteerd voelen om vervolgens af te kunnen stemmen op de behoeften van de kinderen. Het kind moet voelen dat hij of zij door de ander geaccepteerd wordt zoals hij of zij is. Kinderen moeten ervaren dat de groepsleiding vertrouwen heeft in hun mogelijkheden en goede wil.

2.2.2. CONCLUSIE

Samenvattend is het model adaptief van Stevens het uitgangspunt voor de houding van de groepsleiding op OPK De Elzengaard groep Paars. De aspecten die genoemd worden in het model zouden de basishouding van de groepsleiding kunnen versterken en uiteindelijk de gehele groep kunnen beïnvloeden. De groepsleiding komt door het model adaptief tegemoet aan de behoeften van het kind aan relatie, autonomie en competentie. Door het model adaptief kan de groepsleiding het aanbod zoveel mogelijk op maat geven.

Dijkstra & van der Meer (2000) lichten toe dat een kind zich geaccepteerd moet voelen zoals hij of zij is. Verder geven ook Woltjer & Janssen (2006) aan dat het gevoel van acceptatie van groot belang is voor het kind en geven daarbij duidelijke voorwaarde voor de houding van de professional aan rondom de behoefte van het kind aan relatie.

Kortom heeft bovenstaande literatuur een groot deel van het antwoord gegeven op de vraag welke rol de professional heeft ten opzichte van het kind. Het model adaptief van Stevens (2004) zal leidend zijn voor de rol van de professional en bijdragen aan het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang.

Gezien we uitgaan van een heterogene groep waarin onderling veel verschil is tussen de begeleidingsbehoeften van de kinderen is er nog meer diepgang nodig voor deze deelvraag in het praktijkonderzoek.

In het praktijkonderzoek zal verder worden gekeken naar de beleving op de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang en wat er volgens therapeuten en groepsleiding nog meer nodig is in de praktijk om tegemoet te komen aan de basisbehoeften van het kind.

2.3 WAT KAN EEN GROEP BIJDRAGEN AAN DE ONTWIKKELING VAN EEN KIND?

Ondertussen weten we wat het kind nodig heeft aan basisbehoeften en wat een juiste houding is van de professional tegenover het kind. De kinderen op groep paars van OPK De Elzengaard zijn samengevoegd in een groep. Het is voor mijn onderzoek belangrijk om te weten over wat voor soort groep het gaat en op welke manier een groep het beste gevormd kan worden om aan de basisbehoeften van het kind te kunnen voldoen. Dit kan ervoor zorgen dat de professional de mogelijkheid krijgt om het kind in de groep te begeleiden.

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de manier waarop een groep gevormd wordt en wat het belang is van het deel uit maken van een groep voor het kind. Daarnaast wordt er een toelichting gegeven over het belang van een positieve groep en wordt toelichting gegeven aan de sociale ontwikkeling van het kind.

2.3.1. GROEPSVORMING

Elke groep heeft verschillende kenmerken en toont verschillend groepsgedrag. Volgens Alblas (2010) kan er op drie manieren naar een groep (groepsgedrag) gekeken worden. Het groepsgedrag kan gezien worden als een simpele optelsom van de individuen, de groep heeft dan niets van zichzelf. Daarnaast bestaat er het principe dat de groep meer is dan de som van de leden. Hierbij heeft de groep een eigen identiteit die uitstijgt boven de individuele kenmerken. Als laatste bestaat er de interactionele benadering van groepen waarbij het groepsgedrag voortkomt uit de kenmerken van de individuen en van de groep.

Johnson & Johnson (2011) lichten toe dat wanneer je vanuit een groep oriëntatie naar de groep kijkt, dan zie je de groep als geheel. Vanuit de individualistische oriëntatie is de aandacht gericht op het individu in de groep. De persoonlijkheden, cognities en de houding van het individu verklaren het functioneren van de groep.

Emile Durkheim (1898) in Johnson & Johnson (2011) ging er vanuit dat individuen andere eenheden zijn dan groepen. Als je bij het individu begint begrijp je waarschijnlijk niets van wat er zich in een groep afspeelt. Hij beweert dat kleine primaire groepen (gezin en vriendengroep) bouwstenen vormen van onze samenleving. De kleine primaire groepen hebben de kenmerken; directe interactie, wederzijdse afhankelijkheid en een sterke groepsidentificatie.

Solomon Asch (1952) in Alblas (2010) beschrijft een middenpositie. Hij geeft aan dat het belangrijk is om van individuele groepsleden de eigenschappen te kennen, maar groepen moeten ook als een op zichzelf staande eenheid bestudeerd worden.

Bij de vorming van een groep spelen volgens Alblas (2010) nog twee belangrijke factoren een rol. De sociaal-emotionele factor en de taakgerichte factor. Bij een taakgerichte factor zijn de groepsdoelen minder aantrekkelijker en worden er meer mogelijkheden geboden om de eigen doelen te kunnen bereiken. Wanneer je spreekt over de sociaal emotionele factor, bij vorming van de groep, gaat het om het ontstaan van een goede sfeer in de groep.

2.3.2. BELANG VAN DE GROEP

In deze paragraaf wordt in beeld gebracht wat het belang is van een groep voor het kind. Aronson & Wilson, (2014), Alblas (2010), Schreuder & Messing (2012) en Schutz (1958) geven verschillende inzichten in mogelijke belangen van een groep. Ze vullen elkaar aan in het duidelijk maken van het belang van de groep voor het kind.

Te beginnen bij Elliot Aronson. Hij is een sociaalpsycholoog en in zijn boek “sociale psychologie” beschrijft hij hoe onze gedachten, gevoelens en gedragingen worden beïnvloed door anderen. Volgens Aronson & Wilson (2014) gedragen mensen zich anders als er anderen om hen heen zijn. De aanwezigheid van anderen kan twee dingen betekenen: dat je een taak uitvoert met mensen die hetzelfde aan het doen zijn als jij of dat je een taak uitvoert met mensen die toekijken en verder niets doen. In het algemeen blijkt dat mensen beter presteren in het samenzijn van anderen.

Alblas (2010) beschrijft dat groepen de bouwstenen van onze maatschappij vormen. Het doel is om de kinderen van de groep in laten passen in de maatschappij en dat ze daarbij de waarden, normen en opvattingen die in die maatschappij leven overnemen (Alblas, 2010).

Schutz (1958) geeft ook zijn belang van een groep weer. Mensen hebben volgens hem de neiging om anderen op te zoeken, dit komt door drie basisbehoeften van de mens. De behoefte aan omsluiting, ze willen geaccepteerd worden als lid van een groep. De behoefte aan controle, men wil andere mensen beheersen en door andere mensen beheerst worden. En ten slotte de behoefte aan waardering, mensen willen zelf gewaardeerd worden door anderen en andere mensen waarderen.

Ten slotte wordt in een groep volgens Schreuder & Messing(2012) de kans geboden om kinderen met verschillende karakters en kenmerken met elkaar in contact te laten komen. Dit kan een verrijking zijn voor de leefwereld van de kinderen en vergroot de kans op tolerantie voor anderen.

Schreuder & Messing (2012) en Schutz (1958) laten beiden blijken dat mensen behoeften hebben aan het samenzijn met andere mensen en dat een groep juist zorgt voor verrijking.

2.3.3. POSITIEVE GROEP

In deze paragraaf wordt in kaart gebracht wat een positieve groep inhoudt en wat dit voor gevolgen kan hebben voor een groep.

Prakken (2013) licht toe dat je kennis moet hebben van groepsdynamica om het groepsklimaat te kunnen beïnvloeden. Het gaat bij de groepsdynamica over wat er met de kinderen gebeurt in de groepen, hoe ze elkaar beïnvloeden en wat de rol van de professional daarin is. Het is aan de professional de taak om positieve groepsnormen bij te brengen. Wanneer groepen zich deze normen eigen hebben gemaakt, is het voor de kinderen prettiger dan in groepen waar “ieder voor zich” heerst. Uiteindelijk zullen in een positieve groep de kinderen elkaar corrigeren en zorgen professionals ervoor dat er een positieve groeps sfeer wordt onderhouden.

In een positieve groep krijgen volgens Schreuder & Messing (2012) kinderen de ruimte om eigen initiatief te nemen, een eigen plek te vinden en een rol te vinden die bij het kind past. In een positieve groep kunnen ook kinderen aanwezig zijn die negatief gedrag uiten, maar deze kinderen zijn niet dominant in de groep. De conflicten in een positieve groep worden goed opgelost, de wil is er. Kinderen voelen zich in een positieve groep prettig en hebben meer ruimte om aan taken te werken en fijn te spelen. Door bovenstaande aspecten wordt een positieve groep gecreëerd met een positief groepsklimaat.

Een positief groepsklimaat is volgens Ahnert, Piquart & Lamb (2006) belangrijker voor het welzijn en het leerproces van de kinderen, dan goede individuele begeleiding binnen de groep. Een positieve groep is een voorwaarde voor de groep om de taken uit te kunnen voeren. Kinderen en groepsleiding voelen zich prettig in een positieve groep.

Wanneer er een negatieve groep ontstaat is dit ongunstig voor de onderlinge relaties en voor het groepsdoel. Bij een negatieve groep zie je vaak gebrek aan differentiatie in rollen en is er geen ruimte voor eigen initiatief. In een negatieve groep overheersen één of meerdere kinderen de groep door hun wil op te leggen (Schreuder & Messing, 2012).

Kortom is een positieve groep belangrijk voor het welzijn van de kinderen en het leerproces. Schreuder & Messing (2012) en Ahnert e.a. (2006) tonen aan hoe belangrijk een positieve groep is voor de ontwikkeling van kinderen.

2.3.4. SOCIALE ONTWIKKELING

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de sociale ontwikkeling van het kind. Het groepsverband brengt met zich mee dat kinderen ontdekken wie ze zijn. Ze ontwikkelen de eigen identiteit en komen erachter wie ze wel willen zijn. Schreuder (2012) heeft een beeld van de sociale ontwikkeling geschetst. Elly Singer (2006) en Feldman (2012) lichten nuttige aspecten toe die betrekking hebben op de sociale ontwikkeling van het kind.

De groepsleider moet omstandigheden creëren waarin elk kind de ruimte krijgt om met rollen te experimenteren en om nieuwe vaardigheden aan te leren. Door de steun van een volwassene in de groep leert een kind welke plek en rol in de groep past bij de eigenheid van het kind (Schreuder & Messing, 2012)

De groep zorgt voor stimulering van de sociale ontwikkeling van het kind. Door kinderen in groepen samen te laten zijn met andere en activiteiten uit te laten voeren stimuleer je de sociale ontwikkeling van het kind (Schreuder & Messing, 2012). Kinderen vinden het heerlijk om samen bezig te zijn, ook al kan dit frustraties opleveren. Positief sociaal gedrag is in de peuterperiode makkelijk aan te leren. Kinderen leren op elkaar wachten, elkaar helpen en dingen te delen. Kinderen zijn sterk geneigd om elkaar na te doen. Kijken naar elkaar en elkaar nadoen vormen samen de basis van de sociale ontwikkeling. Als groepsbegeleider is het belangrijk dat positief sociaal gedrag voorop komt te staan.

Volgens Singer (2006) hebben jonge kinderen vaak kleine conflicten. Ze spreekt over 'botsingen' waarbij je als groepsbegeleider niet meteen in hoeft te grijpen. Deze kleine conflicten gaan vaak over het bezit van speelgoed, verstoring van het spel of het niet mogen deelnemen aan een spel. Naarmate kinderen ouder worden nemen de conflicten af, vooral de conflicten over speelgoed. Het is niet altijd nodig dat groepsbegeleiding ingrijpt. Kinderen hebben wel groepsbegeleiding nodig om te leren hoe ze compromissen sluiten en rechten in de groep leren respecteren.

Vygotsky spreekt volgens Feldman (2012) over "de zone van naaste ontwikkeling" wanneer kinderen een activiteit op een hoger ontwikkelingsniveau nog niet zelfstandig kunnen, maar met uitvoerende ondersteuning wel. Het is belangrijk om het kind aan te spreken binnen de zone van naaste ontwikkeling. Je ondersteunt het kind bij wat hij of zij nog net niet zelf kan.

2.3.5. CONCLUSIE

Vanuit de literatuur is er antwoord gekomen op de vraag wat de groep kan bijdragen aan de ontwikkeling van het kind.

Ten eerste worden kinderen door deelname aan een groep een deel van de maatschappij, waarbij ze de waarden, normen en opvattingen overnemen (Alblas, 2010). Voor alle kinderen geldt dat ze een plaats krijgen in de maatschappij en daarin op een persoonlijke manier kunnen deelnemen. De kinderen op groepen zoals groep Paars hebben ook behoeften om anderen op te zoeken volgens Schutz (1958). Het kind wil geaccepteerd worden, andere mensen beheersen en door andere mensen beheerst worden.

Naast de maatschappelijk bijdrage en de behoeften van het kind om anderen op te zoeken geeft een positieve groep een nuttige bijdrage voor de ontwikkeling van het kind en de groepsvorming.

Een positieve groep is belangrijk voor het welzijn en het leerproces van de kinderen zoals op groep Paars. Schreuder & Messing(2012) en Ahnert e.a. (2012) tonen aan hoe belangrijk een positieve groep is voor de ontwikkeling van kinderen. Kinderen durven in een positieve groep initiatief te nemen, een eigen plek vinden en een rol in te nemen. Een positieve groep is de basis voor het welzijn en het leerproces.

Groepen zoals groep Paars dragen bij aan de stimulering van de sociale ontwikkeling van het kind. Peuters vinden het heerlijk om met elkaar bezig te zijn, ook al levert dit frustraties op. Volgens Elly Singer (2012) hoef je niet meteen in te grijpen als er kleine conflicten zijn.

Daarnaast heeft een kind de groepsleiding nodig volgens (Feldman, 2012). De kinderen op groep Paars hebben de groepsleiding nodig om te ondersteunen bij de dingen die het kind nog net niet zelf kan, de zone van naaste ontwikkeling. Hierdoor kan een groep een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind door het kind te helpen om taken te volbrengen.

De groep kan op verschillende vlakken een bijdragen leveren aan de ontwikkeling van het kind.

Daarnaast kan het voor groepen zoals groep Paars van OPK De Elzengaard helpen om bewust te kijken naar de groepsvorming. Om bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van het kind kan de groep een belangrijke rol spelen. Zoals eerder benoemd spelen doelen basisbehoeften van het individuele kind een rol. Asch (1952) geeft aan dat er bij het bekijken van de groep vanuit een middenpositie rekening wordt gehouden met individuele hulpvragen en de groep als geheel. Dit zou van belang kunnen zijn voor groepen zoals groep Paars.

Inmiddels is duidelijk geworden wat de basisbehoeften van het kind zijn en hoe de professionals zich verhouden ten opzichte van het kind om de ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast is nu duidelijk op welke manier een groep gevormd wordt en welke functie een groep als groep paars heeft. In dit hoofdstuk wordt er beschreven hoe een groep effectief kan zijn voor de kinderen en wat de professionals daaraan kunnen bijdragen in de begeleiding van de kinderen.

2.4.1. EFFECTIEVE GROEP CREËREN

In deze paragraaf wordt ingegaan op het creëren van een effectieve groep aan de hand van de theorie van Johnson & Johnson (2011).

De kwaliteit van ons leven hangt volgens Johnson & Johnson (2011) direct samen met de groepseffectiviteit. Door kennis van de groepsdynamica kunnen we effectieve groepen maken die het leven van de kinderen betekenisvoller en zinvoller kunnen maken. Zowel de kennis en inzicht van de groepsdynamica als de sociale vaardigheden kunnen het leven veranderen. Kennis alleen is niet voldoende als het om het effectief groepsfunctioneren gaat. Ook de sociale vaardigheden spelen een rol.

Een effectieve groep creëer je door de gestelde doelen te bereiken, positieve relaties tussen groepsleden in stand te houden en door je aan te passen aan de veranderende omgeving.

Je maakt gebruik van doelen, communicatie, betrokkenheid, macht, besluitvorming, discussie en conflicten (Johnson & Johnson, 2011).

Bij het stellen van doelen is het volgens Johnson & Johnson (2011) belangrijk dat er positieve wederzijdse afhankelijkheid tussen de groepsleden wordt gecreëerd en zorg wordt gedragen voor betrokkenheid bij elk lid van de groep. Door middel van de groep willen de kinderen doelen bereiken die ze alleen niet zouden kunnen bereiken. De doelen van de groep moeten duidelijk worden geformuleerd zodat iedereen begrijpt wat de doelen inhouden.

Door een effectief communicatiepatroon zorg je in de groep voor positieve onderlinge relaties in de groep. De leden van de groep moeten hun gedachten en gevoelens op een zorgvuldige manier met elkaar kunnen uitwisselen. De basis voor de relaties tussen mensen in groepen is de communicatie. Het is belangrijk dat groepsleden elkaar begrijpen, informeren en betekenissen overdragen. Betrokkenheid moet voor alle groepsleden merkbaar zijn en ze moeten zich allemaal gehoord voelen.

Het is belangrijk dat het leiderschap verdeeld wordt over alle groepsleden en dat de invloed die groepsleden kunnen uitoefenen varieert. Elk groepslid moet een zekere invloed uit kunnen oefenen op een bepaald aspect van het doen en laten van de groep. Doordat elk groepslid macht uit kan oefenen blijf je steeds scherp in het bijstellen van de groepsdoelen.

De besluitvormingsprocedure moet worden afgestemd op de eisen die de situatie op dat moment met zich mee brengt. Op verschillende manieren kunnen besluiten genomen worden, maar de besluitvormingsprocedure moet wel worden afgestemd op de tijd en middelen van de groep.

Groepsleden mogen elkaars meningsverschillen laten horen en moeten de mogelijkheid krijgen om elkaars conclusies en argumenten in twijfel te trekken. Alle voor- en nadelen van de mogelijkheden worden geanalyseerd om goede besluiten te kunnen nemen.

Als laatste moet je op een effectieve wijze conflicten met de hele groep onder ogen kunnen zien en op kunnen lossen. Een conflict kan ontstaan door tegenstrijdige behoeften en doelen, gebrek aan middelen en onderlinge competentie. Gezamenlijk probeert de groep om deze conflicten op te lossen. Wanneer dit niet lukt kan er bemiddeling ingezet worden (Johnson & Johnson, 2011).

2.4.2. GROEPSSTRUCTUUR

Om groep Paars tot effectieve groep te vormen is het van belang om inzicht te krijgen in de structuur. In deze paragraaf wordt in kaart gebracht hoe de structuur van de groep is opgebouwd. Zodra er meer bekend is over de basisstructuur van de groep krijgen we zicht op de onderlinge relaties en het functioneren van de groep.

Volgens Alblas (2010) heeft een groep vijf verschillende structurele kenmerken.

De groepsnormen spelen als eerste een belangrijke rol in welk gedrag wel of niet wenselijk is in de sociale omgeving van de groep. Deze groepsnormen moeten per groep bekeken worden en afgestemd worden op de leden van de huidige groep.

De rollen en de rolverdeling zijn het tweede belangrijke kenmerk. Elke persoon heeft zijn eigen rol en zijn eigen specifieke bijdrage aan de groep.

Het derde kenmerk is de status en de invloedverdeling, in elke groep ontstaan snel verschillen in status tussen de groepsleden. Er ontstaat een stabiel patroon van onderlinge verhoudingen op het gebied van dominantie, macht en invloed.

Affectieve relaties en cohesie is het vierde structurele kenmerk. Het vormen van goede onderlinge relaties in een groep is van groot belang. Er ontstaat een stabiel patroon in affectieve relaties. Er wordt gekeken of er sprake is van een hechte groep met sterke onderlinge binding.

Als laatste kenmerk worden communicatiepatronen genoemd. Het gaat hier om de inbreng van verschillende groepsleden in de groep.

De vijf structurele kenmerken kunnen gebruikt worden bij het bekijken van de groepsstructuur van een groep (Alblas, 2010).

2.4.3. VEILIGHEID

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de veiligheid van de kinderen in een groep.

Kinderen moeten zich veilig kunnen voelen in de groep volgens Sipman (2013). Direct na de lichamelijke behoeften, die ten grondslag liggen van de behoeftenpiramide van Maslow (Sipman, 2013), komt de veiligheid. Wanneer mensen het gevoel hebben dat een situatie voorspelbaar en beheersbaar is, ontstaat het gevoel van veiligheid en weten ze welk gedrag ze moeten vertonen.

Volgens Sipman (2013) is het belangrijk om de kinderen vanaf het eerste moment veiligheid te bieden. Vooral voor de eerste fase van de groepsvorming.

De eerste fase van groepsvorming is de oriëntatiefase. In de oriëntatiefase zijn kinderen vaak onzeker over hoe ze zich moeten gedragen in een nieuwe groep. Ze verkennen eerst de normen en waarden die binnen de groep heersen. Het kind is vaak terughoudend op het begin. Er wordt in deze fase goed op meningen en gedragingen gelet.

Hierna komen ze terecht in de conflictfase. In deze fase durven de groepsleden meer voor zichzelf en hun eigen opvattingen, wensen en voorkeuren op te komen. Hierdoor ontstaan conflicten over de normen en waarden die gelden in de groep. Hoe moeten de groepsleden zich gedragen en welke doelen worden nagestreefd?

Na de conflictfase komt de integratiefase. Om te voorkomen dat een groep uiteen valt moet er het besef komen dat de groep pas goed kan functioneren als het conflict is opgelost. In deze fase moet naar elkaar worden geluisterd en overeenstemmingen worden gesloten. We zijn geneigd wensen, voorkeuren en opvattingen te integreren in de groep.

Aansluitend op de integratiefase volgt de succesfase. Door de integratie van wensen, voorkeuren en opvattingen in de groep is het mogelijk om doelen te bereiken.

Als laatste fase komt de groep in de fase van stabiliteit. De groep moet proberen de succesfase vast te houden door zich samen aan bepaalde normen en regels te houden (Sipman, 2013).

Voor de begeleider van een groep is het belangrijk om de processen zo optimaal mogelijk te begeleiden om tot een goed samenwerkende groep te kunnen komen, in de oriëntatiefase is veiligheid en vertrouwen het belangrijkste. (Sipman, 2013).

Veiligheid heeft alles te maken met voorspelbaarheid volgens Sipman (2013). Dit zie je terug in de organisatie, methodiek en interactie. De voorspelbaarheid in de organisatie begint bij de indeling van de ruimte. De kinderen moeten weten waar ze aan toe zijn. Het is belangrijk om voorspelbaarheid gedurende de dag te bieden voor het kind. Maak daarnaast veranderingen duidelijk en houdt rekening met spannende momenten voor kinderen zoals Sinterklaastijd en verjaardagen etc.

Het is belangrijk om te evalueren met kinderen, op die manier kun je de kinderen gerichte feedback geven. Goed gedrag moet beloond worden en dat vergeet je op deze manier niet. Hier komt het stukje interactie terug uit het Model Adaptief van Stevens (2004). Je dient jezelf tegenover het kind op te stellen als een volwaardige gesprekspartner. Mimiek en lichaamshouding zeggen meer dan woorden (Sipman, 2013).

2.4.4. CONCLUSIE

Samenvattend is de inhoud, personele bezetting en de fysieke omgeving belangrijk bij een interventie in een dagcentrum als kindercentrum De Elzengaard. Interventie op groepsniveau is gericht op het doel van de hele doelgroep.

Nu is duidelijk geworden hoe een effectieve groep van groep Paars kan worden gecreëerd. Daarvoor moeten de gestelde groepsdoelen van groep Paars worden bereikt en is het belangrijk dat de positieve relaties tussen de groepsleden in stand wordt gehouden. Het gaat in het creëren van een effectieve groep om doelen, communicatie, betrokkenheid, macht, besluitvorming en discussie volgens Johnson & Johnson (2011).

Dit heeft een goede aansluiting bij de kernwaarden van Cello (2016). Binnen Cello gaan ze uit van betrokkenheid, een warme organisatie die uitgaat van de menselijke maat. Daarnaast is Cello een betrouwbare partner, gericht op een langdurige relatie. Als derde waarde wordt bevlogen genoemd, ze staan open voor de beste dienstverlening aan de cliënten met vernieuwingen en passie.

De vijf structurele kenmerken volgens Alblas (2010) helpen groep Paars effectief te maken. Er moet rekening worden gehouden met de groepsnormen. Groepsleiding moet kijken welk gedrag wenselijk is voor groep Paars. In de rollen en rolverdelingen zie je op groepen als groep Paars van OPK De Elzengaard dat ieder zijn eigen bijdrage levert aan de groep. De status en invloedverdeling vraagt om goede afstemming van groepsleiding. Affectieve relaties en cohesie kan worden gevormd door onderlinge relaties en bindingen. Als laatste kenmerk zijn de communicatiepatronen belangrijk, iedereen moet inbreng kunnen geven in de groep.

Veiligheid is het belangrijkste kenmerk voor een kind dat in een groep terecht komt. Vanuit die veiligheid kan een kind zich gaan ontwikkelen. Daarnaast is het belangrijk dat de groepsleiding zorg draagt voor het kind in de verschillende fasen van de groepsvorming. Sipman (2013) beschrijft hoe je veiligheid en voorspelbaarheid kunt bieden voor het kind in de groep.

Volgens de theorie van Johnson & Johnson (2011) lijkt groep Paars in de conflictfase te zitten. De meeste kinderen in groep Paars komen op voor hun eigen opvattingen, wensen en voorkeuren. Hierdoor ontstaan op groep Paars conflicten binnen de groep voor zowel de groepsleiding als de kinderen. Het is voor groep Paars belangrijk dat ze een stap maken naar de integratiefase waarin naar elkaar wordt geluisterd en overeenstemming wordt gesloten. De wensen, voorkeuren en opvattingen van de kinderen moeten worden geïntegreerd in de groep.

ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksopzet beschreven. Eerst wordt gekeken naar welke deelvragen al beantwoord zijn in het literatuuronderzoek en welke deelvragen van belang zijn voor het praktijkonderzoek. Uiteindelijk zullen het praktijkonderzoek en het literatuuronderzoek elkaar aanvullingen kunnen geven. Nadat helder is wat onderzocht gaat worden in het praktijkonderzoek wordt het onderzoeksdesign, de respondenten en de dataverzameling beschreven.

Vanuit het literatuuronderzoek is er voor een groot deel antwoord gekomen op de volgende deelvragen van het onderzoek:

- Wat heeft een kind nodig in een groep om zich te ontwikkelen?
- Wat is de juiste houding van de groepsleiding tegenover het kind?
- Wat kan een groep bijdragen aan de ontwikkeling van het kind?
- Hoe kan groepsleiding effectief een groep verbeteren?

Met het praktijkonderzoek wordt antwoord gezocht op de volgende deelvragen:

- Wat is de beleving van de groepsleiding op de huidige balans?
- Wat geeft de groepsleiding aan nodig te hebben in de huidige situatie van de groep om balans te creëren?
- Wat kan bijdragen aan het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?

3.1 ONDERZOEKSDESIGN

In het praktijkonderzoek wordt gebruikt gemaakt van een kwalitatief onderzoek. Het onderzoek zal worden vormgegeven door half gestandaardiseerde interviews. De interviewer bepaalt het thema en de respondent is vrij in de manier van antwoorden. Het interview zorgt dat er informatie wordt verzameld door middel van een serie vragen naar feiten, ervaringen, motieven of meningen van de ondervraagden (Heerink, Pinkste-Schalken & Bratti van der werf. 2013).

Voorafgaand aan de interviews zal een akkoordverklaring worden ondertekend door de respondenten om toestemming te geven voor het maken, en gebruiken van, de audio-opnames. De data vanuit de interviews worden na afronding van het onderzoek verwijderd van betreffende databases.

Het onderwerp van dit onderzoek zal worden opgedeeld in verschillende subonderwerpen. Daarbij worden open vragen opgesteld om uiteindelijk zoveel mogelijk informatie over het te kunnen inwinnen. Het onderwerp van het praktijkonderzoek is “groepsbalans”. De subonderwerpen luiden als volgt:

- Basisbehoeften
- Houding groepsleiding
- Individuele belang
- Groepsbelang
- Balans
- Beleving
- Mogelijkheden
- Knelpunten

In het literatuuronderzoek is inmiddels duidelijk geworden wat de behoeften van het kind zijn en hoe groepsleiding hier op in zou kunnen spelen middels het Model Adaptief van Stevens in (Sipman, 2013).

Daarnaast is duidelijk geworden wat het belang is van een groep en hoe je op een effectieve manier kan werken met een groep. Om het onderzoek compleet te maken missen we de informatie over de belevingen en ervaringen van groepsleiding en van de psychologe. Het is van toegevoegde waarde om te weten waar nog kansen en mogelijkheden liggen voor groepsleiding in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Door de knelpunten in beeld te brengen kan erachter worden gekomen waar het nu lastig is en wat op dit moment het creëren van de balans in de weg staat.

Naast de groepsleiding wordt ook de beleving en ervaring van de psychologe onderzocht omdat door haar advies wordt gegeven aan groepsleiding.

Bij het doorvragen zal rekening worden gehouden met de gedachtestroom van de geïnterviewde. Het is de bedoeling dat er geen waardeoordelen in de vraag naar voren komen. In het doorvragen is het belangrijk dat je waardevrije vragen stelt, samenvat en concludeert, herhaalt en om verduidelijking vraagt als dit nodig is (Heerink e.a., 2013).

De interviewvragen luiden als volgt;

- *Hoe ervaart u het werken in een heterogene groep zoals groep Paars (rood)?*
- Wat heeft volgens u een kind nodig aan begeleiding in een groep om te voldoen aan de basisbehoeften?
- Op welke manier spelen u en uw collega's in op het individuele belang in de groep?
- Vindt u dat de basisbehoeften van alle kinderen voldoende worden gewaarborgd in een heterogene groep als groep Paars (Rood)?
- Welke uitdagingen/mogelijkheden ziet u voor het team om nog duidelijker aandacht te besteden aan het individu?
- Wat heeft groep Paars nodig aan begeleiding om een groep te kunnen zijn?
- Wat heeft een gehele groep nodig in een heterogene samenstelling?
- Op welke manier spelen u en uw collega's in op het groepsbelang van een heterogene groep?
- In hoeverre vindt u dat er sprake is van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang op groep Paars (Rood)?
- In welke situaties op in een heterogene groep is het lastig is om balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang?
- Wat is er volgens u nodig om de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang te optimaliseren?
- Heeft u hier een rol in of zijn er voorwaarden waar de organisatie in uw optiek aan zou moeten voorzien?
- Hoe beleeft u de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?
- Wat vindt je zelf het meest van belang het groepsbelang of het individuele belang?
- Tot slot, wat ziet u als grootste uitdaging in het werken met een heterogene groep?

3.3 RESPONDENTEN

Het interview zal zoals eerder beschreven af worden genomen bij groepsleiding en de psychologe van OPK De Elzengaard. Het gaat om groepsleiding van groep Paars en groep Rood. Op groep Paars speelt grote heterogeniteit een rol, maar ook op andere groepen is er sprake van heterogeniteit door de uiteenlopende hulpvragen van kinderen. Voor het onderzoek is het nuttig om ook andere groepsleiding te interviewen om de resultaten te kunnen vergelijken.

Hierdoor zullen verschillende invalshoeken meer informatie opleveren om conclusies te kunnen trekken en uiteindelijk een aanbeveling te kunnen doen.

In dit onderzoek worden de respondenten alleen geïnterviewd zonder het bijzijn van anderen om een zo open en eerlijk mogelijk interview te kunnen vormen. De namen van de respondenten zijn geanonimiseerd in dit onderzoek.

Het gaat om de volgende personen:

- J. (Persoonlijk begeleider Groep Paars)
- W. (Persoonlijk begeleider Groep Paars)
- D. (Persoonlijk begeleider groep Rood)
- B. (Persoonlijk begeleider groep Rood)
- S. (Psychologe)

De interviews worden geopend met een inleiding waarin verteld wordt waar het onderzoek over gaat, wat de verwachtingen zijn van de respondent en een uitleg over het verloop en de duur van het interview. Daarnaast wordt het doel van het interview toegelicht aan de respondent; de ervaring en beleving van groepsleiding en psychologe achterhalen op de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang.

Tijdens het interview wordt ervoor gezorgd dat er interesse en belangstelling wordt getoond voor de respondent door een actieve luisterhouding aan te nemen. Uiteindelijk is het belangrijk dat op de vragen bruikbare antwoorden worden gegeven voor het onderzoek. Een vertrouwelijke sfeer en een actieve luisterhouding zijn een belangrijke voorwaarde voor een interview.

Het einde van het interview wordt aangekondigd door de interviewer en er wordt gevraagd of er nog vragen of opmerkingen zijn. Het is belangrijk dat het interview uiteindelijk aan drie voorwaarden heeft voldaan. Volledigheid, correctheid en aansluiting bij de onderzoeksvraag zijn belangrijk voor een geslaagd interview (Heerink e.a., 2013). Dit wordt gedaan door het blijven doorvragen wanneer vragen nog niet volledig zijn beantwoord of wanneer er nog enige onduidelijkheid heerst. Door alvorens het onderzoek de vragen op te stellen zal het een correct bruikbaar interview worden wat aansluit bij de onderzoeksvraag. Dan is er sprake van een geslaagd interview (Heerink e.a., 2013).

3.4 DATAVERZAMELINGSMETHODE

De kwalitatieve gegevens uit de interviews worden verwerkt in een analyse. Uiteindelijk moet er grip komen op het materiaal zodat er uitspraken over kunnen worden gedaan die antwoord geven op de onderzoeksvragen (Heerink e.a., 2013).

Als eerste zal gebruik worden gemaakt van het open coderen van het interview. Het volledige interview zal uit worden gewerkt in een transcript. Hierna volgt een stappenplan voor de analyse van de interviews. Dit begint bij het fragmenteren van de tekst in kleine eenheden. Vervolgens wordt aan elk fragment een bijpassende code gegeven. De codes worden in groepen samengevoegd in een codeboom, fragmenten die bij elkaar horen worden bij elkaar gezet. Hierna wordt er structuur aangebracht in de verschillende groepen en worden er verbanden gelegd met verschillende fragmenten. Ten slotte worden er conclusies getrokken en wordt er teruggekoppeld naar de onderzoeksvragen (Heerink e.a., 2013).

RESULTATEN PRAKTIJKONDERZOEK

In dit hoofdstuk volgen de resultaten van het praktijkonderzoek. De resultaten van de interviews zijn in bijlage 5 verwerkt in een transcript. Naar aanleiding van het transcript is belangrijke informatie gefragmenteerd. De belangrijke informatie uit de fragmenten zijn samengevat in codes. Deze codes zijn gelabeld in een codeboom die te vinden zijn in bijlage 6.

4.1 RESULTATEN IN EEN DOORLOPENDE TEKST

Om uiteindelijk antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag en de verschillende deelvragen van dit onderzoek, is er gebruikgemaakt van informatievergaring door middel van interviews. De resultaten van de interviews worden in dit hoofdstuk besproken. Het transcript van de interviews is te vinden in bijlage 5.

Tijdens de interviews is gebleken dat groepsleiding het werken in een heterogene groep als groep Paars anders beleefd en ervaart. Door meerdere respondenten werd genoemd dat het werken in een heterogene groep als groep Paars en Rood een uitdaging is. Zo vertelde respondent D.: “ik blijf het een uitdaging vinden om daar een mooie balans in te vinden”. Anderen ervaren het werken als “zoekend” en “lastig”. Respondent W. gaf aan: “je bent altijd aan het schipperen tussen het individuele belang en het groepsbelang”. Respondent J. vulde hierbij aan: “ik ervaar het als een altijd zoekende manier van werken, wanneer doe je het goed?”. De Psychologe vertelde dat er voordelen en nadelen zijn aan het werken op een heterogene groep als groep Paars. Daarbij werd door meerdere respondenten aangevuld dat de groepssamenstelling een grote invloed heeft op het verloop van de dag. Zo gaf respondent B. aan: “als een groepssamenstelling net iets veranderd, net een ander kindje erbij dat dat je hele dag kan beïnvloeden”. Ook respondent W. voegde hieraan toe: “op dinsdag heb je bijvoorbeeld andere kinderen dan op woensdag, waardoor je op woensdag veel makkelijker een groepsactiviteit doet”. Bij vragen naar werkervaringen op groep Paars en Rood werd meerdere malen aangegeven dat het werken elke dag anders is.

Alle respondenten benoemden in het interview dat veiligheid een belangrijke basisbehoefte is die kinderen moeten ervaren op de groep. Respondent W. benoemde: “voor elk kind is een veilige basis belangrijk”, respondent B. gaf aan: “voor alle kinderen hier geldt een bepaalde rust, veiligheid, herkenbaarheid en regelmaat”, ook J. vertelde: “kinderen moeten leren vertrouwen op een persoon die hier staat” en D. benoemde: “het belangrijkste is een stukje veiligheid, stukje vertrouwen en stukje warmte”. Respondent S. gaf aan dat kinderen behoeften hebben aan een begeleider die sensitief is. Respondent S. benoemde in haar interview: “het welbevinden van het kind vind ik echt het belangrijkste en daarmee is veiligheid de basisbehoefte”. Volgens respondent S. kan veiligheid worden geboden door te kijken naar wat het kind nodig heeft om zichzelf te kunnen laten zien.

Naast de behoefte aan veiligheid werd door enkele respondenten genoemd dat het kind ook afhankelijk is van de groepssamenstelling. Zo benoemde respondent W.: “sommige kinderen hebben rust nodig om tot ontwikkeling te komen en voor andere kinderen, die sociaal emotioneel sterker moeten worden en meer pit en lef moeten krijgen, is het nodig dat er meer groepsgeenootjes zijn aan wie ze zich op kunnen trekken of waar ze iets mee kunnen doen”. Respondent B. gaf aan dat het lastig is als je merkt dat veel kinderen verschillende dingen vragen waar je niet aan tegemoet kunt komen”. Respondent D. gaf aan dat sommige kinderen meerwaarde hebben aan een groep en dat de groep voor andere kinderen een belemmering kan zijn.

Respondent S. vertelde dat sommige kinderen niet mee kunnen in de groep omdat het qua niveau niet aansluit, door de grootte van de groep niet betrokken blijven of behoefte hebben aan 1 op 1 begeleiding. Indien blijkt dat het voortdurend een gevecht is voor het kind om aansluiting te vinden bij

de groep, dan zit het kind op de verkeerde plek. Een grote groep is niet voor alle kinderen wenselijk vertelde respondent S..

In de interviews is naar voren gekomen dat voor het begeleiden van een groep kinderen, met verschillende behoeften, om een bepaalde houding van groepsleiding wordt gevraagd. Respondent W. gaf in het interview aan: “als groepsleiding van een groep als groep Paars moet je flexibel zijn en goed in kunnen spelen op wat de groep op dat moment nodig heeft”. Ook respondent B. gaf aan dat het belangrijk is om te kijken naar elk kind en te kijken wat het kind aankan, respondent D. vertelde: “we volgen de kinderen in wat ze aankunnen, het kind is het uitgangspunt. Respondent S. benadrukt dat het belangrijk is om naar de behoefte van het kind te kijken in een heterogene groep als groep Paars en Rood. Respondent J. gaf aan: “je moet affiniteit hebben met kinderen, daar moet je op in kunnen spelen en overzicht kunnen bewaren”. Alle respondenten gaven aan dat het belangrijk is voor het kind in de groep om naar de individuele behoeften van het kind te kijken. Daarbij moet de groepsleiding flexibel zijn.

Naast het vormen van een goed beeld van de behoeften van de kinderen en zichzelf flexibel opstellen is het belangrijk dat groepsleiding beschikt over creativiteit en organisatie. Respondent S. verklaarde: “groepsleiding moet goed kijken naar de organisatie van het dagprogramma, hoe organiseer je het, welke kinderen pak je wanneer samen en juist niet”. Respondent B. vertelde in het interview: “ik denk dat vanuit groepsleiding de kwestie is om de situatie goed in te schatten, een planning te maken en kijken naar wat de kinderen nodig hebben”. Respondent J. vulde hierbij aan: “een goed groepsprogramma moet worden gemaakt, waarin zoveel mogelijk uitdaging wordt geboden”.

Door meerdere respondenten werd genoemd dat het werken op groepen als groep Rood en Paars vraagt om “expertise op verschillende vlakken”. In het interview van S. kwam naar voren dat vanuit OPK De Elzengaard meer ingezet mag worden op kennis. De kennis van autisme vergroten en zorgen dat deze kennis toepasbaar is op het kind dat het nodig heeft. Ook respondent W. gaf aan dat je op zo’n groep als groep Paars: “personeel nodig hebt die van alle markten thuis is, je moet van autisme weten, EMB en kinderen met gedragsproblemen”. Respondent J. benadrukte dat een heterogene groep als groep Paars en Rood voldoende expertise moet hebben op verschillende vlakken.

In de interviews kwam naar voren dat de groepsleiding elkaar ook scherp zou kunnen houden. Zo gaf respondent J. aan: “In het verleden hebben we subteams gedaan, dat waren besprekingen met collega’s”. In de besprekingen werden casuïstiek besproken waar iedereen zijn eigen kijk op had maar waar je veel kon leren van elkaar. Respondent J. vulde hierbij aan: “op buitenlocaties krijg je makkelijk je eigen regeltjes, je moet wel scherp blijven”. Respondent D. benadrukt: “waar ik andere jaren veel meer discussie had met collega’s om elkaar scherp te houden, wordt mijn eigen visie nu overgenomen”.

In de interviews is naar voren gekomen dat er verschillende lastige momenten zijn in het werken met heterogene groepen. Respondent W. gaf aan: “het is lastig is als je iets leuks aan het doen bent met een groepje kinderen en je de activiteit moet stoppen omdat een kind bijvoorbeeld bijt of gilt”. Respondent B. gaf aan dat het lastig is om: “alles te creëren wat de kinderen nodig hebben”. Meerdere respondenten gaven aan dat het werken met onvoldoende groepsleiding niet ten goede komt aan de begeleiding van de groep. Zo vertelde respondent D.: “als de stagiaire er niet is wordt het lastiger”. Respondent J. benadrukt dat het lastig is tijdens bijvoorbeeld kringactiviteiten, “de ene piept, de andere huult en de ander bijt, daar speel je op in”. Respondent W. vertelde: “het ene kind behoefte heeft aan een veilige en rustige omgeving en andere kinderen juist een levendige omgeving”.

In verschillende interviews is teruggekomen dat er behoefte is aan extra handen in de begeleiding van de kinderen op de groep. Zo geeft respondent B. aan: “als je met voldoende personeel staat kun je de

groep opsplitsen, maar als je met minder mensen staat moet je heel erg zoeken naar hoe je het op dat moment vorm gaat geven”.

Ondanks dat in de interviews naar voren komt dat de groepsleiding bewust werkt aan het individueel belang van een kind, wordt in de meeste interviews aangegeven dat kinderen iets te kort komen in de groep. Zo gaf W. aan: “er zijn echt wel dagen dat ik denk van nou, je bent te kort gekomen. Je hebt te weinig verzorging gehad, of te weinig aandacht of te weinig aan je ontwikkeling gewerkt”. Respondent B. gaf aan dat er weleens dagen zijn dat ze meer met een kind had willen doen, op basis van activiteiten en doelen. D. vertelde in het interview: “met tweeën is het echt zoeken om het allemaal in goede banen te leiden, dan voldoen we wel aan de basisbehoeften maar is er minder aandacht voor ontwikkelingsstimulering”. Respondent S. vermeldde in het interview: “ik denk dat er nog meer te halen is door meer op het individuele belang te gaan zitten, wat wel haalbaar is in de groep maar wat qua organisatie en creativiteit nog wat vraagt”.

In de loop van de interviews kwam duidelijk naar voren dat alle respondenten verschillende ideeën hadden om de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang te verbeteren. Alle respondenten zien de mogelijkheid om steeds uit te blijven gaan van de behoeften van elk kind. Respondent W. vertelde: ik probeer gewoon steeds uit te gaan van het kind”. B. gaf hierbij aan: “je bent kind volgend en kijkt naar wat het kind aan kan en tot wat het kind in staat is”. Respondent J. vertelde in het interview: “ik denk dat we de plannetjes die we individueel hebben met de kinderen, dat we daar wanneer een kind hier is, meer bij stil moeten staan”.

Meerdere respondenten gaven aan dat een goede afstemming van het groepsprogramma kan helpen in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Respondent W. vertelde: “als we in de ochtend beter afspreken en taken verdelen, dan denk ik dat je beter in de gaten hebt dat alle kinderen aandacht krijgen”. Andere respondenten geven aan dat je moet kijken naar de mogelijkheden per dag.

In alle interviews kwam naar voren dat de groep opsplitsen een goede mogelijkheid kan zijn om alle kinderen te voorzien in hun behoeften. Respondent A gaf aan: “de groep uit elkaar halen, de kinderen die 1 op 1 begeleiding niet meer mee laten doen met het groepsprogramma, dat zou je per activiteit af moeten stemmen”. Respondent S. gaf aan dat je door een heterogene groep te zijn de mogelijkheid krijgt om groepjes te creëren binnen de groep. Ze lichtte toe: “zo kun je naar de behoeften van ieder kind kijken en kijken hoe die elkaar aan kunnen vullen, dezelfde soort behoeften kun je samenvakken”. Respondent B. bevestigde dit en gaf aan: “je zorgt dat je een gezamenlijke activiteit hebt maar je kijkt weer afzonderlijk naar hoe je ieder kind betreft”.

In de interviews kwam naar voren dat een groep als groep Rood en Paars moet kunnen zorgen voor continuïteit. Respondent S. benoemde: “continuïteit van begeleiding is nodig op een groep, zodat ze de mogelijkheid krijgen om een kind te leren kennen”. Respondent J. benoemde in het interview dat door een stukje continuïteit van groepsleiding duidelijkheid en voorspelbaarheid kan worden geboden.

In meerdere interviews kwam naar voren dat er op organisatorisch gebied vanuit OPK De Elzengaard ook aandachtspunten zijn om een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang. Enkele respondenten benoemden dat de samenstelling van de groep steeds in de gaten moet worden gehouden. Respondent W. gaf in het interview aan: “de manager en leidinggevende plaatsen hier kinderen die niet bij elkaar passen, dus ik vind dat kinderen met een ernstige contra-indicatie niet passen op een groep als deze”. Respondent B. gaf hierbij aan: “als je hele verschillende kinderen hebt dan kunt je niet van elk kind hetzelfde verwachten”. En vertelde ze: “de organisatie

moet niet zomaar kinderen bij elkaar zetten om de groep te vullen, het is gewoon heel bewust bezig zijn met de plek waar het kind zich kan ontwikkelen”.

4.2 INTERPRETATIE EN CONCLUSIES

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van het praktijkonderzoek geïnterpreteerd worden en conclusies worden getrokken naar aanleiding van het praktijkonderzoek. Per deelvraag wordt gekeken in hoeverre antwoord is gekomen op de deelvraag.

- Wat is de beleving van groepsleiding op de huidige balans?

Uit interviews kwam naar voren dat het werken op een heterogene groep als groep Paars op verschillende manieren ervaren wordt. De ervaringen lopen uiteen van “lastig” tot “uitdagend”. Groepsleiding geeft aan dat de groepssamenstelling een grote invloed heeft op de werkbaarheid en dat een dag volledig anders kan lopen. De psychologe geeft aan dat heterogene groepen als groep Paars vooral voordelen kunnen hebben, naast enkele nadelen, onder de voorwaarde dat kinderen binnen de groep aansluiting hebben met elkaar.

Uit deze interpretatie leid ik de conclusie af dat het werken op een heterogene groep van OPK De Elzengaard niet gemakkelijk is en dagelijks zorgt voor een uitdaging onder de groepsleiding.

De persoonlijke visie van de groepsleiding ligt vrijwel op één lijn, alle groepsleiding geeft aan dat ze de groep belangrijk vinden, maar dat de individuele behoeften van het kind voorop staan en ze daaraan tegemoet willen komen in het groepsbelang. Elke respondent gaf aan te kijken naar het kind en zijn of haar mogelijkheden. Respondenten ervaren elke dag anders. Ze willen het beste uit de dag halen voor de kinderen en kijken naar de mogelijkheden van de groep per dag.

Door de interpretatie van de verschillende persoonlijke visies wordt geconcludeerd dat elke respondent aangeeft uit te gaan van het kind en te kijken naar zijn of haar mogelijkheden.

Uit de verschillende interviews is naar voren gekomen dat groepsleiding goed op de hoogte is van de basisbehoeften van het kind en weet wat belangrijke voorwaarden zijn om tot ontwikkeling te komen. Alle respondenten gaven aan dat veiligheid één van de belangrijkste basisbehoeften is voor een kind op een groep zoals groep Paars. Naast de veiligheid worden ook aspecten als: nabijheid, sensitiviteit, rust, regelmaat, herkenbaarheid en vertrouwen. Elk kind vraagt daarnaast om zijn eigen aanpak voor tegemoetkoming aan de individuele behoeften, dit wordt per kind afgestemd door groepsleiding.

Naar aanleiding van deze interpretaties kom ik tot de conclusie dat groepsleiding zich goed bewust is van de belangrijkste basisbehoeften, de veiligheid van het kind. Groepsleiding weet wat belangrijke voorwaarden zijn om de ontwikkeling te stimuleren en wat het kind nodig heeft in een heterogene groep als groep Paars. De andere belangrijke basisbehoeften, competentie en autonomie, van het kind worden minder benadrukt door de meeste respondenten.

- Wat geeft de groepsleiding aan nodig te hebben in de huidige situatie van de groep om balans te creëren?

Door de verschillende respondenten werd verteld wat er van groepsleiding nodig is om tegemoet te komen aan de basisbehoeften en doelen van de kinderen op een heterogene groep als groep Paars. Groepsleiding geeft aan dat ze zich bewust moeten zijn van de diverse uiteenlopende behoeften van de kinderen. Een goed beeld vormen van elk kind is van groot belang om in de groep in te kunnen spelen op de individuele behoeften van elk kind.

Tegemoetkomen aan de basisbehoeften van de kinderen vraagt om inzicht en overzicht van de groepsleiding. Uit de interviews bleek dat groepsleiding in moet schatten wat een kind aan kan en wat de behoefte van het kind zijn per dag of per activiteit. Om uiteindelijk in te kunnen spelen op de individuele behoeften binnen de groep is organisatie belangrijk en vraagt het om scherp toezicht van het groepsprogramma. In de interviews zijn er veel aspecten naar voren gekomen waar groepsleiding in een heterogene groep als groep Paars aan moet voldoen.

Vanuit deze interpretaties volgt de conclusie dat groepsleiding tegemoet moet komen aan de basisbehoeften en doelen van alle kinderen. Dit kan groepsleiding doen door inzicht en overzicht te hebben en te onderhouden op de hele groep en de individuele behoefte per kind. Dit vraagt om creativiteit, flexibiliteit en aanpassingsvermogen van groepsleiding.

- Wat kan bijdragen aan het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?

Naar aanleiding van de verschillende interviews is duidelijk geworden waar op dit moment knelpunten liggen in het creëren van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang van heterogene groepen als groep Paars. Bepaalde behoeften en gedragingen van individuele kinderen hebben gevolgen voor de rest van de groep kinderen, hierbij wordt vaak gereageerd op het individu, waardoor andere kinderen te kort schieten of niet toekomen aan hun doelen. Dit probleem is passend bij de opmerkingen van andere respondenten dat de grote diversiteit van kinderen met hun behoeften en mogelijkheden om verschillende aandacht vragen van groepsleiding.

Wanneer de groepssamenstelling niet haalbaar is samengesteld, dus wanneer bepaalde kinderen totaal niet passen in de groep, is het voor groepsleiding lastig om de balans te vinden tussen het individuele belang en het groepsbelang waarin uit wordt gegaan van de gehele groep. Groepsleiding geeft aan dat ze vaak moeten stoeien met een groepsactiviteit om voor elk kind de juiste aansluiting te bieden. De psychologe voegt hieraan toe dat het lastig is voor groepsleiding om voldoende te differentiëren tussen de doelen en behoeften van elk kind en om aan te sluiten bij de groep.

Vanuit deze interpretaties trek ik de conclusies dat er op verschillende vlakken knelpunten liggen voor groepsleiding in het creëren van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang, het is vooral lastig om aansluiting te vinden bij elk kind en uiteindelijk bij de hele groep.

Door de interviews met groepsleiding en psychologe is gebleken dat er nog veel mogelijkheden liggen voor groepsleiding rondom het creëren van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Zo wordt aangegeven dat groepsleiding niet kan voldoen aan alle basisbehoeften en doelen van de kinderen door de grote diversiteit tussen de kinderen en diverse behoeften van de kinderen.

Enkele respondenten gaven aan dat ze nog meer kunnen focussen op beeldvorming van het kind door de behoefte en mogelijkheden nog beter in beeld te kunnen krijgen.

In elk interview kwam terug dat er kansen liggen in het splitsen van de groep in kleinere groepjes, op deze manier komen kinderen eerder tegemoet aan de basisbehoeften en individuele doelen. Alle respondenten waren het erover eens dat het welbevinden van het kind steeds voorop moet blijven staan en vanuit daar ga je verder kijken naar mogelijkheden.

De psychologe gaf in het interview aan dat er door creativiteit en organisatie nog meer te halen valt uit de groep voor elk kind. Wanneer een kind nog niet aan toe is aan een bepaalde groepsactiviteit, kun je met het kind beginnen om kleine stapjes te maken richting een activiteit. Het is belangrijk om per kind te kijken wat de doelen zijn en om het ondersteuningsplan van het kind niet uit het oog te verliezen.

Door de heterogene samenstelling van groepen zoals groep Paars van OPK De Elzengaard wordt er volgens respondenten een groot beroep gedaan op het bezit van expertise op verschillende ontwikkelingsgebieden. Het is belangrijk dat groepsleiding in het bezit is van voldoende kennis en scherp blijft bij de ontwikkelingen van het kind. Enkele respondenten gaven aan dat ze in het verleden met collega's discussies voerden en gezamenlijk problematieken bespraken waardoor ze scherp bleven.

De genoemde interpretaties sommen een groot aantal aspecten op voor groepsleiding die worden verwacht om mogelijkheden te bieden voor het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang van heterogene groepen als groep Paars.

Naast verschillende mogelijkheden voor groepsleiding werden er ook organisatorische knelpunten genoemd in de interviews. Respondenten gaven aan dat continuïteit een belangrijke voorwaarde is om een balans te kunnen creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang. De organisatie moet zorgen voor continuïteit in groepsleiding per groep. Groepsleiding moet het kind leren kennen en andersom.

Naast de continuïteit in groepsleiding is het belangrijk dat de organisatie de groepssamenstelling steeds in de gaten blijft houden. Verschillende respondenten geven aan dat het belangrijk is dat een kind op een zorgvuldige manier op een groep geplaatst moet worden volgens een vast protocol.

CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden de conclusies uit het literatuuronderzoek en het praktijkonderzoek geïntegreerd en wordt er gekeken naar mogelijke antwoorden op de onderzoeksvraag:

- Wat is er voor groepsleiding nodig om een juiste balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang?

De belangrijkste bevinding is, zoals letterlijk genoemd in het onderzoek: “het welbevinden van de kinderen moet voorop staan”. Het kind moet zich eerst veilig voelen voordat het kind ontwikkelingen kan maken op groepen zoals groep Paars. Daarbij moet groepsleiding steeds blijven kijken naar de verschillende individuele behoeften van de kinderen en daarop het groepsprogramma aanpassen. Groepsleiding wordt gevraagd constant te anticiperen om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van alle kinderen binnen de groep.

Uit het literatuuronderzoek en het praktijkonderzoek is naar voren gekomen wat de behoeften zijn van het kind en hoe groepsleiding daarop in zou kunnen spelen. In het literatuuronderzoek kwam naar voren dat kinderen drie belangrijke basisbehoeften hebben: relatie, competentie en autonomie. In het praktijkonderzoek werd door respondenten vooral de nadruk gelegd op de basisbehoefte relatie en kwam naar voren dat er meer voldaan moet worden aan de basisbehoeften autonomie en competentie voor de kinderen. Naast de basisbehoeften speelt de psychosociale ontwikkeling ook een grote rol in een groep kinderen. Kinderen doorlopen verschillende ontwikkelingsopgaven waarin ze steeds op verschillende manieren een beroep doen op groepsleiding. Groepsleiding moet per kind bepalen wat het nodig heeft om bepaalde vaardigheden te kunnen ontwikkelen en de ontwikkelingsopgave te doorstaan.

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat het lastig is om op de behoeften van alle kinderen in te spelen en dat je kinderen soms te kort doet in de basisbehoeften of te kort doet t.o.v. de doelen van het kind.

Het werken in heterogene groepen als groep Paars wordt vaak als uitdagend beleefd. Groepsleiding vindt het elke dag weer een uitdaging en merkt dat elke dag anders is in het werken in een heterogene groep als groep Paars.

Om kinderen te kunnen laten voldoen aan de basisbehoeften en tegemoet te komen aan de doelen van de kinderen wordt van de groepsleiding om een bepaalde houding gevraagd. Uit het literatuuronderzoek is gebleken dat het Model Adaptief een uitstekend model is om inzichtelijk te maken welke aspecten van belang zijn voor het versterken van de houding van professionals.

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat er nog veel te halen valt bij groepsleiding in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang maar dat er wel ideeën zijn over mogelijkheden vanuit groepsleiding.

Voor groep paars van OPK De Elzengaard zijn de individuele eigenschappen van het kind belangrijk, daarnaast wordt uitgegaan van de groep als geheel waarin iedereen deel kan nemen aan het groepsprogramma.

De begeleiders van verschillende groepen willen de visie van Solomon Asch (1952) aannemen in het bestuderen van de groep. Het is de middenpositie waarbij de individuele hulpvragen een belangrijke rol spelen en daarnaast is de groep ook een geheel. Het groepsgedrag komt voort uit de kenmerken van de groep en de individuele kenmerken van de kinderen. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat

ondanks het zijn van een groep dat de alle respondenten toch steeds uitgaan van het individu in de groep. Groepsleiding en psychologe willen dat de visie van Solomon Asch (1952) aan wordt genomen maar ze komen eigenlijk terecht bij het groepsgedrag wat gevormd wordt door losse individuen. Ze laten steeds merken dat ze uit gaan van het individu en kijken naar wat het kind nodig heeft. De groep is een optelsom van losse individuen.

Uit praktijkonderzoek blijkt dat de samenstelling van de groep een grote rol speelt in de groepsvorming. Wanneer het met de samenstelling van de groep niet haalbaar is om een groep te kunnen zijn, bestaat het groepsgedrag uit losse individuen. In groepen als groep Paars zijn kinderen met behoeften aan sociale ontwikkeling. Het is dus belangrijk dat OPK De Elzengaard rekening houdt bij het samenstellen van groepen met de huidige groepssamenstelling van elke groep door te kijken naar de hulpvragen van de kinderen die al in de groep een rol spelen en de hulpvraag van het kind dat geplaatst moet worden. De hulpvraag moet passen tussen de hulpvraag van andere kinderen en daarbij moeten de basisbehoeften van de kinderen op de groep beschermd blijven en de basisbehoeften van het betreffende kind gewaarborgd worden.

Vanuit groepen als groep Paars is het belangrijk dat kinderen deel worden van de maatschappij, waarbij ze de waarden, normen en opvattingen overnemen. Kinderen hebben behoeften aan het opzoeken van anderen. Ze willen geaccepteerd worden, andere mensen beheersen en door andere mensen beheerst worden. Een positieve groep is belangrijk voor het welzijn van de kinderen en voor het leerproces.

Kinderen hebben groepsleiding nodig voor de zone van naaste ontwikkeling, ondersteuning bij datgene wat het kind nog net niet zelf kan. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat je per kind moet kijken naar de behoefte van het kind en daarop in moet spelen in de groep.

Literatuuronderzoek geeft aan dat de inhoud, personele bezetting en de fysieke omgeving belangrijk zijn bij interventies in een dagcentrum als OPK De Elzengaard. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat groepsleiding meer inzicht en creativiteit in moet zetten om de inhoud te verbeteren en om uiteindelijk een beter groepsprogramma op te kunnen stellen waarin je tegemoetkomt aan de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. De personele bezetting van OPK De Elzengaard vraagt om meer continuïteit, blijkt uit het praktijkonderzoek. Groepsleiding moet kinderen leren kennen om erachter te komen wat de individuele behoeften zijn binnen de groep. De continuïteit heeft als nadeel dat groepsleiding na langere tijd gewend is aan de manier van werken dat er mis wordt gepakt op discussie en feedback. Het voordeel is dat kinderen kunnen vertrouwen op vaste groepsleiding die ervoor zorgt dat het kind tegemoetkomt aan de basisbehoefte relatie in de groep.

De fysieke omgeving blijkt ook een belangrijk aandachtspunt voor OPK De Elzengaard te zijn. Vooral gericht op de uitkomst van het onderzoek om de heterogene groep tijdens bepaalde activiteiten op te splitsen in homogene groepen is er gebrek aan ruimte en mogelijkheden.

Om een effectieve groep te creëren van groepen als groep Paars zijn volgens het literatuuronderzoek de volgende aspecten van belang: doelen, communicatie, betrokkenheid, macht, besluitvorming en discussie.

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat het niet makkelijk is voor groepsleiding om een effectieve groep te creëren. De groepsdoelen worden niet altijd bereikt en de betrokkenheid van elk groepslid kan niet altijd gewaarborgd worden. Elk groepslid moet invloed uit kunnen oefenen op de groep. Uit praktijkonderzoek blijkt dat dit niet altijd lukt: “degene die het hardste roept krijgt vaak de meeste aandacht”. Elk kind moet op zijn manier macht uit kunnen oefenen in de groep.

De besluiten en conflicten spelen vooral bij groepsleiding een grote rol in groepen als groep Paars. De voor- en nadelen van mogelijkheden moeten worden geanalyseerd om goede besluiten te nemen. In het praktijkonderzoek kwam naar voren dat groepsleiding moet anticiperen en zich bewuster bezig moet houden met de mogelijkheden van de groep en de individuele behoeften van de kinderen. Conflicten moeten worden opgelost volgens het literatuuronderzoek. Dit is ook vooral gericht op groepsleiding in groepen als groep Paars van OPK De Elzengaard. De conflicten kunnen ontstaan door tegenstrijdige behoeften en doelen, gebrek aan middelen en onderlinge competentie. Uit praktijkonderzoek blijkt ook dat groepsleiding met deze conflicten te maken heeft en deze nu op moet gaan lossen.

Door deze aspecten aan te houden en te verbeteren is er een mogelijkheid om van groep Paars een effectieve groep te maken en uiteindelijk een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang.

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat groepsleiding in moet kunnen spelen op de basisbehoeften van het kind, hiervoor heeft groepsleiding voldoende expertise nodig. Uit de interviews kwam naar voren dat groepsleiding moet beschikken over voldoende expertise. Om expertise te kunnen vergroten voor groepsleiding kunnen cursussen worden aangeboden en kan ondersteuning in worden gezet van therapeuten en gedragskundige.

Uit het praktijkonderzoek kwam naar voren dat groepsleiding ook elkaar scherp kan houden. Dit werd voorheen gedaan door discussies en “subteams” waarin lastige situaties werden besproken. Het voordeel hiervan is dat groepsleiding niet blijft hangen in hun eigen manier van werken met eigen regels en afspraken.

Voor groepsleiding van OPK De Elzengaard zijn bovenstaande aspecten van belang om een balans te kunnen creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang op groepen zoals groep Paars van OPK De Elzengaard.

5.2 AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk volgen een aantal aanbevelingen met betrekking tot het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang binnen een groep. Deze aanbevelingen zullen bij medewerkers zorgen voor verbetering in de balans. Deze verbeteringen zullen uiteindelijk zorgen dat door medewerkers van OPK De Elzengaard meer tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften van de kinderen met betrekking tot het ondersteuningsplan.

Aanbeveling 1 – Model Adaptief

De eerste aanbeveling heeft betrekking op de bewustwording van de basisbehoeften van het kind door groepsleiding van OPK De Elzengaard. Op dit moment wordt vooral ingezet op de behoefte aan relatie in groepen als groep Paars van OPK De Elzengaard blijkt uit praktijkonderzoek. Groepsleiding moet per individu gaan kijken naar de behoefte aan competentie en autonomie. De kinderen moet taken krijgen die passen bij wat ze aankunnen en zelfstandig dingen voor elkaar krijgen. De begeleiding van de kinderen op groepen als groep Paars van OPK De Elzengaard vraagt om professionaliteit op verschillende behoeften. Het Model Adaptief geeft in een overzicht weer wat er vanuit groepsleiding belangrijk is om tegemoet te komen aan de basisbehoeften van het kind (Stevens, 2004). Zie hiervoor Model Adaptief in bijlage 7.

In een teamoverleg zou je met elkaar kunnen kijken op welke vlakken verbetering mogelijk is en op welke manier je dat per groep vorm kunt geven.

Aanbeveling 2 – Opsplitsing

De tweede aanbeveling naar aanleiding van het praktijkonderzoek is het creëren van homogene groepen in heterogene groepen.

Uit het praktijkonderzoek kwam naar voren dat groepsleiding het lastig vindt om een groepsactiviteit te kunnen doen waarbij je tegemoetkomt aan de behoeften van alle kinderen zonder iemand te kort te doet en waarbij je werkt aan de doelen van de kinderen.

In het literatuuronderzoek kwam naar voren dat alle kinderen specifieke behoeften hebben (Schreuder & Messing, 2012). Aan groepsleiding de vraag om daar goed op in te spelen.

Groepen van OPK De Elzengaard zoals groep Paars zouden per activiteit moeten kijken welke kinderen ze wat aanbieden en hoe ze de groep opsplitsen. Per groep zal het verschillen of je de gemoedstoestand van de kinderen per dag moet bekijken of dat groepsleiding tijdens het opstellen van het groepsprogramma al na kan denken over het opsplitsen van de activiteiten. Het opsplitsen van de heterogene groep in meer homogene groepen vraagt om creativiteit en inzicht van medewerkers. OPK De Elzengaard zou hiervoor hulp in kunnen schakelen voor de groepsleiding.

Binnen OPK De Elzengaard kun je groepen op verschillende manieren opsplitsen volgens literatuur en praktijkonderzoek. Kinderen hebben begeleiding nodig in basisbehoeften, werken aan doelen en passende begeleiding bij hun gemoedstoestand.

- Groepsleiding kan ervoor kiezen dat ze de groep opsplitsen op basis van de basisbehoeften van de kinderen. Hierin wordt rekening gehouden met de extra behoefte van een kind aan relatie, competentie of autonomie (Bors & Stevens, 2010).

- Hierbij kiest groepsleiding er bijvoorbeeld voor om kinderen die behoefte hebben aan autonomie, het gevoel moeten krijgen dat ze een bepaalde taak of opdracht zelfstandig kunnen. De groepsleiding kan voor deze kinderen een groepsactiviteit aanbieden en daarbij alle kinderen op het eigen niveau zelfstandig een opdracht of taak laten uitvoeren.

- Groepsleiding kan ervoor kiezen om de groep op te splitsen op basis van de doelen in het ondersteuningsplan. Kinderen van OPK De Elzengaard hebben allemaal individuele doelen in hun ondersteuningsplan waaraan gewerkt dient te worden. Welke kinderen hebben dezelfde doelen? Die kinderen bied je samen een activiteit, taak of opdracht aan.

- Hierbij kiest groepsleiding ervoor om kinderen die het doel hebben om sociaal emotioneel sterker te worden samen een activiteit aan te bieden waarin de kinderen worden uitgedaagd door bijvoorbeeld groepsleiding.

- Groepsleiding kan ervoor kiezen om de groep op te splitsen op basis van de gemoedstoestand van het kind. Per dag kijk je welke kinderen behoeften hebben aan wat voor soort activiteit. Je kijkt waar je kinderen samen in een groep kunt plaatsen voor een bepaalde activiteit.

- Kinderen die overprikkeld zijn laat groepsleiding bijvoorbeeld samen met water spelen.

Aanbeveling 3 – Groepssamenstelling

De derde aanbeveling is een aanbeveling die geldt voor groepsleiding en het management van OPK De Elzengaard. OPK De Elzengaard moet zich bewust blijven van de groepssamenstelling van de groepen. De respondenten in het praktijkonderzoek gaven aan het lastig is om een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang als de samenstelling van de groep niet passend is bij elkaar. In heterogene groepen is er altijd verschil tussen de kinderen en de individuele behoeften van het kind, maar enige afstemming is nodig om alles te kunnen organiseren.

Bij de plaatsing van kinderen is het belangrijk dat er gekeken wordt naar het kind dat geplaatst wordt en de mogelijkheden van de groep. Welke behoeften van het kind spelen een belangrijke rol en wat vraagt het kind van groepsleiding? Voor een goede plaatsing van een kind op een groep van OPK De Elzengaard is een zorgvuldig plan van aanpak nodig die voor de plaatsing van elk kind geldt. In het plan van aanpak moet zeker rekening worden gehouden met mogelijkheid tot tegemoetkoming aan de basisbehoeften van het kind en tegemoetkoming aan de doelen zoals opgesteld in het ondersteuningsplan.

Aanbeveling 4 – Expertise

Een belangrijke aanbeveling om ervoor te zorgen dat groepsleiding een balans kan creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang is het vergroten van expertise. In heterogene groepen als groep Paars van OPK De Elzengaard zitten kinderen met verschillende problematieken. Groepsleiding moet in kunnen spelen op de verschillende behoeften van de kinderen. Dit kunnen ze doen door gebruik te maken het Model Adaptief (Stevens, 2004) en door het vergroten van kennis rondom een bepaalde problematiek. Het is belangrijk dat wanneer bepaalde zaken onbekend zijn bij groepsleiding, ze daarin ondersteund worden door DIO en gedragskundige. Aan groepsleiding is er de opdracht om aan te geven wanneer er vragen en onduidelijkheden zijn en aan DIO-medewerkers en gedragskundige de taak om te ondersteunen. Wanneer er gebrek is aan voldoende kennis of er zich

een geheel nieuwe problematiek zich voor doet voor groepsleiding, is het belangrijk dat er cursusaanbod komt voor hen. Groepsleiding moet voldoende kennis op kunnen doen.

Aanbeveling 5 – Kind in beeld

De vijfde aanbeveling is gericht op het in beeld brengen van de behoefte van het kind. De momenten dat kinderen vrij spelen is het belangrijk dat groepsleiding het kind observeert en het kind scherp in beeld blijft houden. Op momenten dat groepsleiding nu denkt dat het kind hem of haar niet direct nodig heeft, bijvoorbeeld tijdens “vrij spel”, is het belangrijk om een beeld te vormen van het kind. Voor groepsleiding dus de aanbeveling om het kind met zijn individuele behoeften nog beter in beeld brengen. Hierdoor kan groepsleiding vervolgens beter op het kind in spelen en op zijn eigen manier betrekken bij de groep.

- Groepsleiding kan tijdens vrij spel momenten in de ochtend het kind observeren. Op vrije momenten kan groepsleiding kijken naar het kind en eventueel dingen uit gaan proberen die mogelijk aansluiten bij het kind.
- Groepsleiding kan ervoor kiezen om observaties uit te wisselen. Dat betekent dat groepsleiding van groep Rood bijvoorbeeld op groep Paars kan komen observeren en andersom. Dit om het kind goed te leren kennen en geen signalen over het hoofd te zien.

Aanbeveling 6 – Kennis delen

Naar aanleiding van het onderzoek is duidelijk geworden dat groepsleiding voldoende kennis moet beheersen rondom verschillende problematieken. Groepsleiding mist feedback en discussie met collega's wanneer er sprake is van continuïteit in groepsleiding op de groepen.

Er worden kleine groepjes met collega's gemaakt waarin twee keer per maand casuïstiek wordt besproken. Ze krijgen door het samenzijn met groepsleiding van verschillende groepen de kans om te discussiëren en elkaar feedback te geven. Deze momenten zullen uiteindelijk zorgen dat groepsleiding scherp blijft en bewuster kijkt naar de mogelijkheden van het individuele belang in de groep.

Aanbeveling 7 – Afstemming

De zesde aanbeveling die ik wil doen met mijn onderzoek is het verdelen van de aandacht tussen de kinderen. Zoals in het praktijkonderzoek naar voren kwam zijn er op groepen zoals groep Paars van OPK De Elzengaard kinderen die om 1 op 1 begeleiding vragen. Met twee begeleiders op een dergelijke groep is het niet haalbaar om tegemoet te komen aan alle individuele belangen van de kinderen. De groep bevat meerdere kinderen die 1 op 1 begeleiding nodig hebben waardoor het groepsbelang wordt vergeten. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat kinderen behoefte hebben aan autonomie, relatie en competentie. Hieraan moet groepsleiding voldoen (Prins, 2008). Daarom is het belangrijk dat groepsleiding zorgt voor afstemming en afwisseling in het groepsprogramma om alle kinderen tegemoet te laten komen in hun individuele behoeften.

Zo kan groepsleiding een schema opstellen waarin de kinderen, die behoefte hebben aan individuele begeleiding, een voor een aan de beurt komen in het groepsprogramma. Per week krijgt elk kind een vast moment waarop het begeleid wordt op de doelen van het ondersteuningsplan bijvoorbeeld. Hierdoor wordt er per week aan de ontwikkeling van elk kind gewerkt. Wanneer er extra ruimte is kan dit natuurlijk verder aan worden gevuld.

Vanuit het onderzoek naar de groepsbalans volgen in deze paragraaf aanbevelingen voor verder onderzoek.

Dit onderzoek is vooral gericht op groepsleiding van OPK De Elzengaard. Naast groepsleiding hebben ouders van de kinderen ook een beleving, ervaring of mening over het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Er zullen ouders zijn die het belangrijk vinden dat er rekening wordt gehouden met de gehele groep, maar er zullen ook ouders zijn die eerst instemmen voor het individuele belang in een groep. Door dit onderzoek te betrekken op ouders krijg je een breder beeld en kom je te weten hoe mensen van “buitenaf” kijken naar de groepsbalans.

Naast meer onderzoek naar de beleving van ouders zou er een onderzoek moeten komen die betrekking heeft op de hele organisatie van OPK De Elzengaard. Nu is er vooral gekeken naar wat groepsleiding kan doen om een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang. Wanneer er een onderzoek wordt gedaan naar de organisatie zal dit vervolgens groepsleiding ook weer verder kunnen helpen in het creëren van die balans. Onderzoek naar de visie van de organisatie en de samenstellingen van de groepen.

Ten slotte zou er meer verdieping mogelijk zijn op het kind met een beperking of ontwikkelingsachterstand. Groep Paars is een groep met uiteenlopende problematieken en daarom is de behoefte van het kind vrij algemeen gebleven en alleen toegespitst op verschillen tussen kinderen in een groep. Een mooie aansluiting bij dit onderzoek zou onderzoek naar de behoeften van kinderen met een ontwikkelingsachterstand of beperking zijn.

EVALUATIE

Ter evaluatie schrijf ik een kritische reflectie over de sterke en zwakke punten van mijn onderzoek en geef ik inzicht in de meerwaarde ten opzichte van de bestaande kennis. In deze evaluatie kom ik terug op de vooraf gestelde doelen in het onderzoek.

Dit onderzoek heeft voor mij een grote rol gespeeld het afgelopen schooljaar. Zowel op school als tijdens mijn stage bij OPK De Elzengaard heeft dit onderzoek mij beziggehouden. Vanuit mijn IPP-docent en onderzoeksbegeleider op stage heb ik fijne begeleiding ontvangen waardoor ik op een prettige manier aan het onderzoek heb kunnen werken. Ik ben over het algemeen tevreden over het verloop van het onderzoek en het eindresultaat.

Samen met mijn onderzoeksbegeleider op stage ben ik tot een onderzoeksvraag gekomen en ben ik gaan kijken welke doelen met dit onderzoek bereikt zouden kunnen worden. Vanaf de start van het onderzoek was ik benieuwd naar mogelijkheden binnen “het groepsbelang” omdat ik deze onderzoeksvraag zelf ook tegenkom in het werken binnen OPK De Elzengaard.

Sterke punten van het onderzoek

Naarmate mijn onderzoek vorderde merkte ik dat er steeds meer mensen oprecht geïnteresseerd waren in mijn onderzoeksvraag. In mijn interviews merkte ik dat respondenten zelf ook benieuwd waren naar de resultaten en dat ik door mijn vragen de respondenten oprecht aan het denken kon zetten.

Een ander sterk punt vind ik de samenwerking met betrokkenen in mijn onderzoek. De onderzoeksbegeleider van school en mijn onderzoeksbegeleider vanuit stage stonden altijd voor mij klaar en er was altijd een mogelijkheid om vragen bespreekbaar te maken. Dit heeft ervoor gezorgd dat zij steeds op de hoogte bleven van mijn huidige stand van zaken omtrent mijn onderzoek. De samenwerking met de verschillende respondenten was boven verwachting. Afspraken werden snel en gemakkelijk gemaakt. Tijdens de interviews werd er goed meegewerkt en oprechte interesse getoond. Ik merkte dat respondenten serieus na dachten over mijn vragen, waardoor ik eerlijke antwoorden kreeg. Naar aanleiding van enkele interviews kreeg ik de feedback dat ik een fijne stijl van interviewen had, respondenten gaven aan dat ze het gevoel kregen alles te mogen vertellen en toelichten. De respondenten bestonden uit bekende en onbekende collega's, ik kon met beide op een professionele manier te werk gaan. Dit gaf mij een goed gevoel omdat je onbekende mensen vertrouwen kunt geven om eerlijke antwoorden te geven en omdat ik bij bekende personen mezelf van een professionele kant kan laten zien.

Ten slotte is mijn onderzoek eigenlijk geheel volgens plan verlopen. Van te voren heb ik goed nagedacht over hoe ik mijn onderzoek vorm wilde gaan geven en hoe dat er in de planning ongeveer uit zou gaan zien. Alvorens na te denken over het vormgeven en de planning heeft mij geholpen om op een fijne manier aan mijn onderzoek te kunnen werken.

Zwakke punten

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek ben ik ook een aantal zwakke punten tegengekomen. Dit zijn punten die betrekking hebben op mij als persoon, maar ook op het verloop van het onderzoek.

Ten eerste heb ik mezelf best wat verkeken op de tijd van het ontvangen van feedback, het aanpassen van feedback en vervolgens wachten op de goedkeuring om verder te kunnen in het onderzoek. Dit zorgde er op sommige momenten voor dat ik even extra hard moest werken en op andere momenten

kon ik nauwelijks vooruit. Dit is voor mij een belangrijk leerpunt om een volgende keer mee te nemen in de planning en om daar meer tijd voor in te delen.

Daarnaast heb ik me best wel zorgen gemaakt over de uitkomsten van het onderzoek. Voor mijn gevoel wilde ik naar een duidelijk en concreet antwoord. Tot ik op een gegeven moment mezelf realiseerde dat het niet logisch zou zijn als ik een kant en klaar antwoord zou kunnen vinden. Het gaat om een pedagogische kwestie en daarvoor moet je verschillende theorieën naast elkaar leggen om uiteindelijk tot antwoorden te kunnen komen. Naar mate ik meer zicht kreeg op de mogelijkheden in mijn onderzoek kreeg ik meer vertrouwen en werd het steeds leuker om interessante literatuur en praktijkstukken te vinden.

Voor mij is het persoonlijk moeilijk om datgene op papier te zetten wat ik in mijn hoofd heb. Ik heb vaak dingen in mijn hoofd maar weet dan niet goed hoe ik het op moet schrijven om het duidelijk over te brengen op de ander. Tijdens het onderzoek ben ik steeds terug gaan kijken naar mijn geschreven onderdelen en merkte dat ik er steeds meer vaardigheid in kreeg. Tijdens de start van het onderzoek was ik sterk gericht op groepen kinderen binnen een orthopedagogisch kindercentrum, hierop liep ik vast. Door gesprekken met begeleiders ben ik dieper gaan kijken naar wat nog meer betrekking heeft op mijn onderzoeksvraag. Zo kwam ik terecht bij de behoefte van een kind in de groep en ben ik gaan kijken naar hoe groepsleiding kan zorgen voor een effectieve groep bijvoorbeeld. Ik ben mezelf dus meer gaan verdiepen waardoor ik verschillende theorieën en praktijken aan elkaar kon koppelen.

Meerwaarde van het onderzoek

Naar mijn mening heeft het onderzoek zeker een meerwaarde, vooral voor de groepsleiding van OPK De Elzengaard. Door de verschillende hulpvragen van de kinderen heb je in bijna alle groepen te maken met een heterogene samenstelling van de groep. In het onderzoek zijn verschillende literatuur aanbod gekomen die inzicht hebben gegeven in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Daarnaast zijn uit de interviews verschillende resultaten gekomen maar daarin zijn meer belevingen, behoeften en mogelijkheden naar voren gekomen. De beleving van het werken in heterogene groepen was zeer verschillend, maar toch zaten er meerdere verbanden tussen de respondenten.

Naar aanleiding van beide resultaten, vanuit het literatuuronderzoek en praktijkonderzoek, zijn nuttige conclusies en aanbevelingen gekomen als antwoorden op de onderzoeksvraag. Groepsleiding kan met met de aanbevelingen stappen maken richting het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Door het onderzoek is groepsleiding zich bewust geworden van het werken aan de doelen van de kinderen en het tegemoetkomen aan de basisbehoeften van het kind. Er zijn mogelijkheden in verschillende onderwerpen naar voren gekomen voor groepsleiding waardoor het onderzoek zeker een meerwaarde heeft gekregen. Groepsleiding kan nu met elkaar om de tafel om mogelijkheden te bespreken en om te kijken hoe ze aan de slag gaan met de informatie uit het onderzoek.

Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is zeker behaald. Waar ik op het begin dacht dat er nooit geen antwoord zou komen merkte ik naar mate het onderzoek vorderde dat er wel degelijk antwoorden zouden komen. Voorafgaand aan het onderzoek dacht ik dat er een kant en klaar antwoord zou komen op de onderzoeksvraag. Naar mate ik verder kwam in mijn onderzoek merkte ik dat er antwoord zou komen op verschillende vlakken, dit gaf juist die meerwaarde aan het praktijkonderzoek en helpt groepsleiding op de werkvloer vooruit. Uiteindelijk heb ik groepsleiding handvaten kunnen geven waarmee ze een balans kunnen creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang. Er zijn praktische ideeën gekomen voor het opsplitsen van de groep in kleinere groepen. Daarnaast zijn er ook tips gekomen om nog beter de individuele behoeften van het kind in kaart te brengen zodat je

tijdens groepsactiviteiten nog beter in kunt spelen op alle behoeften. Voor groepsleiding is het model Adaptief uitgewerkt zodat ze zich bewust worden van hun persoonlijke houding tegenover het kind en inzicht krijgen in punten waar ze zichzelf in kunnen verbeteren. Uiteindelijk kan groepsleiding het groepsprogramma beter af gaan stemmen op de behoeften van de kinderen en de groep. Om het doel volledig te kunnen bereiken wordt er ook een beroep gedaan op de organisatie van OPK De Elzengaard. De samenstelling van de groep speelt een belangrijk rol in het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang en daar heeft de organisatie een groot aandeel in. Ten slotte heeft de organisatie ook de verantwoordelijkheid om de expertise van groepsleiding op een juist niveau te brengen en onderhouden. Zowel groepsleiding als de organisatie van OPK De Elzengaard kan aan de slag met het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang.

Ik merkte tijdens het onderzoek dat groepsleiding over veel kennis beschikte en dat elke respondent verschillend ideeën en mogelijkheden kon benoemen rondom het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Doordat ik mogelijkheden ben gaan bekijken, verbanden ben gaan leggen en aanvullingen heb gemaakt met betrekking van het literatuur- en praktijkonderzoek is er een antwoord gekomen op de onderzoeksvraag. Voor groepsleiding zijn er verschillende aanbevelingen tot stand gekomen. De ene aanbeveling zal meer aansluiten bij de ene persoon dan bij de andere. Voor elke groepsleider zal er een aanbeveling zijn die bij hem of haar past.

LITERATUURLIJST

- Alblas, G. (2010). *Inleiding groepsdynamica*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Ahnert, L., M. Piquart en M.E. Lamb (2006), 'Security of children's relationships with non-parental care providers: a meta-analysis', in Child development. Geraadpleegd op: 12-02-2017. Van: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cdev.2006.77.issue-3/issuetoc>
- Andriessen, D., Onstenk, J., Delnooz, P., Smeijsters, H., Peij, S. (2010) *Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het hbo*. Geraadpleegd op: 03-06-2017. Van: [file:///Users/merelschuurmans/Downloads/gedragscode-praktijkgericht-onderzoek%20\(2\).pdf](file:///Users/merelschuurmans/Downloads/gedragscode-praktijkgericht-onderzoek%20(2).pdf)
- Aronson, E. & Wilson, D. (2014). *Sociale psychologie*. Houten: Pearson Uitgevers.
- Asch, S. (1952). *Social Psychology*. New York: Prentice-Hall.
- Bobbink, A. e.a. (2005) *Agogiek voor gezondheidszorg en verpleegkunde*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Bors, G. & Stevens, L. (2010). *De gemotiveerde leerling*. Apeldoorn: Garant.
- Cello (2016) *Kind en gezin*. Geraadpleegd op 10-10-2016 van: <http://www.cello-zorg.nl/mijn-aanbod/kind-en-gezin/>
- Cello (2016) *Mijn visie op zorg*. Geraadpleegd op 11-10-2016 van: <http://www.cello-zorg.nl/over-cello/beleid/mijn-visie-op-zorg/>
- Cello (2016) *Kernkwaliteiten*. Geraadpleegd op 10-2016 van: <http://www.cello-zorg.nl/over-cello/beleid/kernkwaliteiten/>
- Cello. (2016) *Kernwaarden*. Geraadpleegd op 9-10-2016 van: <http://www.cello-zorg.nl/over-cello/beleid/kernwaarden/>
- Dijkstra, R. & Meer, N. van der. (2000). *Adaptief onderwijs in een lerende school*. Utrecht: APS.
- Durkheim, E. (1898). *The rules of sociological method*. New York: Free Press.
- Feldman, F. (2012). *Ontwikkelingspsychologie*. Pearson.
- Gemert, G.H. van, & Minderaa, R.B. (2000) *Zorg voor mensen met een verstandelijke handicap*. Assen: van Gorcum
- Heerink, M., Pinkster-Schalken, S., Bratti van der Werf, M. (2013). *Onderzoek in zorg en welzijn*. Benelux: Pearson.
- Johnson, W. & Johnson, P. (2011) *Groepsdynamica*. Amsterdam: Pearson Uitgevers.
- Passend onderwijs (Z.D.) *Passend onderwijs in het kort*. Geraadpleegd op: 02-06-2017. Van: <https://www.passendonderwijs.nl/over-passend-onderwijs/in-het-kort/>
- Prins, P. & Braet, C. (2008). *Klinische ontwikkelingspsychologie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Rijksoverheid (Z.D.) Passend onderwijs. Geraadpleegd op 02-06-2017. Van:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs>

Schreuder, L. & Messing, C. (2012). *Werken met groepen*. Utrecht: NJI. Van:
[http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/\(319809\)-Werken-met-groepen.pdf](http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/(319809)-Werken-met-groepen.pdf)

Schutz, W.C. (1958). *Firo: A three-dimensional theory of interpersonal behaviour*. New York: Rinehart.

Singer, E. & D. de Haan. (2006). *'Kijken, kijken, kijken. Over samen spelen botsen en verzoenen bij jonge kinderen'*. Amsterdam: SWP.

Sipman, G. (2013). *Professioneel pedagogisch handelen*. Utrecht: Boom Lemma uitgevers.

Stevens, L. (Red.) (2004). *Zin in School*. Amersfoort: CPS.

Prakken, J. (2013). Werken aan positief groepsklimaat. Geraadpleegd op: 28-04-2017. Van:
<http://www.jeugdkennis.nl/jgk/Rubrieken-Jeugdkennis/Bijdragen-kennispartners/Dossier-geeft-tips-voor-werken-aan-een-positief-groepsklimaat>

Woltjer, G. & Janssens, H. (2006). *Hoe je om met kinderen op school? Competenties in de praktijk*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

BIJLAGE 1 AKKOORDVERKLARING WERKVELD

De akkoordverklaring vanuit OPK De Elzengaard

15. Akkoordverklaring werkveld

Dit formulier wordt door de student geplaatst in de projectruimte in n@tschool.

Datum:

Naam student:	Merel Schuurmans
Studentnummer:	2205899
Onderwerp profileringsproject:	Groepsbalans
Uitstroomprofiel van het werkveld (omcirkelen):	
☒ jeugdzorg / gehandicaptenzorg /	
☐ onderwijs en educatieve sector / kinderopvang /	
☐ preventie, voorlichting en opvoedingsondersteuning	

Mogelijke uitstroomprofielen:

Naam begeleider in het werkveld:	Anja Wouters
Naam opdrachtgever:	Anja Wouters
Adres opdrachtgever:	Prins Clausstraat 2D Zaibommel
Telefoonnummer:	06-345 22 80
Emailadres:	elzengaardpactis@celo-zorg.nl

Wordt het profileringsproject in opdracht van de stageverlenende instelling vervaardigd?

☒ ja ☐ nee

De begeleider, dhr/ mevr. Anja Wouters verklaart zich bereid om het profileringsproject van student Merel Schuurmans, in samenwerking met Fontys Hogeschool Pedagogiek, te begeleiden en te beoordelen en gebruikt hiertoe de aangereikte formulieren. Eventuele afspraken over de begeleiding met de student opgesteld:

.....
.....

Handtekening: Anja Wouters

BIJLAGE 2 GO-VERKLARING ORIËNTATIEFASE

Dit is de GO-verklaring voor de oriëntatiefase.

Fontys Hogeschool Pedagogiek Profileringsproject 2016-2017

Bijlage 1 GO Oriëntatie

Datum:

Ingevuld door:

☒ De begeleidende PP-docent: handtekening:

☐ De begeleider uit het werkveld: handtekening:

De student dient beide ingevulde formulieren in te scannen en in n@tschool te zetten

Naam student: *Merel Schuurmans*

Studentnummer: *7205899*

Titel profileringsproject: *groepsbalans*

De PP-docent en de begeleider uit het werkveld zijn van mening dat de student erin is geslaagd om, door middel van de oriëntatie, te komen tot een onderzoeksopzet die duidelijk en relevant is. De student gaat een maatschappelijk relevante pedagogische kwestie onderzoeken: heeft een doelstelling, een onderzoeksvraag en deelvragen geformuleerd op basis van voorgaande wetenschappelijke kennis en heeft een passende onderzoeksopzet ontworpen, en dit alles passend bij de context van en in overleg met een opdrachtgever.

JA / NEE

Eventuele toelichting op de volgende criteria:

1. De student onderzoekt een complexe pedagogische / onderwijskundige kwestie
2. De student beschrijft actuele maatschappelijke ontwikkelingen die rond deze kwestie spelen. De kwestie is daardoor beschreven vanuit de maatschappelijke context
3. De student gaat in op wat al bekend is over de kwestie in de bestaande wetenschappelijke literatuur en maakt duidelijk wat het onderzoek zal gaan toevoegen. De kwestie is daardoor beschreven vanuit de beschikbare kennisbasis
4. De student beschrijft waarom de kwestie relevant is voor de beroepspraktijk en hoe het onderzoek past in de praktijksituatie/onderwijscontext. De kwestie is daardoor beschreven vanuit de context van de opdrachtgever
5. De doelstelling is in concrete en haalbare uitkomsten geformuleerd
6. De onderzoeksvraag is praktijkgericht, pedagogisch en complex
7. De onderzoeksvraag is concreet, en afgebakend geformuleerd
8. Deelvragen zijn logisch, relevant en leveren informatie op waarmee de hoofdvraag beantwoord kan worden
9. De onderzoeksopzet bevat met argumenten en literatuur onderbouwde globale informatie over
 - a. het type onderzoek (design);
 - b. de respondenten die benaderd gaan worden (evt. meerdere groepen);
 - c. de dataverzamelingsmethoden die gekozen worden (evt. uitgesplitst naar groep respondenten);
 - d. de manier waarop de data geanalyseerd zullen worden.
10. De gekozen opzet is realistisch en haalbaar binnen de gegeven context
11. De onderzoeksopzet komt overeen met de Gedragscode Praktijkgericht onderzoek in het HBO
12. Met deze onderzoeksopzet kan de hoofdvraag beantwoord worden (evt. door middel van het beantwoorden van deelvragen)

BIJLAGE 3 GO-VERKLARING PRAKTIJKONDERZOEK

Hierbij de GO-verklaring voor het praktijkonderzoek.

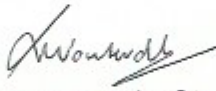
Fontys Hogeschool Pedagogiek Profileringsproject 2016-2017

Bijlage 2 GO Praktijkonderzoek

Datum:

Ingevuld door:

☐ De begeleidende PP-docent, handtekening:

☒ De begeleider uit het werkveld, handtekening:

De student dient beide ingevulde formulieren in te scannen en in n@tschool te zetten

Naam student: *Merel Schuurmans*

Studentnummer: *2205899*

Titel profileringsproject: *Groepsbalans*

De PP-docent en de begeleider uit het werkveld zijn van mening dat het praktijkonderzoek zodanig is ontworpen dat het onderzoek gegevens zal opleveren voor de onderzoeksvraag (evt. via deelvragen). Het praktijkonderzoek komt overeen met de Gedragscode Praktijkgericht onderzoek in het HBO. Het is realistisch en haalbaar binnen de gegeven context. De PP-docent en de begeleider uit het werkveld geven toestemming het praktijkonderzoek zoals het is ontworpen uit te voeren:

JA

Eventuele toelichting op de volgende criteria:

1. De student onderzoekt een complexe pedagogische / onderwijskundige kwestie
2. De onderzoeksopzet bevat met argumenten en literatuur onderbouwde gedetailleerde informatie over:
 - a. het type onderzoek (design);
 - b. de respondenten die benaderd worden (evt. meerdere groepen);
 - c. de dataverzamelmethode(n) die gemaakt zijn (evt. gesplitst naar groep respondenten);
 - d. de manier waarop de data geanalyseerd zullen worden.
3. De gekozen opzet is realistisch en haalbaar binnen de gegeven context
4. De onderzoeksopzet komt overeen met de Gedragscode Praktijkgericht onderzoek in het HBO
5. Met deze onderzoeksopzet kan de hoofdvraag beantwoord worden (evt. door middel van het beantwoorden van deelvragen)

NB. Er kunnen redenen zijn om de originele onderzoeksopzet zoals beschreven in de oriëntatie nu te wijzigen. Voor dergelijke wijzigingen worden nu goede argumenten aangevoerd.

Bijlage 2 GO Praktijkonderzoek

Datum:

Ingevuld door:

☒ De begeleidende PP-docent: handtekening.

☐ De begeleider uit het werkveld, handtekening:

De student dient beide ingevulde formulieren in te scannen en in n@tschool te zetten

Naam student: *Merel Schuurmans*

Studentnummer: *2205899*

Titel profileringsproject: *Groepsbalans*

De PP-docent en de begeleider uit het werkveld zijn van mening dat het praktijkonderzoek zodanig is ontworpen dat het onderzoek gegevens zal opleveren voor de onderzoeksvraag (evt. via deelvragen). Het praktijkonderzoek komt overeen met de Gedragscode Praktijkgericht onderzoek in het HBO. Het is realistisch en haalbaar binnen de gegeven context. De PP-docent en de begeleider uit het werkveld geven toestemming het praktijkonderzoek zoals het is ontworpen uit te voeren:

JA

Eventuele toelichting op de volgende criteria:

1. De student onderzoekt een complexe pedagogische / onderwijskundige kwestie
2. De onderzoeksopzet bevat met argumenten en literatuur onderbouwde gedetailleerde informatie over:
 - a. het type onderzoek (design);
 - b. de respondenten die benaderd worden (evt. meerdere groepen);
 - c. de dataverzamelingsmethoden die gemaakt zijn (evt. uitgesplitst naar groep respondenten);
 - d. de manier waarop de data geanalyseerd zullen worden.
3. De gekozen opzet is realistisch en haalbaar binnen de gegeven context
4. De onderzoeksopzet komt overeen met de Gedragscode Praktijkgericht onderzoek in het HBO
5. Met deze onderzoeksopzet kan de hoofdvraag beantwoord worden (evt. door middel van het beantwoorden van deelvragen)

NB. Er kunnen redenen zijn om de originele onderzoeksopzet zoals beschreven in de oriëntatie nu te wijzigen. Voor dergelijke wijzigingen worden nu goede argumenten aangevoerd.

BIJLAGE 4 INTERVIEW

Start

Het onderzoek gaat over het creëren van een juiste balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. In het literatuuronderzoek ben ik gaan kijken naar de behoeften van het kind in een groep en naar de manier waarop groepsleiding in kan spelen op de behoeften van het kind. Voor het praktijkonderzoek is het van groot belang dat duidelijk wordt wat er nodig is om de juiste balans te kunnen creëren en waar nu de knelpunten liggen.

Eventueel praktijkvoorbeeld geven

Verwachting

- Uitleg Half gestructureerd interview
- Duur: (15 – 30 min)

Inleiding

- *Hoe ervaart u het werken in een heterogene groep zoals groep Paars (rood)?*

Individueel belang

- Wat heeft volgens u een kind nodig aan begeleiding in een groep om te voldoen aan de basisbehoeften?
- Op welke manier spelen u en uw collega's in op het individuele belang in de groep?
- Vindt u dat de basisbehoeften van alle kinderen voldoende worden gewaarborgd in een heterogene groep als groep Paars of Rood?
- Welke uitdagingen/mogelijkheden ziet u voor het team om nog duidelijker aandacht te besteden aan het individu?

Groepsbelang

- Wat heeft groep Paars nodig aan begeleiding om een groep te kunnen zijn?
- Wat heeft een gehele groep nodig in een heterogene samenstelling?
- Op welke manier spelen u en uw collega's in op het groepsbelang van een heterogene groep?

Balans

- In hoeverre vindt u dat er sprake is van een **balans** tussen het individuele belang en het groepsbelang op groep Paars (Rood)?
- In welke situaties op in een heterogene groep is het **lastig** is om balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang?

- Wat is er volgens u nodig om de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang te **optimaliseren**?
- Heeft u hier een rol in of zijn er voorwaarden waar de organisatie in uw optiek aan zou moeten voorzien?
- Hoe beleeft u de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?

Afronding

- Wat vindt je zelf het meest van belang het groepsbelang of het individuele belang?
- Tot slot, wat ziet u als grootste uitdaging in het werken met een heterogene groep?

BIJLAGE 5 TRANSCRIPTS

TRANSCRIPT INTERVIEW 1

Respondent W. : Groepsleiding groep Paars

Transcript	Open coderen	Axiaal coderen
M. Fijn dat ik je mag interviewen voor mijn onderzoek.	-	
M. Mijn onderzoek gaat over de onderzoeksvraag wat is er nodig om een balans te creëren tussen het individuele belang en het groepsbelang.	-	
M. Het gaat erom of je kiest voor het individuele kind of je kiest voor de gehele groep.	-	
W. Ja..	-	
M. Om daar een juiste balans in te vinden dus eigenlijk, wanneer kies je voor het kind en wanneer kies je voor de groep in je werken en handelen. Daar wil ik graag meer over te weten komen.	-	
W. Hm hm, duidelijk	-	
M. Ik ga zo meteen vragen stellen, maar je mag ook zelf vragen stellen als dat nodig is of extra dingen toevoegen. Het interview zal ongeveer 15 tot 30 minuten duren.	-	
W. Ja, ja	-	
M. Ik begin dadelijk met een inleidende vraag, daarna gaan we het hebben over het individuele belang, het groepsbelang, de balans en we sluiten af met afrondende vragen. Mocht iets eerder aan bod komen is dit ook geen probleem hoor. Dat is hoe het er ongeveer uit gaat zien.	-	

W. Oké, ben benieuwd..	-	
M. Dan ga ik beginnen met de eerste vraag. Hoe ervaart u het werken op een heterogene groep als groep Paars.	-	
W. Nou, op dit moment is het heel lastig om op groep Paars te werken. Je bent altijd aan het schipperen tussen het individuele belang en het groepsbelang. Het vraagt heel veel van je. Je moet de hele dag alles in de gaten houden. Altijd het gevoel dat je kinderen te kort doet elke dag.	- Lastige ervaring met groepsbelang. - Altijd schipperen tussen het individuele belang en het groepsbelang. - Gevoel kinderen te kort doet.	- Lastige ervaring - Gevoel kinderen te kort doen - Schipperen tussen groepsbelang en individueel belang
M. In welke zin denk je dat je kinderen te kort doet?	-	
W. Omdat ik toch vaak merk dat kinderen die bijzonder gedrag laten zien als ze bijvoorbeeld heel boos worden of zichzelf bijten dat je daar toch sneller op reageert dan kinderen die meer op de achtergrond zijn. Waardoor die rustige kinderen er toch eerder bij in schieten.	- Bijzonder gedrag gaat vaak voor. - Rustige kinderen schieten erbij in.	- Bijzonder gedrag gaat vaak voor. - Rustige kinderen schieten erbij in
M. Hoe kijk je op dat moment tegen de groep aan als je dit een lastig moment vind, naar het groepsbelang bedoel ik dan eigenlijk?	-	
W. Dan moet je sowieso stoppen, als je bijvoorbeeld met een groepje kinderen iets leuks aan het doen bent moet je de activiteit vaak stoppen, omdat je het bijten of vervelend gil gedrag wil stoppen. Het bijten vind ik bijvoorbeeld ook lastig voor kinderen van een ander niveau, ik zie aan de kinderen dat ze dat heel moeilijk vinden om te zien en heel apart vinden. En niet snappen. Terwijl ik dan zorg dat een kind zich niet meer bijt, moppert of zichzelf pijn doet, moet ik andere kinderen vertellen waarom een kindje dat doet en dat het kind er niets aan kan doen. Ik moet dus eigenlijk en op het individuele kind reageren en op dat moment moet ik ook nog het	- Activiteit stoppen door individu. - Bepaald gedrag moeilijk voor andere kinderen. - Individueel en groepsbelang tegelijk in de gaten houden - Moe als je naar huis gaat.	- Activiteit beëindigen - Moeilijk gedrag - Vermoeidheid - Alert op groepsbelang en individueel belang

groepsbelang in de gaten houden want de groep moet ook gerust gesteld worden. Ik ben 's avonds echt moe als ik naar huis ga.		
M. Dat is heel duidelijk verteld. Dit is dus hoe jij het werken op dit moment ervaart op groep Paars. Dit nemen we mee, waar jij nu staat. Dan wil ik nu verder in gaan op het individuele belang van het kind.	-	
M. Wat heeft volgens jou een kind nodig aan begeleiding in een groep om te voldoen aan zijn basisbehoeften? De basisbehoeften van een kind zijn relatie, competentie en autonomie.	-	
W. Ik weet niet zo goed wat je bedoeld met competentie..?	-	
M. Dat je kijkt naar wat een kind nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen, het gevoel van het kind dat hij "het" kan.	-	
W. Oké, wat was de vraag dan ook alweer?	-	
M. Wat het kind dus nodig heeft van jullie als groepsleiding om te kunnen voldoen aan de basisbehoeften van relatie, competentie en autonomie? Wat heeft kind individueel nodig dus van jullie om aan deze behoefte te voldoen op groep Paars?	-	
W. Dat is voor elk kind anders natuurlijk. Sommige kinderen hebben gewoon een veilige, voor elk kind is trouwens een veilige basis belangrijk. Sommige kinderen hebben rust nodig om tot ontwikkeling te komen en andere kinderen die sociaal emotioneel kwetsbaar zijn, die dus juist meer pit en lef moeten krijgen is het juist weer nodig dat er meer groepsgenootjes zijn aan wie ze zich op kunnen trekken of waar ze iets mee kunnen doen.	- Veilige basis voor het kind - Veilige basis voor elk kind - Rust om tot ontwikkeling te komen - Groepsgenootjes aan wie ze zich op kunnen trekken.	- Veilige basis - Rust - Groepsgenootjes
W. Is dit het antwoord op jou vraag?	-	
M. Ja, heb je dan ook nog iets specifiek wat een kind dan van jou echt nodig heeft en specifiek van jou	-	

nodig heeft. Wat kun jij doen voor het kind?		
W. Ik vind het lastig omdat ik elk kind wil geven wat het kind nodig heeft. Het ene kind heeft bijvoorbeeld een veilige rustige omgeving nodig waarin niet te veel prikkels zijn, en geen als uh.. he als er te veel herrie is, sommige kinderen kunnen daar niet tegen. Terwijl andere kinderen een levendige omgeving nodig hebben. Ik vind het wel lastig.. alle kinderen zijn anders.	- Lastig om elk kind te geven wat het nodig heeft. - Verschillende behoeftes van kinderen zoals veilige en rustige omgeving en andere levendige omgeving. - Alle kinderen zijn anders.	- Voldoen aan behoefte kind - Verschillende behoeftes van het kind - Diversiteit kinderen
M. Ja, maar dit is wat jij denkt dat kinderen van jou nodig hebben. Dit is wat jij denkt dat een kind nodig heeft?	-	
W. Ja	-	
M. Als je kijkt naar je collega's dan heb je ook het individuele belang van kinderen wat je net benoemd hebt als je dan kijkt naar jou als persoon, doen collega's het dan anders? Of gaan collega's er anders mee om? Of je verschillen ziet tegenover jou handelen met de groep en het individuele belang?		
W. Ik vind, eh, dat, een collega werkt op dezelfde manier als ik en mijn andere collega kiest over het algemeen meer voor het groepsbelang, heb ik het idee, als voor het individuele belang. Terwijl ik daar toch weer elke dag in schipper. Dus ik kies juist niet altijd alleen voor het groepsbelang.	- Verschil tussen collega's in voorkeur groepsbelang en individuele belang. - Dagelijks schipperen tussen individuele belang en groepsbelang.	- Verschil collega's - Schipperen
M. Hoe vind je dat zelf?		
W. Ja, ik kies er zelf voor om ook voor het individueel belang te gaan omdat andere kinderen ook tekortkomen die niet goed met de groep mee kunnen draaien en niet met alles mee kunnen doen. Ik probeer gewoon steeds uit te gaan van de behoefte van het kind. Als ik dan alleen maar naar het groepsbelang kijk ga ik niet van alle kinderen uit, dan ga ik alleen uit van de kinderen uit die aan het	- Uitgaan van behoefte van het kind. - Bij uitgaan van groepsbelang kunnen niet alle kinderen mee.	- Kindvolgend - Deelname aan groepsprogramma is groepsbelang

groepsprogramma mee kunnen doen.		
M. Oke, ja duidelijk.	-	
M. En als je dan kijkt naar de basisbehoeften van alle kinderen, vind je dat van alle kinderen op groep Paars gewaarborgd worden? Echt van alle kinderen.	-	
W. Niet altijd! Er zijn echt wel dagen dat ik denk van nou, eh je bent te kort gekomen. Je hebt te weinig verzorging gehad, of je hebt te weinig aandacht gehad of te weinig aan je ontwikkeling gewerkt. Er is heel veel herrie geweest en we weten dat je daar niet tegen kunt en je hebt aan ons laten zien dat je het vervelend hebt gevonden. Dus niet altijd en dat vindt ik ook heel erg moeilijk als dat zo is.	- Basisbehoeften niet voldoende gewaarborgd elke dag. - Te weinig aandacht. - Te weinig aan ontwikkeling gewerkt - Moeilijk als kinderen te kort komen.	- Tekortkoming
M. En als je dan kijkt naar, je geeft nu aan dat je niet altijd kunt voldoen aan de basisbehoeften. Zie je dan ook nog uitdagingen en mogelijkheden? Voor jou en voor collega's om nog meer aandacht te besteden aan die basisbehoeften. Zie je dus eigenlijk een mogelijkheid of een uitdaging?		
W. Ja ik heb wel de laatste tijd,.. dat ik merk dat we soms niet goed af spreken. Dus dat eh, dat als we in de ochtend binnen komen en verdelen, van jij zit bij deze kinderen en van het groepsprogramma. En jij doet de kinderen die 1 op 1 begeleiding nodig hebben, als we dat nog duidelijk afspreken dan denk ik dat je beter in de gaten hebt dat alle kinderen aandacht krijgen. Want merk dat je toch snel reageert op het kind dat het hardste roept. Zoals ik toen straks al zei.	- Taakverdeling verbeteren - Groepsprogramma steeds afstemmen. - Reageert op het kind dat het hardste roept.	- Afstemming - Programma
M. hm hm	-	
W. Ik denk dat we daar nog wel meer, nog wel kunnen verbeteren.	- Verbetering mogelijk in taakverdeling en afstemming groepsprogramma.	- Verbetering
M. Nou heel duidelijk.	-	
M. uhmm, oké dan is dit duidelijk. Nu heb ik jou beleving gehoord over het	-	

individueel belang.		
M. Nu wil ik me meer toe gaan spitsen op het groepsbelang van de groep. Groep Paars.	-	
M. wat denk jij dat groep paars nodig heeft van jou als groepsleiding om een groep te kunnen zijn?	-	
W. Dat wij heel flexibel moeten zijn. En heel goed in kunnen spelen op uhm, op wat de groep op dat moment nodig heeft. Elke dag is verschillend. Het is net hoe de kinderen binnen komen en je hebt wisseling van dagen, op dinsdag heb je bijvoorbeeld andere kinderen dan op woensdag. Waardoor je op woensdag veel makkelijker een groepsactiviteit doet dan op dinsdag. Daar moet je dan ook op inspelen.	- Groepsleiding moet flexibel zijn. - Afhankelijk van groepssamenstelling - Wat heeft de groep op dat moment nodig.	- Flexibiliteit - Inspelen op verschillen
M. Dus jij noemt de flexibiliteit als wat een gehele groep als groep Paars nodig heeft van groepsleiding.	- Flexibiliteit.	- Flexibiliteit
W. Ja wel om een groep te kunnen zijn.	-	
M. Oké. Heb je nog specifiek iets dat je denkt van uhm.. dat deze groep andere dingen nodig heeft omdat die heterogeen is? Omdat we zien dat er veel verschillen binnen de groep zijn, verschillende kinderen en behoeftes zoals je net als noemde? Dat je specifiek iets hebt wat een heterogene groep nodig heeft?		
W. Vooral op het gebied van persoon, heb je personeel nodig die van alle markten thuis is, je moet en van autisme weten, en van EMB kinderen, kinderen met gedragsproblemen, autisme, je moet eigenlijk van alles ehh. Wel wat weten. Niet iedereen kan met zo'n heterogene groep als groep Paars werken sowieso.	- Veel expertise nodig in groep Paars. - Autisme expertise - EMB expertise - Gedragsproblemen expertise - Van alle markten thuis zijn	- Expertise
M. Dus de professionaliteit op verschillende ontwikkelingsgebieden, als ik het zo mag noemen en goed interpreter?	- Professionaliteit op verschillende ontwikkelingsgebieden	- Expertise

W. Ja, ja	-	
M. Is er wat dat betreft ook een verschil tussen jou en collega's dat je ziet in het handelen op de groep. Met het groepsbelang.	-	
W. Ik denk dat wel in grote lijnen op dezelfde manier met de gehele groep om gaan.	- Samen zelfde werkwijze binnen de groep.	- Werkwijze
M. Met de gehele groep dan?	-	
W. Ja met de hele groep.	-	
M. Dit is dan ook duidelijk, hoe jij tegen het groepsbelang aan kijkt.	-	
M. Dan gaan we nu verder met de balans. In hoeverre vindt je dat er sprake is van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang op groep Paars?	-	
W. De Balans slaat duidelijk door naar het individuele belang. Omdat er gewoon van de, we hebben nog 7 kinderen waarvan 4 kinderen 1 op 1 begeleiding nodig hebben. Het hele groepsbelang is ver te zoeken op dit moment.	- Balans duidelijk meer naar het individuele belang. - Veel kinderen 1 op 1 begeleiding nodig.	- Meer individueel belang - 1 op 1 begeleiding
M. Oké, dus u nijgt meer naar het individuele belang dat op dit moment een grotere rol speelt?	-	
M. uhm, welke situatie op groep Paars vind je lastig om die balans te creëren? Dus wanneer denk je dat het vooral lastig is?	-	
W. Elke dag! Ik kan niet echt een situatie noemen, het is dagelijks lastig om met deze balans om te gaan. Als je een activiteit hebt waarin alle kinderen meedoen is er toch altijd wel weer een kind dat het "verpest" als het ware voor de kinderen van hoog niveau. Ik kan het verder niet.. het is eigenlijk altijd zo.	- Dagelijks moeite met de balans te vinden in de groep. -Altijd wel een kind wat de groepsactiviteit verstoort.	- Dagelijks last
M. Oké,	-	
M. Als je dan kijkt naar die balans, hoe je dit ervaart, heb je dan iets waar je	-	

naar uit kijkt of iets voor je, dat de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang optimaliseert of kan verbeteren?		
W. Ik denk dat het enige is de groep uit elkaar halen, de kinderen die 1 op 1 begeleiding nodig hebben niet meer met het groepsprogramma mee laten doen. Alleen de groep, de groep laten zijn met de kinderen die echt aan een groepsprogramma mee kunnen doen, min of meer. Je hebt altijd de ene kan wel met de ochtendkring meedoen maar niet met de gymles bijvoorbeeld. Dus dat zou je per activiteit af moeten wegen.	- Groep splitsen - Groep vormen met kinderen die deel kunnen nemen aan groepsprogramma. - Per activiteit afstemmen wat een kind aankan.	- Splitsen - Kleine groepjes in groep - Afstemming per kind/ per activiteit
M. hmhm.	-	
W. Denk dat dat het enige is wil je de kinderen die in een groep moeten leren functioneren, die toe zijn aan de volgende stap, om die voldoende te kunnen bieden.	-	
M. Dus jij zegt de groep opsplitsen?	-	
W. Ja, want kinderen die 1 op 1 begeleiding nodig hebben doe je ook tekort als je ze mee laat doen in het groepsprogramma wat ze niet aankunnen.	- Opsplitsen - Kinderen met behoefte aan 1 op 1 doe je in een groepsactiviteit ook te kort.	- Tekortkoming in groep voor individu
M. Als je dan kijkt naar wat je nu als voorbeeld noemt om de balans te verbeteren en te optimaliseren tussen het individuele belang en het groepsbelang. Zijn er dan voorwaarde vanuit de organisatie die daarbij zouden kunnen helpen of iets aan zouden kunnen doen?	-	
W. Ja zeker, want de manager en leidinggevende plaatsen hier kinderen die niet bij elkaar passen. dus ik vind dat kinderen met ernstige contra-indicatie niet passen op een groep als deze. Je mag die kinderen hier wel plaatsen maar niet in combinatie met kinderen die sterker moeten worden en moeten leren samenspelen met andere kinderen. Dat gaat gewoon niet samen.. daar ligt eigenlijk alles denk ik.	- Kinderen passen niet bij elkaar - Kinderen met ernstige contra-indicatie niet passen op een groep als groep Paars	- Groepsaansluiting - Contra indicatie

M. Denk je dat dat je zelf ook nog iets zou kunnen bijdragen aan het creëren van die balans en optimalisatie? Dus wat je persoonlijk nog zou kunnen bijdragen?	-	
W. Ik denk de groep splitsen zoals ik al zei en zo flexibel mogelijk proberen te zijn. Maar ik denk dat we alles al doen wat in ons vermogen ligt.	- Groep splitsen - We doen alles al wat in ons vermogen ligt.	- Groep splitsen - Flexibel
M. Oké, het moet dus ook mogelijk zijn dan?	-	
W. Ja.	-	
M. Als je dan kijkt naar de beleving vanuit jou als persoon gezien. Hoe beleef jij de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?	-	
W. De balans sloeg duidelijk door naar het individuele belang en er waren ook dagen bij dat het belang door sloeg naar het groepsbelang. Allebei is gewoon niet prettig. De balans is bijna heel het schooljaar verstoord geweest. Waardoor ik zelf ook uit balans raak.	- Balans slaat door naar het individuele belang en ook naar het groepsbelang. - Balans bijna hele jaar verstoord geweest, daardoor zelf ook uit balans.	- Verstoring balans
M. Oké dat is duidelijk. Dan wil ik verder gaan naar de afronding. Dan vraag ik naar jou persoonlijke werkwijze en handelwijze, ben je dan meer van het individuele belang of het groepsbelang?	-	
W. Ik vind beide prima maar het gaat gewoon niet samen.	- Groepsbelang en individuele belang gaat niet samen.	- Geen balans
M. Waar zie je de grootste uitdaging in het werken met een heterogene groep als groep Paars?	-	
W. Ja ik kan wel zeggen dat ik alle kinderen datgene wil geven wat ze nodig hebben want het is heel afwisselend. Ik ben er alleen op terug gekomen ik vind het helemaal geen uitdaging meer, maar ik vind het niet werkbaar. Het werkt niet zo..	- Uitdaging om alle kinderen te bieden wat ze nodig hebben. - Niet werkbaar om alle kinderen te bieden wat ze nodig hebben.	- Niet werkbaar - Geen uitdaging - Tekortkomingen

M. Oké, kan ik me voorstellen.		
M. Dan wil ik je heel erg bedanken voor het interview.		

TRANSCRIPT INTERVIEW 2

Interview B.: Groepsleiding groep Rood

Transcript	Open coderen	Axiaal
M. In ieder geval fijn dat je mee wil werken aan mijn praktijkonderzoek.	-	
M. We gaan het hebben over het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang.	-	
M. Het gaat erom of je kiest voor het individuele kind of je kiest voor de gehele groep.	-	
B. hm hm	-	
M. Vooral jouw ervaringen en belevingen zijn van belang. Het zou fijn zijn als je een zo eerlijk mogelijk antwoord geeft.	-	
M. het interview zal ongeveer 15 tot 30 minuten duren. Ik zal vragen stellen, je mag afwijken en natuurlijk extra's toevoegen. Zijn er vooraf nog vragen?	-	
B. Nee eigenlijk niet.	-	
M. Oké dan ga ik beginnen met een inleidende vraag.	-	
M. Hoe ervaar jij het werken in een heterogene groep? Een groep zoals groep rood.	-	
B. Dat maakt het werken erg leuk en heel veelzijdig, maar het zorgt er ook voor inderdaad uhm dat elke dag volledig anders kan lopen en dat uh als een groepssamenstelling net iets veranderd, net een ander kindje erbij dat het je hele dag kan beïnvloeden.	- Veelzijdig werk - Elke dag anders - Verandering groepssamenstelling beïnvloed hele dag.	- Veelzijdigheid - Divers - Invloed groepssamenstelling
M. Oké, dat is duidelijk.	-	
B. Ja..	-	

M. Dan gaan we nu verder met het individuele belang, daarna het groepsbelang en ten slotte komt de balans aan bod. Dat is dus hoe het interview er verder uit gaat zien.	-	
B. Ja ja	-	
M. Oké nu dus over het individueel belang, heb ik aan jou de vraag: "wat heeft volgens jou een kind nodig aan begeleiding in een groep om te kunnen voldoen aan de basisbehoeften? Zodat het kind aan zijn basisbehoeften kan voorzien zeg maar..	-	
B. uhm, wat een kind vooral nodig heeft in een groep, ik denk dat dat in principe voor alle kinderen hier geldt, is eh toch wel een bepaalde rust en veiligheid, uhm bepaalde herkenbaarheid en bepaalde regelmaat. En uhm wij werken hier natuurlijk met hele jonge kinderen van 0 tot 4 dus wij zijn in eerste instantie ook heel erg bezig met de basisbehoeften.	- Behoeftte aan rust - Behoeftte aan regelmaat - Behoeftte aan herkenbaarheid - Basisbehoeften	- Rust - Regelmaat - Herkenbaarheid - Basisbehoeften
M. oké		
B. Dus het eten, drinken, verzorgen, slapen, verschonen en dat soort basisdingen. Daar omheen hebben we natuurlijk ook een programma, uhm maar ik denk dat dat voor een kind op deze groep in eerste instantie het belangrijkste is.	- Basisdingen belangrijkst	- Basisbehoeften.
M. Dus de punten die je het eerste vertelde?	-	
B. Ja zoals de rust en veiligheid..	- Rust - Veiligheid	- Rust - Veiligheid
M. Oké dat is duidelijk. Op welke manier speel jij in op de basisbehoeften van het kind binnen het individuele belang?	-	

B. uhm, je kijkt wel heel erg naar wat elk kind nodig heeft en wat het kind aan kan. Als we bijvoorbeeld beginnen met de ochtendkring en we zien dat een kindje daar niet bij aan kan sluiten dan zullen wij ervoor zorgen dat we dat kind iets anders bieden.	- Kijken naar het kind. - Wat kan kind aan.	- Kind volgend
M. Oké, is dat dan vooral jou manier van handelen, dat bij jou past?	-	
B. Ik denk wel dat het teambreed is, dat we samen kijken wat onze visie daarop is. Uhm maar je bent natuurlijk altijd wel bezig met wat vind ik en wat vind ik belangrijk en hoe zou ik iets aan pakken. En het kan ook zo zijn dat afwegingen daarom soms anders zijn. Dat de een een andere keus maakt dan de ander.	-	
M. Heb je dan in jou begeleidingstijd het gevoel dat je anders bent dan collega's of dat je anders denkt over bepaalde dingen?	-	
B. Ja dat heb ik zeker. Bijvoorbeeld bij wat ik net noemde met de ochtendkring, dat de ene zou zeggen ik betrek hem wel bij de kring en de ander zegt juist niet en neemt het kind apart. Er zullen onderling wel verschillen zitten in afwegingen als deze. Ik denk wel dat we als team best wel op een lijn zitten.	- Onderling verschillen in begeleiding	- Begeleidingsverschillen
M. Oke.	-	
M. en als je dan kijkt naar de basisbehoeften die je net noemde van het kind, heb je dan het gevoel dat je bij alle kinderen, en dan heb ik het over de hele groep, aan deze basisbehoeften kunt voldoen. Kinderen allemaal kunt laten	-	

voorzien van alle basisbehoeften?		
B. Ik denk dat er ook kinderen zijn die ondertussen beter zouden passen op een andere groep. We hebben bijvoorbeeld kinderen die heel erg rust nodig hebben, maar ook kinderen die juist de prikkels nodig hebben en juist willen rondrennen. Dus daarin uhm, daarmee is het soms wel lastig om alles te creëren voor de kinderen wat ze nodig hebben.	- Beter passen op andere groep. - Verschillende behoefte van kinderen. - Moeilijk om alles te creëren wat nodig is.	- Geschiktheid groep - Verschillende behoeften - Niet alles kunnen creëren.
M. Oké, ja.		
B. ja dat is een beetje wikken en wegen.		
M. En als je dan kijkt naar jullie team, groep rood, welke uitdagingen of mogelijkheden zie jij om nog meer te kunnen voldoen aan de basisbehoeften van alle kinderen?	-	
B. Om daaraan wel te voldoen?	-	
M. Ja of om er meer aan te kunnen voldoen?	-	
B. Ik denk dat uhm, we hebben nu een luxe positie dat we bijna altijd een stagiaire hebt, dus extra handen, dus dat zorgt ervoor dat je veel makkelijker kunt zeggen "ik ben even weg met een aantal kinderen", dus dat je echt op het kind focust. Maar als je maar met tweeën op de groep staat met zeven kinderen. Dan moet je af en toe ook de keus maken op wat je voor laat gaan, ja..	- Extra handen - Keuzes maken om wat voor gaat.	- Extra handen - Keuzes maken
M. Oké, heb je verder nog iets toe te voegen aan het individuele belang?	-	-
B. Nou ik denk dat wij in eerste instantie in de groep vaak kijken naar het individuele belang. Uhm	- Vaak kijken naar individuele belang.	- Individuele belang voorop.

omdat we het een groepje is waar je als het ware kan zeggen dat niets moet. We zijn nog niet zo van je "moet" ergens bij aansluiten of je "moet" deze activiteit doen. Je bent kind volgend en je kijkt naar wat het kind kan en tot wat het kind in staat is.	- Kind volgend - Nog niets moet - Kijkt tot wat het kind in staat is.	- Kind volgend - Geen verplichting
M. Oké dat is een mooie aanvulling op het individuele belang.	-	
M. Dan kunnen we verder gaan naar het groepsbelang.	-	
M. Als je nu uitgaat van groep Rood, wat heeft een groep volgens jou nodig aan begeleiding om die groep te kunnen zijn?	-	
B. Wat de groep dus aan begeleiding nodig heeft?	-	
M. Ja, van jullie als begeleiders van de groep, wat jullie rol is.	-	
B. Ja ik denk dat je uhh, je kijkt wel op welke manier betrek je bijvoorbeeld bij een ochtendkring elk kind erbij. De een heeft bijvoorbeeld een verwijzer en de andere komt zelf aansluiten. Dus je zorgt dat je een gezamenlijke activiteit hebt maar je kijkt weer afzonderlijk naar hoe je het kind bij de activiteit betreft. Dus als het kan zitten we met z'n alle in de ochtendkring en kan je een gezamenlijke activiteit doen.	- Zorgen voor gezamenlijke activiteit waar mogelijk. - Afstemming per kind.	- Groepsactiviteit met afstemming per kind
M. Dus door in te spelen op elk kind en te kijken wat elk kind nodig heeft?	-	
B. Ja, ja.	-	
M. Oke, even kijken.	-	
M. Wat heeft een heterogene groep nodig als geheel als je de grote verschillen van kinderen ziet in de groep? Dus wat heeft	-	

heterogene groep nodig?		
B. Uhm, ik denk dat als je op een gegeven moment een strakke structuur of veel meer, uhm ja "moeten" hebt voor kinderen dan moet op een gegeven moment ook een beetje aansluiten bij elkaar de kinderen die bij elkaar zitten. Als je hele verschillende kinderen hebt dan kun je niet van elk kind hetzelfde verwachten. Dus uh,, ja of dat al genoeg zegt of wat was de vraag ook alweer?	- Verwachtingen afstemming op verschil tussen de kinderen.	- Verwachtingen van kinderen afstemmen.
M. Wat heeft een groep als geheel nodig omdat het een heterogene groep is, omdat je dus veel verschillen hebt.		
B. Ik denk dat het dus nodig is dat elk kind in een groep tot zijn recht kan komen. Dus dat je ehm, wel een bepaalde basis hebt, maar dat je naar de groep kijkt of een gezamenlijke activiteit kan op dat moment. Kun je met alle kinderen bijvoorbeeld bellenblazen of zijn er kinderen die dat op dat moment niet kunnen. Het is elke dag eigenlijk gewoon anders..	- Elk kind tot zijn recht kan komen in een groep. - Kan een gezamenlijke activiteit op dat moment.	- Tot zijn recht komen. - Mogelijkheid tot groepsactiviteit.
M. Dus jullie kijken echt naar wie deel kan nemen en daarmee vorm je een groep als ik het goed begrijp?	-	
B. Ja!	-	
M. En daarop sluit je je activiteit dan aan?	-	
B. Ja eigenlijk wel. Ja we doen ook heel vaak dingen splitsen, zo gaat dan bijvoorbeeld de helft naar buiten en dan halen we andere kinderen een voor een naar binnen voor een activiteit.	- Groep splitsen	- Groep splitsen
M. 1 op 1 dan?	-	

B. Nee ook in groepjes bijvoorbeeld. Omdat we niet altijd met alle kinderen, maar bijvoorbeeld wel met koken dan zitten we soms wel met alle kinderen aan tafel. En als alle begeleiding dan aanwezig is, dat je alle kinderen op een eigen manier aandacht geeft. Ja, dus eigenlijk op die manier.	- Kleinere groepjes in groep maken. - Kinderen op eigen manier aandacht geven.	
M. Oké	-	
B. Ja dan ben je dus echt in groepsvorm bezig.	-	
B. Veel kinderen zijn dan toch wel bezig met hun eigen ding.	Op zichzelf gericht tijdens groepsactiviteit	- Individualiteit tijdens groepsactiviteit
M. Ja oké		
M. uhm, en wat doe jij daar persoonlijk in? Hoe begeleid jij de groep of kijk jij aan tegen het groepsbelang?	-	
B. Uhh, ik denk dat je heel erg kijkt naar, vandaag hebben we deze kinderen, deze gemoedstoestand is vandaag of het welzijn is vandaag zo. En dan kijk je wat je als groep kan doen die dag. Hebben kinderen al een drukke dag gehad of wil je gezamenlijk bijvoorbeeld rustig of actief afsluiten. Maar het is elke dag anders. Soms kun je niet alle kinderen erbij betrekken en soms wel. Je moet gewoon heel erg kijken naar welke kinderen zijn er en welke samenstelling heb je. Wat zijn de mogelijkheden?	- Kijken naar groepssamenstelling per dag. - Gemoedstoestand van het kind - Welzijn van het kind per dag. - Mogelijkheden per dag bekijken. - Elke dag is anders	- Groepssamenstelling - Gemoedstoestand - Welzijn - Mogelijkheden per dag. - Elke dag anders.
M. Dus jij kijkt echt naar het kind?	-	
B. Ja ik kijk echt naar het kind. In principe vandaag ook, we gingen vandaag bellen blazen aan het einde van de dag met de hele groep. Een kind heeft veel behoefte om te schommelen.. dat kind gaat dan schommelen tijdens het	- Kijken naar het kind. - Inspelen op behoefte van het kind.	- Kind volgend - Inspelen behoeften

bellenblazen. Dan probeer je toch wel een soort groepje te vormen maar op dat moment blijkt het kind een andere behoefte te hebben en daar speel je op in.		
M Oké! Heb jij dan zo iets van dit is hoe ik het doen en mijn collega's handelen anders? Of dat er verschillen zijn tegenover het groepsbelang. Dat hun misschien wel vaker anders tegen het groepsbelang aankijken?	-	
B. Ik denk dat we daar niet heel verschillend in staan. Ik denk dat we allemaal naar de kinderen apart kijken. En kijken wat het kind kan. We zoeken combinaties uit van kinderen die samen iets kunnen doen. En welke kinderen niet. Daar speel je op in en ik denk dat we dat allemaal wel zo doen.	- Allemaal kijken naar het kind. - Welke kinderen kunnen samen iets doen.	- Kind volgend Teambreed - Kleine groepjes vormen
M. Oké goed om te horen.	-	
B. Ja	-	
M. Dan wil ik nu verder gaan kijken naar de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. Vind jij dat er sprake is dat er balans is tussen het individuele belang en het groepsbelang op groep Rood?	-	

B. Ik denk dat er wel een redelijk goede balans tussen zit. Het gaat om jonge kinderen, ze hoeven niet alles en ze mogen wel van alles. Uhh, het is minder, je zit minder vast in je dag, van wat moet. Uhm soms is het wel lastig als je merkt dat veel kinderen veel verschillende dingen vragen waar je niet aan tegemoet kunt komen. He bijvoorbeeld, ene aantal kinderen willen naar het springkussen en andere kinderen willen een verhaal voorlezen. Als je dan met voldoende personeel staat kun je de groep opsplitsen, maar als je met minder mensen staat moet je heel erg zoeken naar hoe het op dat moment vorm gaat geven. Dus er zijn dagen dat ik denk het klopt iedereen is overal aan toe gekomen, maar er zijn ook wel eens dagen dat ik denk dat ik meer met het ene kind of andere kind had willen doen. Dat kan zijn op basis van activiteiten maar ook op basis van de eigen doelen die de kinderen hebben.	- Redelijk goede balans. - Jonge kinderen moeten niets en mogen veel. - Lastig als kinderen om verschillende dingen vragen. - Zoeken naar vormgeving. - Meer had willen doen met een kind.	- Redelijke balans - Geen verplichtingen - Verschillende behoeften tegelijk. - Vormgeving activiteit - Tekortkoming
M. Heb je dan ook wel eens kinderen te kort gedaan voor je eigen gevoel? Wegens omstandigheden of iets dergelijks.	-	
B. Nee dat eigenlijk niet, ik probeer altijd het beste te halen voor ieder kind uit de dag. Ik heb ook wel eens dat kinderen door hun zondevoeding en slaappatroon niet mee kunnen met het programma van de groep en dat is dan wel jammer als je achteraf denkt dat het kind weinig heeft bijgedragen aan de groepsactiviteiten. Wat eigenlijk wel had gewild voor diegene maar wat niet haalbaar was.	- Probeer het beste te halen uit de dag voor elk kind.	- Beste uit dag halen
M. Oké. En heb je ook bepaalde situaties die op de groep lastig zijn	-	

in het vinden van de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?		
B. Ja dat wel. Ik denk dat je soms meer handen nodig hebt op de groep. Voor een kind wat te veel prikkels heeft op de groep is het beter om bijvoorbeeld van de groep af te gaan dan merk je dat je soms dat je te weinig hadden hebt om er voor de rest van de kinderen optimaal te zijn. Het ideaal plaatje zou dus zijn dat alle kinderen binnen de groep zouden kunnen blijven en dat de kinderen geen 1 op 1 begeleiding nodig zouden hebben. Maar zo is het niet op zo'n groep.	- Meer handig nodig - Niet voor iedereen optimaal er kunnen zijn.	- Extra handen - Tekortkoming
M. heb je enig idee wat er nodig zou kunnen zijn om de balans te optimaliseren tussen het individuele belang en het groepsbelang.	-	
B. Ik denk dat het vanuit de groepsleiding de kwestie is om de situatie goed in te schatten. En een soort van planning of beeld te maken van we gaan het zus en zo doen. Dan klopt het! Dan kunnen we doen wat we willen, maar de dag loopt toch zo dat die loopt. Je weet sommige dingen niet aan het begin van de dag, je moet anticiperen. Je moet de situatie goed in kunnen schatten en kijken naar wat de kinderen nodig hebben.	- Goede inschattingen maken. - Goede planning maken. - Anticiperen en kijken wat de kinderen nodig hebben.	- Inschattingen maken - Planning - Anticiperen
B. Ik denk ook dat het kinderen zijn die een grote vraag hebben voor nabijheid of bij activiteiten. Wat dus vraagt om veel en genoeg handen. Door de extra handjes van een stagiaire kunnen we de groep draaiende houden. De stagiaire is ontzettend waardevol voor de	- Kinderen vragen om nabijheid. - Keuzes maken als je minder handen hebt.	- Nabijheid - Keuzes maken

groep. En dat je merkt als je twee handen minder hebt dat je keuzes moet gaan maken.		
M. Nu je dit ideaalbeeld voor je hebt, heb je zoiets dat jij daar iets in kan verbeteren of de organisatie Elzengaard/Cello? Dat je denkt daar zouden we nog iets uit kunnen halen?	-	
B. Als je het hebt over groepsbelang denk ik dat het belangrijk is dat je blijft kijken naar de groepssamenstelling, welke kinderen passen bij elkaar en kan je daardoor makkelijker in een groep bij elkaar betrekken en dat je iets met de hele groep kan doen. Die groepen zijn er ook, wij groep rood zijn nu een aanvangsgroepje en hebben met verschillende kinderen te maken en vaak niet bekend wat er met de kinderen is. We hebben met een hele jonge leeftijd te maken en het is natuurlijk al een heel verschil of een kind 1 of 4 jaar oud is. En kijkend naar de mogelijkheden en beperkingen. Er zijn kinderen met motorische hulpvragen en er zijn kinderen op het vlak van autisme waarmee we moeten samenwerken binnen de groep. De organisatie moet kijken bij elk jaar wat een passende plek is voor elk kind, kan een kind doorstromen of zit het goed op de groep waar het nu zit. Daar moeten ze heel bewust mee bezig blijven. Niet zomaar kinderen bij elkaar zetten om de groep te vullen. Het is gewoon heel bewust bezig zijn met de plek waar het kind zich kan ontwikkelen.	- Naar de groepssamenstelling blijven kijken. - Welke kinderen passen bij elkaar. - Niet zomaar kinderen bij elkaar zetten.	- Groepssamenstelling - Passende plek
M. Dus zorgen voor een passende plek voor het kind vanuit de	-	

organisatie?		
B. Ja een passende plek is belangrijk.	-	
B. Groep rood is in principe gewoon een start groep, ik denk dat dat ook prima is. Wij zijn ook echt me de basisbehoeften bezig.	-	
M. Als je kijkt naar jouw persoonlijke beleving. Hoe beleef jij de huidige balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?	-	
B. Dat vind ik wel goed. Er zijn wel dagen dat je ook aan persoonlijke doelen van kinderen wil werken maar dat het te druk is of door andere kinderen die meer vragen kom je er niet aan toe. Je komt dus niet altijd toe aan doelen die je voor ogen had voor een bepaald kind, dat is wel eens lastig dat je denkt wat jammer. Ik vind ook meespelen hoe vaak komen kinderen, hoe gaat de ontwikkeling. We hebben bijvoorbeeld ook een kind wat maar 1x per week komt ja dan wil je eigenlijk zoveel mogelijk uit die ene dag halen. Maar we hebben ook kinderen die komen vier dagen per week dat je denkt van is het vandaag niet gelukt dan is er morgen weer een nieuwe dag. Dan vind ik het ook weer anders.	- Niet altijd toekomen aan doelen van de kinderen.	- Tekortkoming doelen
M. Oké, dan wil ik al een stukje toe naar de afronding. Wat vind je zelf het meest van belang, het groepsbelang of het individuele belang? Dus ben jij meer voor de hele groep of meer voor het individuele kind?	-	

B. Ik denk als ik mezelf zo hoor praten dat ik meer ben voor het individuele belang van het kind. Ook omdat sommige kinderen niet met elkaar te vergelijken zijn, ze staan op het begin van hun ontwikkeling en ik vind dat hun eigen ontwikkeling op hun eigen manier optimaal uhh ze moeten de ontwikkelingskansen krijgen die bij hun ontwikkeling passend zijn maar ik vind het groepsbelang ook belangrijk. Er zijn ook kinderen die op sociaal vlak hier kunnen groeien en dus het groepsbelang ook nodig hebben met groepsactiviteiten. Maar als ik echt een keus moet maken sta ik wel voor het individueel belang op groep rood.	- Individueel belang van het kind voorop. - Ontwikkelingskansen benutten.	- Individueel belang voorop. - Ontwikkelingskansen benutten
M. Oké als afsluitende vraag: Wat zie je als grootste uitdaging op een heterogene groep als groep Rood?	-	
B. De grootste uitdaging, om denk ik toch, is al een beetje terug gekomen. Dat je voor alle kinderen het beste wil en wil bieden wat zij nodig hebben. Uhm en dat is nog wel eens een uitdaging als je veel verschillende kinderen hebt. Er is niet een lijn te trekken en elke dag is anders. Ik denk dat dat een uitdaging is, de dinsdag kan helemaal anders zijn dan de woensdag. Omdat je gewoon weer hele andere kinderen hebt die om hele andere zorg vragen. Ik denk dat daar voor mij de uitdaging ligt. Om toch van elk kind de ontwikkeling optimaal te stimuleren binnen een gemixte groep.	- Je wil voor alle kinderen het beste. - Een uitdaging om alle kinderen het beste te bieden. - Voor elk kind de ontwikkeling optimaal stimuleren binnen een gemixte groep.	- Uitdaging - Beste wil - Ontwikkelingsstimulering.

M. Oke, mooi.	-	
B. Ja.	-	
M. Oké dan waren dit de vragen.	-	
M. Dan wil ik je bedanken voor het meewerken aan dit interview.	-	

Respondent J. : Groepsleiding groep Paars

Transcript	Open coderen	
M. Oké, fijn dat je mee wil werken en aan mijn interview. Mijn onderzoek gaat over het groepsbelang en het individuele belang om daar een juiste balans in te vinden. In hoeverre moet je voor het individuele belang kiezen of voor het groepsbelang, om daar een juiste balans in te vinden voor de kinderen op de groep. Het is vooral gericht op heterogene groepen omdat je daar deze vraag veel terug ziet komen. Op groepen waar je verschil hebt tussen kinderen en waar kinderen andere dingen vragen. Uhm, in dit interview gaan we het hebben over het individuele belang en los over het groepsbelang en dan komen samen bij de balans terecht om het daar nog eens over te hebben. Er wordt vooral gevraagd om jouw mening en ervaring, hoe jij het vindt. Om jouw manier van werken toe te lichten. Je mag overal dingen aanvullen en/of opmerken, dat is allemaal prima. Het zal ongeveer een kwartier tot een half uur duren. Ik weet niet of er voor de rest nog vragen zijn vooraf?	-	
J. Nee, nee, prima. Laten we dan beginnen.	-	
M. Oké, als eerste wil ik vragen hoe je het werken in een heterogene groep als groep Paars ervaart algemeen?	-	
J. Ik ervaar het als een altijd zoekende manier van werken,	- Werken in heterogene groep zoekende manier van werken.	- Zoekende ervaring - Doelen en visie groep

wanneer doe je het goed? Je weet dat je het voor elk kind op zijn manier goed aansluit. Maar daarin komt dadelijk wel aan de orde je bent een groep binnen een brede school en daarin zijn ook dingen meegenomen als integratie. Dat is voor kinderen die vooral, als je kijkt naar de heterogene groep, die we hier nu hebben, is dat bijna onmogelijk om zo te werken. Met de doelen en de visie op deze locatie.	- Moeilijk om aan doelen en visie te werken van groep Paars. - Integratie onmogelijk.	Paars moeilijk behalen. - Integratie onmogelijk.
M. Doelen van de groep of ook doelen van de kinderen?	-	
J. Nee, vooral de doelen van de groep denk ik. Ik denk dat wij, de kinderen, de doelen dat je daar gemakkelijk aan toe komt.	- Doelen van de kinderen kom je gemakkelijk aan toe.	- Doelen van kinderen tegemoet komen.
M. Oké mooi, deze inleidende vraag nemen we mee in het interview. Dan wil ik nu verder gaan naar het individueel belang. Echt gericht op het individu in een groep. Dat je daarin kijkt naar één kind. Als je dan kijkt naar alle kinderen die hierin in de groep zitten, of een tijdje terug mag ook, wat heeft dan volgens jou een kind nodig van jullie als groepsleiding om voldoen te komen aan de basisbehoeften van het kind? Ik weet niet of je weet wat de basisbehoeften zijn? Buiten de andere doelen om..	-	
J. Veiligheid..?	-	
M. Ja relatie, competentie en autonomie.	-	
J. Buiten dat om?	-	
M. Nee, juist om die behoeften te krijgen. Wat heeft een kind dan nodig van jullie als begeleiding?	-	

J. Ik denk dat je continuïteit, vertrouwen, dat ze kunnen leren vertrouwen op een persoon die hier staat. Uhm, daarvoor juiste taakverdeling misschien. En een stukje kinderen die eh.. toch bepaalde personen gemakkelijker opzoeken dan de ander. Dat je daarmee toch rekening houdt met de taakverdeling. Zoals we nu al verdelen, de ene week zit je bij die en andere week bij die. Het geen wat je op bouwt met een kind dat daar de mogelijkheid voor is. Ik denk dat je allemaal wel “kliks” hebt met kinderen. De een heeft een klik met het ene kind en de andere met de andere. Ik denk dat dat ook natuurlijk is dat je daarin jezelf kan blijven. Dus uhm, ik denk dat ehh, kinderen vanuit ons ook de begeleiding nodig heeft, die hier staan en die weten waarvoor ze hier staan. Dus ook een stukje uh, houding van een begeleider. Ik denk dat je zelf al heel veel uitstraalt qua hoe je bent e hoe je lichaamstaal is. Om dat voor het kind als eh, veilige basis. Of moet ik dat zeggen, er is heel veel onrust geweest rondom 1 cliënt. En dat hebben we allemaal als onrust ervaren en ik denk dat we dat ook allemaal hebben uitgestraald. En hoe mensen hier op de werkvloer staan denk ik wel dat dat een stukje buiten, ik dwaal een stukje af volgens mij.?	- Kinderen vragen van medewerkers om vertrouwen. - Kinderen vragen van medewerkers om continuïteit. - Kinderen vragen om een juiste taakverdeling van medewerkers. - Begeleiding moet weten waar hij voor staat.	- Vertrouwen - Continuïteit - Taakverdeling - Uitstraling
M. Nee hoor! Je bent dus aan het omschrijven wat begeleiding moet doen voor de kinderen. Wat vraagt dat aan houding van medewerkers? Wat vraag jij van iemand die hier komt werken.	-	
J. Je moet affiniteit hebben met kinderen. Daar moet je op in kunnen spelen, je moet overzicht kunnen bewaken en dan denk ik ook kinderen voelen toch ehh zich	- Affiniteit met kinderen. - Overzicht kunnen bewaken.	- Affiniteit kinderen - Overzicht

gemakkelijker bij iemand op hun gemak bij iemand die een beetje mee kan bewegen op een kinderlijke manier. We hebben ook een aantal afwachters personen gehad en dat is heel lastig. Ik denk dat dat voor kinderen een hele lastige is, dat ze niet weten wat ze aan iemand hebben.		
M. Op welke manier spelen jij en collega's hier op de groep in op het individuele belang?	-	
J. Ondersteuningsplan is natuurlijk geschreven vanuit de cliënt. Onze cliënten kunnen niet praten, maar eigenlijk het hele ondersteuningsplan hangt om 'n cliënt heen, de persoonsbeschrijving, de werkafspraken en de plannen die gemaakt worden. Uhm, wat was de vraag ook alweer	-	
M. Hoe jij en collega's misschien spelen collega's op een andere manier erop in dan dat jij doet.	-	
J. Ik denk dat we de plannetjes die we individueel hebben met de kinderen, dat we daar wanneer een kind hier is dat we daarbij stil moeten staan. Dat wanneer een kind hier is dat daaraan gewerkt wordt. Dan denk ik vooral aan doelen en het werken aan tafel en dat soort dingen. Zoveel mogelijk voor die kinderen, waarbij het past dat ze daarin wel d'r stukje individuele uitdaging in krijgen. Wat ja, de werkjes zijn wel vooral gericht op wat ze kunnen op hun cognitie. En de groepsactiviteiten die zijn heel breed natuurlijk. Hoe vaak we ook stoeien van wat is nou een leuke activiteit voor alle kinderen. Ik denk dat je binnen een hele leuke activiteit juist voor alle kinderen attributen aan kan brengen of materialen die daarin kunnen	- Stilstaan bij de individuele plannen van het kind. - Vaak stoeien om aansluiting bij alle kinderen binnen activiteit. - Individuele belang staat voldoende voorop.	- Stilstaan plannen kind - Stoeien groepsactiviteit - Individuele belang voorop.

ondersteunen. Ik vind het juist voor mezelf, ik vind een heterogene groep een uitdaging en iets wat gewoon moet kunnen. Ik denk dat alle, het individuele belang van het kind voldoende voorop staat in het ondersteuningsplan waarna wij allemaal handelen.		
M. Omdat je eigenlijk net noemde, van we zouden elke dag. Gebeurt het wel voldoende dan aan de doelen werken in een heterogene groep met samenstelling	-	
J. Nee.. de groepssamenstelling en de groepsgrootte, daarvan ben je wel afhankelijk, maar moet je dan zeggen van ehm bij zoveel kinderen hebben we drie personen nodig omdat... waarin hebben ze dan die individuele, hoe werken je dan aan dat individuele belang. Is het in een stukje communicatie, stukje begeleiding, hebben ze het juist nodig veel hand op hand doen. Daar moet wel het aantal groepsbegeleiding op aangepast worden. Anders kom je niet tot het individuele	- Niet altijd kun je aan de doelen van alle kinderen werken. - Afhankelijk van groepssamenstelling en groepsgrootte. - Groepsleiding aanpassen op individuele behoeften.	- Niet altijd aan doelen werken - Samenstelling - Groepsgrootte - Aanpassen individuele behoeften.
M., dan sluit de volgende vraag daar mooi bij aan, vind je dat de basisbehoeften die we net op het begin noemde, buiten de doelen en het ondersteuningsplan om. Dat alle kinderen, dat die voldoende gewaarborgd worden op de groep?	-	
J. Als de groepssamenstelling daarin, als de groep goed samengesteld is wel. Maar kinderen voelen zich. We hebben natuurlijk een hele heterogene groep gehad het afgelopen schooljaar dan denk ik dan zijn er ook, dan zijn niet alle kinderen, binnen de groep die er zijn, niet voldoende veilig voor alle kinderen. Denkend aan alle bijkomende problematieken. En een	- Alleen tegemoetkoming aan basisbehoeften als de groep samenstelling dat toelaat. - Niet voldoende veiligheid binnen de groep. - Hier meer van 1 op 1 moeten hebben dan van elkaar leren.	- Groepssamenstelling - Veiligheid onvoldoende - Leren uit individuele begeleiding

kind wat juist iets moet leren vertellen en moet leren vragen. Die moet het dan maar, uit d'r tenen halen om het voor elkaar te krijgen. En een ander kind mag gaan zitten gillen, nou ja in hoeverre wordt dat dan, wordt dat begrepen door een ander kind. Kijk in een klas is het zo, de juf verteld, de kinderen steken een vinger op om een vraag te stellen. Dat is heel homogeen, daar leren kinderen van. Ik denk dat ze hier van elkaar heel weinig leren. Dat je het echt moet hebben van de 1 op 1 momenten. De individuele sturing, wat is daarin mogelijk?		
M. Heb je dan nog mogelijkheden of uitdagingen die je ziet voor het team? Om uhm,, meer aandacht te besteden aan de individuele behoeften?	-	
J. ik denk dat je ehh	-	
M of waar je nog kansen ziet?	-	
J. ik denk dat je binnen alle activiteiten, vooral de vrije activiteiten, zoals vrij spel, buiten spelen, dat je daarin ook voor kinderen die daarin meer nodig hebben juist nog specifiekere. Je zoekt dan makkelijker het moment dat iemand binnen het een en ander voor gaat bereiden. Maar ik denk dat voor ons de uitdaging ligt in op de grond spelen met de kinderen. Dat denk ik echt.	- Tijdens vrij spel momenten valt er nog veel te halen.	- Vrije momenten
M. mooie. Om tegemoet te komen aan de individuele belangen van het kind.	-	

J. Ja denk ik echt. Je kunt wel zeggen hij kan niet spelen, maar waarom kan hij of zij niet spelen. Dat vind ik, en dat vind ik dan wel weer leuk aan invalkrachten en mensen die hier een dagje komen invallen, die zijn hier en die kunnen de rest loslaten. Die zoeken gemakkelijker dingen op dan wij dat doen. Ik denk dat daar nog een stukje bewustwording moet komen, oké vrij spel, maar wat is vrij spel als je kind niet kan spelen. Wat moet je ze dan aanbieden?	- Wat aanbieden als een kind niet vrij kan spelen.	- Aanbod
M. Ja mooie.		
M. Dat was de laatste vraag voor het individuele belang. Ik weet niet of nog iets aan wilt vullen of opmerkingen of aanmerken? Anders wil ik verder gaan naar het groepsbelang.	-	
M. dan wil ik nu verder gaan naar het groepsbelang, kijkend naar de hele groep kinderen. Wat heeft groep Paars nodig aan begeleiding om een groep te kunnen zijn? Dus gaat eigenlijk weer om wat er van begeleiding wordt verwacht om een groep te laten zijn.	-	
J. een goed groepsprogramma denk ik. Dat wij als team een goed groepsprogramma wegzetten, waarin zoveel mogelijk uitdaging geboden wordt. Het stukje continuïteit en daardoor duidelijkheid en voorspelbaarheid. Van kinderen die dan nog heel veel 1 op1 en hand op hand nodig hebben waarnaast kinderen die eigenlijk toe zijn aan hun jas aan doen en naar buiten gaan. Dat daarin nog duidelijker afspraken en routines komen. Wat was ook alweer de vraag?	- Goed groepsprogramma is nodig. - Kinderen hebben uitdaging nodig. - Continuïteit, duidelijk en voorspelbaarheid.	- Groepsprogramma - Uitdaging - Continuïteit.
M. Wat je dus vooral vraagt van medewerkers? Om een groep te	-	

vormen.		
J. Het overzicht denk ik.	- Overzicht	Overzicht
M. Ja oké! Wat vraagt volgens jou juist een heterogene groep van jullie als medewerkers? Omdat de groep zo heterogeen is.	-	
J. Voldoende expertise, verschillende vlakken. Ik denk dat het van ons vraagt, nodige flexibiliteit. Aanpassingsvermogen. Eigenlijk een beetje hetzelfde, wanneer het maandag niet gaat kunnen we het op dinsdag opnieuw proberen. Pet op blijven houden dat, in de grote mensenwereld ook alle daags anders gaat en je probeert in een heterogene groep waarbij dus ook zoals hier sprake is van autisme, dat je niet aan een kind zo elke dag voor elkaar kan hebben dat elke dag hetzelfde is. Dat het dus daardoor beter met hem te blijven kijken naar elk kind. Dat je inzicht hebt.	- Voldoende expertise van medewerkers. - Flexibiliteit van medewerkers - Aanpassingsvermogen van medewerkers - In de grote mensenwereld gaan dagelijks ook dingen anders.	- Expertise - Flexibiliteit - Aanpassingsvermogen - Elke dag anders
M. Naar elk kind of wat bedoel je?	-	
J. Ohja je hebt het over groepsbelang.	-	
M. Nee omdat je zegt we kunnen niet elke dag hetzelfde maken, omdat hij autisme heeft.	- Niet elke dag kan hetzelfde zijn.	- Elke dag anders.
J. Ja maar het is maar net hoe de groep die dag daarop reageert.		
M. Dan kijk jij naar de groep		
J. ja. ik ben heel erg van de groep.		
M. Ja ik hoor jou twee dingen zeggen. Ik kijk naar het kind, wat heeft het kind nodig en wat is fijn voor hem. En je kijkt naar de groep is het mogelijk of niet.		

J. Ja als je per kind maar duidelijk bent in het stukje voorbereiding. Ik denk dat het stukje expertise he, vooral op verschillende vlakken en daarnaast, toch binnen al er zo'n groep is, een samengesteld team van expertise. Als ik zie wat ik van onze invalkracht geleerd heb betreft de EMB kinderen. Dan denk ik dat had ik niet geleerd als ik haar niet hier had laten werken. Dat moet je dus halen uit ervaring. En kinderen hebben toch iets heel anders nodig zoals EMB.	- Voorbereiding duidelijk per kind. - Expertise op verschillende vlakken.	- Voorbereiding - Expertise
M Ja oké.	-	
J. Dan denk ik voor de groep, daar hebben we het net ook over gehad. Een stukje omgeving, die moet ook goed zijn.	- Omgeving moet goed zijn.	- Omgeving
M. Wat bedoel je daarmee?	-	
J. Voldoende ruimtes, waar je uit elkaar kan. Niet alleen de groep en een snoezel maar ook een zand/water tafel een ballenbad. Wanneer er dus niet buiten gespeeld kan worden of een poppenhoek apart. Dat je buiten de groep nog verschillende uitdagingen hebt.	- Voldoende ruimtes om de groep te kunnen opsplitsen. - Buiten de groep verschillende uitdagingen nodig.	- Voldoende ruimtes - Uitdagingen
M. Dus om tegemoet te komen aan de hele groep? Of juist voor het individu? Of meer om als groep te laten functioneren?	-	
J. Als groep want als ze dan uit elkaar gaan dan komt er meer rust voor elkaar.	- Tegemoetkomen aan de groep dan komt er meer rust voor elkaar.	- Rust voor elkaar.
M. heb je het gevoel dat je collega's anders inspelen op het groepsbelang? Dat je daar verschil in ziet?	-	
J. Ik denk wel dat we afgelopen schooljaar daar erg stoeiende in zijn geweest. Dat we steeds kijken voor die dit en voor die dat. We zijn op	- Stoeiende in het vinden van de balans met elkaar. - Iedereen heeft een andere	- Stoeiende in zoeken balans - Andere bril

een niet prettige manier een heterogene manier geworden. Daarin zijn we onvoldoende ondersteund, in de zin van is dit passend. Ik denk dat je allemaal je eigen professionele bril op hebt. Ik zie het zo en ik zo.. Ik denk dat we elkaar daarin elkaar altijd hebben mogen horen en dat het voor kinderen ook goed is dat er personen verschillend zijn.	bril op.	
M. Heb je nog dingen zoals net dat er nog mogelijkheden of uitdagingen inzitten voor het groepsbelang? Of te verbeteren of doen jullie het prima?	-	
J. Ik denk dat we het prima doen. Alleen, ik denk wel dat we met groepsactiviteiten of vrij spel momenten en ehh.. ons meer bewust mogen zijn van het werk waar we mee bezig zijn. Want hoe gemakkelijk je zegt ik ga even dit doen of ik ga even dat doen. En je je dan echt af luist van de groep en ik denk dat het dan juist moet gebeuren. Het komt omdat je dan zo'n stapel werk hebt en je dan het moment hebt dat je iets kan doen. Ik moet zeggen dat sinds de pc en mail hot is, dat daar een omslag in is gekomen. Voorheen deden we niets onder kindtijd. Die omschakeling heb ik daarin ook echt eerst deden we niks.	- Meer bewust van werk worden tijdens groepsactiviteiten en vrij spel. - Sinds pc hot is geworden wordt er meer verwacht en komt er meer werk bij.	- Bewustwording - PC taken
M. Dat is ook een maatschappelijk perspectief inderdaad. Oké, dan wil ik eigenlijk verder naar de balans tussen het individuele belang en het groepsbelang. In hoeverre vind jij dat er sprake is van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang van groep Paars?	-	

J. ik denk dat je gemakkelijk de kinderen die dus individueel vragen, dan niet zozeer verbaal vragen maar ook in hun gedrag vragen, dat je daar gemakkelijker op in speelt dan de kinderen die dat niet gemakkelijk doen. En daardoor dus de kinderen met individuele behoeften sneller opzoekt dan kinderen die hier minder om vragen. Dan bedoel ik laag niveau, hoog niveau. Er gaat meer aandacht naar het laag niveau is mijn ervaring. Dus er is geen goede balans volgens mij.	- Zoekt kinderen met duidelijke individuele behoeften sneller op. - Kinderen die niets laten horen speel je minder snel op in. - Geen goede balans.	- Sneller gericht op duidelijke individuele behoeften. - Uit balans
M. oké, heb je dan ook nog bepaalde situaties die het lastig maken om die balans te creëren. Dus heb je bepaalde dingen die het met zich mee brengen die het lastig maken.	-	
J. Ja de kring activiteiten, wat is het doel van een kring activiteit, waarom zit je in de kring. En dan in de zin van de ene piept, de andere huult en de ander bijt. Daar speel je op in. En dan zitten er ook kinderen die uitgedaagd moeten worden. Ik denk dat er dan bewuster gekozen moet gaan worden in het splitsen van activiteiten. De vraag was?	- Lastig wanneer kinderen verschillende dingen vragen in bijvoorbeeld een ochtendkring. - Meer de groep moeten splitsen	- Verschillende behoeften. - splitsen
M. nee dat is helemaal goed hoor.	-	
J. dus toch meer de groep splitsen.	-	
M. dus als je ziet wat kan optimaliseren is dat wat je net noemde?	-	
J. nee ik denk dat je dat wel heel bewust, bewust kan splitsen als je er echt mee bezig gaat. Als daar ruimte en creativiteit en voldoende expertise voor is.	- Bewuster de groep splitsen wanneer er ruimte en creativiteit en voldoende expertise is.	- Splitsen - Creativiteit en ruimte beschikbaar
M. heb je dan ook nog, als je kijkt naar de organisatie, de Elzengaard breed, denk je dat zij nog iets kunnen doen om de balans te verbeteren ,	-	

bepaalde voorwaarden of?		
J. ik denk dat we ons allemaal moeten blijven, scherp, scherp moeten blijven in je werk. En wat je daarin doet. En wat binnen je functie past zeg maar. Ik merk sinds dat er dus heel veel meer gevraagd word op de computer, dat bijna voor gaat op wat je op de groep doet. Optimaliseren van..	- Allemaal scherp blijven in je eigen functie.	-Scherp blijven
M. Iets vanuit de organisatie zoals de hele Elzengaard?		
J. Meer cursusaanbod denk ik ook. Mensen wakker houden.	-	
M. En specifiek over de groep?	-	
J. in het verleden hebben we subteams gedaan. Dat zijn geen kindbesprekingen, maar dat waren besprekingen met collega's die een een dergelijke soort groep hadden. Dan ging je ene keer in de maand rond de tafel en dan bracht je bijvoorbeeld het mandjes werken in of het contact met ouders wat moeilijk was. En dan had je daar allemaal je eigen kijk op, maar je kon ook heel veel van elkaar leren. En nu merk ik op een buitenlocatie dat je makkelijk je eigen regeltjes krijgt en dat die wel ... dat je wel scherp moet blijven. Waar ontstaan regeltjes en waar kunnen ze een keer herzien worden en zijn ze überhaupt wel goed.	- Werken met subteams binnen zelfde soort groepen. - Om scherp te blijven	- Subteams
M. En aan de groepssamenstelling bijvoorbeeld?		
J. Ja zeker, ik denk dat je met een visie op je groep die er staat, en die je uit draagt naar iedereen. Dat er rekening gehouden moet worden met wat je te bieden hebt. Wat je per locatie te bieden hebt. Vooral ook het stuk, ouders vertellen in een oriëntatie alles over hun kind, hoe	-Belangrijk om een duidelijke visie te hebben die je als groep uitdraagt. - Zorgvuldig bekijken waar een kind het beste past.	- Duidelijke visie - Zorgvuldige plaatsing

geweldig het kind is en wat het allemaal kan. Ouders vertellen hoe hun het kind ervaren en als het dan op een groep geplaatst wordt uit de ervaring van ouders. Denk ik dat het toch ook goed is om buiten die ervaring ook mee te laten kijken door een orthopedagoog of psycholoog, wie er betrokken is bij de groep. Nu is het zo natuurlijk het kind wordt aangemeld op een hoofdlocatie en er wordt gekeken waar woont het kind en waar is het passend. Maar ik denk, ik blijf er nog steeds bij, ooit is er gesproken over een observatiegroep te starten, werd er gezegd zielig voor kindjes, dan zijn ze er vier weken, dan zijn ze gewend en moeten ze door. Maar ik denk dat je met voldoende ervaring binnen een paar weken, duidelijk kan hebben waar een kind echt past. En wat ouders daarin nodig hebben. JW.		
M. Heb je nog een bepaalde beleving of persoonlijke visie op de huidige balans?	-	
J. Ik merk wel dat je opzoekt wat mij zelf het meeste uitdaagt. Ik ben natuurlijk persoonlijk begeleider. En je vindt dat dat ook allemaal goed moet verlopen. En ik ben dan heel erg van de afspraakjes, wat hebben we afgesproken. Zonder dat ik last heb van wat andere kinderen ervan vinden. Ik blijf wel kijken naar het kind. Ik kan niet zeggen dat onze kinderen last van elkaar hebben in hun ontwikkeling. Omdat ze zo verschillend zijn.	- Door de grote diversiteit binnen de groep hebben de kinderen geen last van elkaar in hun ontwikkeling. - Kijken naar het kind	- Diversiteit - Geen last van elkaar - Kijken naar kind
M. Nergens last van hebben, denk je dat ze niets te kort komen?		
J. nee ik denk dat ze niet te kort komen hier, ze worden eerder betutteld hier.	- Kinderen komen niets te kort, ze worden betutteld.	- Betutteld.
M. Dan wil ik naar de afronding. Wat	-	

vind jij het meest van belang het groepsbelang of het individuele belang?		
J. Het groepsbelang, het moet als groep te draaien zijn en als groep te doen zijn. Het samen dragen, ja het groepsbelang.	- Groep moet te draaien zijn als groep.	- Werkbaar
M. wat zie je nog als grootste uitdaging in het werken met een heterogene groep? Als laatste vraag..	-	
J. het scherp blijven op het dynamische stuk. Elke dag is anders. Het is dynamische, er veranderen allerlei dingen. En ik denk dat een stukje peuter ontwikkeling altijd hetzelfde is of een babyontwikkeling. Nu heb je op alle vlakken iets, en daarop in spelen is oor mij een uitdaging.	- Belangrijk om scherp te blijven in een heterogene groep. - Inspelen op alle vlakken is een uitdaging.	- Scherp blijven. - Uitdaging
M. heb je verder nog vragen opmerkingen of toevoegingen.		
J. ik denk wel sinds dat er de decentralisatie. Sinds dat andere locaties erbij zijn gekomen, er meer groepen zijn ontstaan. En sinds die tijd is het natuurlijk veel moeilijker om een groep passend bij elkaar te krijgen. Dus ik vind het heel mooi dat kinderen uit de buurt hier kunnen komen. Dat is waarom we de Bommelwaard in zijn gedoken, maar anderzijds moet het wel het totaalplaatje aansluiten op. Ik denk dat, heel lastig blijft, en daarom blijven we met z'n alle nu scherp kijken van kun je niet de visie wegzeten wat we doen of dat bij ene kind past.	- Decentralisatie speelt een rol bij de toename van de heterogeniteit. - Het moet wel passen blijven.	- Decentralisatie - Passend blijven
M. Oké mooie toevoeging. Dan wil ik je bedanken voor het interview.	-	

Respondent D.: Groepsleiding groep Rood

Transcript	Open coderen	Axiaal coderen
M. Fijn dat je mee wil werken aan mijn onderzoek. Mijn onderzoek gaat over het creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang, dus wanneer kies ik voor het individuele kind en wanneer en hoe voor de groep? Om daar dus een juiste balans in te vinden.	-	
M. In het interview ben ik vooral naar jouw beleving en ervaring op de werkvloer. We starten dadelijk met een inleiding, daarna gaan we het hebben over het individuele belang, het groepsbelang en de balans. Het zal ongeveer een kwartier tot 15 minuten duren. Als er tussendoor vragen zijn dan hoor ik het wel.	-	
D. Ja dat is goed.	-	
M. Als eerste vraag heb ik: hoe ervaar je het werken in een heterogene groep als groep Rood?	-	
D. Nou, binnen groep rood is het interessant dat de groepssamenstelling nogal wisselt. Dus het kan heel erg wisselen per schooljaar wat je voor kindjes in de groep hebt zitten. Dat kan wisselen qua ontwikkelingsniveau, in gedrag en natuurlijk heb je ook niet iedere dag dezelfde kindjes op de groep. Dus op sommige dagen en in sommige perioden zie je heel duidelijk een meerwaarde dat de kindjes die iets minder ver zijn in de ontwikkeling dingen opsteken van kinderen die verder zijn in de ontwikkeling. En soms zie je dat de groepssamenstelling elkaar ook echt kan belemmeren. Kindjes last hebben van de geluiden die ze maken en moeite hebben om in	- Soms zie je duidelijk meerwaarde van de groep voor kindjes. - Soms zie je dat groepssamenstelling kinderen kan belemmeren.	- Soms meerwaarde - Soms belemmering

elkaars nabijheid te zijn.		
M. Heb je dan nog iets wat voor jou persoonlijke de ervaring is met het werken in een heterogene groep?	-	
D. Ik blijf het een hele grote uitdaging vinden om daar een mooie balans in te vinden. En om die groepsdynamiek goed te laten verlopen, dat is een hele interessante natuurlijk, daar blijf ik in uitgedaagd worden. Dan moet je toch weer iets anders proberen of andere activiteiten aanbieden of je programma veranderen. Dus dat maakt het gewoon heel levendig en houdt je scherp.	- Uitdaging om balans te vinden. -Uitdaging om groepsdynamiek goed te laten verlopen.	- Uitdaging
M. Oké duidelijk. Dan wil ik verder gaan met het individuele belang. Kijkend naar het individu in de groep.. Wat heeft volgens jou een kind nodig aan begeleiding van jullie als medewerkers om te voldoen aan de basisbehoeften van het kind. Ik weet niet of je weet wat ik met de basisbehoeften bedoel? Relatie, autonomie, competentie	-	
D. JW.	-	
M. Oké wat heeft een kind dan van jullie als groepsleiding nodig?	-	

D. Ik denk dat het belangrijkste bij ons is, een stukje veiligheid, stukje vertrouwen, stukje warmte. Kinderen zijn vaak nog heel klein, en heel jong als ze naar groep Rood komen. Dit is de eerste groep waar ze starten, hoeft niet maar is vaak wel zo. Wat ze dan nodig hebben is heel veel nabijheid, positiviteit, liefde, consequent, dat is op elke groep zo. Wat ze ons extra vragen is een stukje nabijheid, korte lijntjes, veel zicht op de kinderen. Daarnaast is het ook nog veel aandacht voor zorg, in vergelijking met andere groepen. Veel basiszorg als eten drinken verschonen en slapen. We volgen de kindjes in wat ze aankunnen, waar je op sommige groepen het programma als uitgangspunt kan nemen is bij ons het kind het uitgangspunt. Niet elk kind heeft evenveel behoefte aan het een rustmoment of slaapje. Wij zijn heel erg volgend en stemmen daar het programma op af.	- Belangrijk voor het kind is vertrouwen, veiligheid en warmte. - Door jonge leeftijd hebben kinderen op groep Rood behoefte aan positiviteit, liefde, consequentie. - Veel zicht op het kind. - Veel zorg - Kind is uitgangspunt	- Veiligheid - Warmte - Vertrouwen - Liefde - Nabijheid - Consequentie - Zicht op het kind - Zorg - Kind uitgangspunt
M. Als je kijkt naar het individueel belang, hoe ga jij daar mee om op de groep?	-	
D. Dat verschilt heel erg per kind, wij hebben een kindje die heeft bijna 1 op 1 begeleiding, dus die moet je bijna een individueel programma kunnen bieden naast het groepsprogramma. Ja dat is zoeken, dan is het vaak echt die balans zoeken welke onderdelen van het programma kan ie meedoen wat kan hij niet aan. Hoe gaan we die momenten dan opvangen want je hebt niet altijd voldoende personeel om 1 op 1 te kunnen bieden. Dan gaat hij bijvoorbeeld alleen snoezelen om tot rust te komen, met een babyfoon met camera erbij. Of hij gaat even in de schommel in dezelfde ruimte, dat vindt hij wel fijn. En je hebt kindjes die kunnen gewoon mee in het groepsprogramma.	- Kijken naar het kind in deelname groepsprogramma.	- Kind volgen

M. Heb je het gevoel dat jij anders omgaat met het individuele belang dan collega's of andersom?	-	
D. Binnen groep Rood denk ik dat we aardig op een lijn zitten. Maar ik kan me voorstellen dat het verschil tussen groepen of locaties wel aanwezig is.	- Op één met collega's in omgang individuele belang.	- Gelijke werkwijze.
M. Zou je dan iets voor kunnen stellen wat anders is?	-	
D. Waar wij op Rood echt de mogelijkheid hebben om het kind te volgen, kan ik me voorstellen dat er ook groepen zijn waar de sterkste kindje, om het zomaar grofweg te zeggen, dan moet je ook heel veel aan ontwikkeling doen. Dan kom je denk ik wel in de knoei want als je heel veel in de ontwikkeling wil stimuleren, je hebt dan een kindje wat een soort 1 op 1 vraagt, dan moet je afwegen want het gaat dan ten koste van iemand. Bij ons is het toch veel basiszorg en aandacht, daar wordt personeel op in gezet. En daar heb je de mogelijkheid om meer te kunnen volgen. Op een schoolvoorbereidende groep moet je geen kindje tussen hebben zitten wat 1 op 1 vraagt want dan kun je daar niet op in spelen.	- Verschillen tussen groepen. - Groep Rood mogelijkheid om kind te volgen, andere groepen ontwikkelingsstimulering van groot belang.	- Verschil tussen groepen. - Kind volgend - Ontwikkelingsstimulering.
M. Heb je ook ervaring met andere groepen?	-	
D. Ja ik heb op bijna alle groepen gestaan.	-	
M. Sprak je uit ervaring bij wat je net zei dat het ook anders kan zijn, en niet altijd makkelijk is om aan de individuele behoeften te voldoen?	-	
D. Ik heb op de grote Wielen dat er kindjes zaten met een hele grote structuur behoefte, dan wordt het lastig. Die hebben een heel strak programma nodig, terwijl het voor de andere kinderen heel leerzaam is om vrij spel momenten in verschillende	- Verschillende behoeften van kinderen in een groep maken het lastig.	- Verschillende behoeften.

speelhoeken aan te gaan. Dan zie je dat zo'n kindje het lastig heeft.		
M. Oké, even kijken. Vind jij dat de basisbehoeften op groep Rood of andere groep voldoende gewaarborgd word?	-	
D. 9 van de 10 dagen wel, maar ik moet eerlijk bekennen dat er ook dagen zijn, met name als de stagiaire afwezig is, dan wordt het gewoon lastiger. Afgelopen vrijdag waren we met tweeën en is het echt zoeken om het allemaal in goede banen te lijden. Dan voldoen we wel aan de basisbehoeften maar zo'n dagen is er minder aandacht voor ontwikkelingsstimulering. Want dan gaat de basisbehoeften voor de ontwikkelingsstimulering, dan ga je een stapje terug, dan is het eten drinken slapen verschonen. Dan doe je een stapje terug wat betreft het programma aanbod.	- Tekortkoming aan ontwikkelingsstimulering. - Stapje terug en kiezen voor basisbehoeften.	- Tekortkoming - Stapje terug
M. Oké, heb je nog uitdagingen of mogelijkheden die je ziet voor jullie groep/team voor het individuele belang van het kind? Dat je denkt daar zitten nog mogelijkheden of kunnen we aan werken..	-	

D. Ja het individuele werken merken we we daar de laatste tijd niet zo goed aan toekomen. Komt ook omdat we een relatief nieuw team zijn, iedereen moet z'n plekje vinden. En we hebben weer heel erg af moeten stemmen. En je merkt als je met een team staat wat allemaal al langer binnen de Elzengaard werkt dan valt dat in elkaar, dan past dat en dan kun je samen stappen zetten dan zie je ook snel de mogelijkheden van nu is er een moment waarop we individueel kunnen werken. Nu hebben we heel erg moeten investeren in de samenwerking en hebben we wel programma gedraaid. Maar nu kom je tot de conclusie qua individueel werken hebben we een stapje terug moeten doen.	- Tekort in het individuele werken. - Afstemming moeten zoeken binnen het team. - Goed af kunnen stemmen en discussie met collega's is belangrijk.	- Tekortkoming - Gebrek continuïteit - Afstemming
M. Dus wat individueel werken betreft	-	
D. Dus meer gekeken naar het programma..	-	
M. Dus meer naar de groep gekeken dan individueel belang.	-	
D. Ja en als ze echt individuele activiteiten nodig hadden zijn die overgenomen door therapeuten voor zover dat haalbaar was.	-	
M. Oké, daar liggen nog mogelijkheden en uitdagingen dan?	-	
D. Ja dat zal de komende periode moeten gebeuren.	-	
M. En als je dan kijkt naar het groepsbelang, dus kijkt naar de groep als geheel, wat heeft groep Rood dan van jullie nodig om een groep te kunnen zijn?	-	
D. Ik denk vooral voorwaarde scheppende bezig zijn. Kindjes met elkaar in contact laten gaan en oog hebben voor kleine signalen. Zodat je kunt zien welke kinderen bij elkaar	- Groepsleiding moet voorwaarde scheppend zijn. - Groepsleiding moet oog hebben voor kleine signalen.	- Voorwaarde scheppend - Oog voor signalen - Profiteren kinderen

passen en van elkaar kunnen profiteren. Dus dat je hele bewuste keuze maakt van ik zet voor deze 3 kindjes de blokken neer en met de andere ga ik met scheerschuim smeren. Dan niet alleen omdat die op die manier kunne profiteren van de activiteit maar ook van elkaars aanwezigheid.	- Kinderen laten profiteren van elkaar.	onderling
M. Je splitst dan de groep of verdeel in kleine groepjes?	-	
D. Nee niet zozeer. Maar wel als je buiten aan het spelen zijn en binnen heb.. oh dan spits je wel op. Maar vooral dat je kijkt naar welke kindjes zet je naast elkaar zet en hetzelfde laat doen, sommige kinderen hebben echt meerwaarde voor elkaar en anderen belemmeren elkaar. Dat je daar echt bewust van bent. Zodat het ook echt een groep kan worden, ofja een klein groepje.	- Sommige kinderen meerwaarde en sommige zijn een belemmering voor elkaar.	
M. Dus een groepje in de groep?	-	
D. Ja, want ze zijn nog zo jong, een echte grote groep is ook nog heel ver weg. Terwijl samen spelen met 1 of 2 andere kindjes dat staat veel dichterbij bij ons. En in een kring dat ze kijken, dat ze een beetje het besef krijgen van er zit iemand naast me. Ze zijn zich niet bewust van oké er zitten acht kinderen in de kring en ik moet wachten tot ik aan de beurt ben.	- Kleine groepjes in de groep.	- Kleine groepjes.
M. Dus jullie doen wel een kringactiviteit met alle kinderen.	-	
D. Ja dan zitten ze allemaal in de kring. Mits ze het aan kunnen, als iemand een slechte dag heeft bijvoorbeeld kunnen ze gaan snoezelen.	-	
M. Dan heb je een activiteit die aansluit bij alle kinderen?	-	
D. Ja maar dat is ook een uitdaging dat	- Zorgen dat alle kinderen	- Aansluiten

ze allemaal geboeid zijn..	geboeid zijn.	interesses.
M. Zie je dat je daarin dan wel eens kinderen te kort doet die niet aansluiten.	-	
D. Op dit moment niet maar de groepssamenstelling wisselt natuurlijk wel heel erg. Dit jaar zitten ze vrij dicht bij elkaar. We hebben wel ooit grotere verschillen gehad.	-	
M. Hoe was het dan?	-	
D. Ja dan kun je nog wel 1 activiteit toepassen maar dan moet je hem op verschillende manieren toepassen. Dus dan heb je bijvoorbeeld een bak met zand, daarin verstopte we dingetjes. Voor een kindje was het voelen aan het zand voldoende en bij een andere pakte je er een koetje uit en vraag je hoe doet de koe. Waardoor je dus op alle niveaus wel in kan spelen met 1 activiteit dus.	- Inspelen op verschillen tussen de kinderen in de groep per activiteit.	- Inspelen op verschillen
M. Dan bekijk je de groep en stem je af?	-	
D. ja.	-	
M. Oké, wat heeft een heterogene groep als groep rood nodig van jullie als groepsleiding om een groep te kunnen zijn?	-	
D. Veel inzicht in problematieken. Flexibiliteit en qua materiaal heb je ook veel nodig. Je hebt loophulpen nodig, statafels maar je hebt ook de schommel, .. qua ruimte moet je het heel ruim opzetten. Er moet en een rolstoel binnen kunnen maar kindjes die kunnen lopen moet ook voldoende houden om voldoende rond te kunnen spelen. En een slaapkamer die grenst aan de groep omdat ze allemaal wisselend slapen. Dat soort praktische dingen zijn ook belangrijk om mee te nemen.	- Veel inzicht nodig in verschillende problematieken. - Flexibiliteit is nodig van groepsleiding. - Goede inrichting van de ruimte voor verschillende kinderen.	- Inzicht problematieken. - Flexibiliteit - Inrichting van de ruimte.

M. Vooral ook door de verschillende kinderen?	-	
D. Ja want normaal gesproken als je een EMB groep hebt, dan heb je wel rolstoelen nodig maar geen matten op de grond want de kindjes spelen niet op grond maar in een box. Bij ons heb je en de box en een mat op de grond nodig en een afgeschermd speelplekje voor kinderen die afgebakend spelen. Dus ook qua voorwaarde vraagt het dus wel wat.	-	
M. oké, als je kijkt naar jou manier van werken en die van collega's, heb je dan het gevoel dat collega's op een andere manier omgaan met het groepsbelang.	-	
D. Nee, ja ik denk dat het op dit moment heel erg mee valt. Ik denk ook dat het komt omdat allebei mijn collega's heel erg nieuw zijn. Ik me wel besef dat ik op dit moment best een grote stempel op de groep druk, zij zijn nog meer volgend. Waar ik andere jaren veel meer discussies had met collega's om elkaar scherp te houden, zullen we dit of zullen we dat.. je had goede argumenten en kwam samen tot een plan , is het nu meer dat ik een visie heb die ik uitstraal en dat die andere automatische overnemen nog omdat andere minder ervaring hebben is het lastig om daar andere argumenten tegenin te brengen.	- Discussies houden elkaar scherp en leiden tot plannen.	- Discussie
M. Heb jij nu dan een bepaalde visie die wordt gedragen tegenover het groepsbelang?	-	

D. Ja dat ging voorheen nog meer over individuele kindjes. Je maakt toch veel keuzes op een dag die beïnvloed worden door je visie. Dat is het lastige als je volgende mensen naast je hebt staan dan wordt je minder bewust daarvan. Voorheen zei iemand dan, je hebt hem nou wel laten snoezelen of moet ie toch leren om in die kring te functioneren, dat soort discussies. Daarin hou je elkaar scherp, van oké hij moet het toch leren maar kan hij het aan. Dat zijn de punten waar ik het dan over heb. Van in hoeverre kan iemand het leren om deel te nemen aan het groepsprogramma en in hoeverre moet je zeggen hij kan het nog niet aan dus we bieden hem nu iets individueels.	- Voorheen nog meer individueel kijken naar de kinderen. Nu daar minder van bewust.	- Individuele behoeften
M. Dus jij kijkt naar het kind individueel, wat kan ie aan? En kan het kind überhaupt bij het groepsgebeuren mee.	-	
D. En heeft het een meerwaarde om deel te nemen aan het groepsprogramma of is ie daar nog niet aan toe.	- Heeft groepsprogramma meerwaarde voor het kind?	- Groepsprogramma meerwaarde?
M. En in verzorging, heb je dan ook momenten dat je denkt er is iets gebeurd met een kindje bijvoorbeeld met de sonde, dat het gevolgen heeft voor de groep.	-	
D. Ja je kan op groep rood niet heel veel plannen maken. Dit soort dingen gebeuren nog veel. Kindjes zijn kwetsbaar en nog veel ziek, sondevoeding inderdaad en veel doorlekken waardoor ze in bad moeten. Zo'n soort dingen heb je regelmatig.	- Moeilijk om plannen te maken door onverwachte voorvallen.	- Plannen onmogelijk
M. Heb je dan het gevoel dat je de groep tekort doet op zo'n momenten?		
D. Niet dat ik tekort doe, want ik zie het meer als kindjes ver genoeg zijn om een ontwikkelingsgericht programma aan te kunnen dan zitten ze niet meer	- Vraag om extra zorg. - Kinderen zijn nog niet toe aan een puur ontwikkelingsgericht	- Extra zorg nodig. - Geen totale behoefte aan

op groep Rood. Dan waren ze doorgestroomd naar een school voorbereidende groep. De kindjes die nu binnen groep Rood zitten, vraagt de ene dag het ene kind om die extra zorg en de andere dag het andere kind. Maar als ze het aan zouden kunnen om ene puur ontwikkelingsgericht programma te volgen dan waren ze doorgestroomd.	programma.	ontwikkelingsgericht programma.
M. Dus jij wil eigenlijk zeggen de ene dag is het ene kind en de andere dag het andere kind, zo wordt de aandacht eerlijk verdeeld.	-	
D. Ja ja ieder op zijn eigen manier.	-	
M. Dan wil ik verder gaan kijken naar de balans. In hoeverre vindt jij dat er bij jullie sprake is van balans tussen het individuele belang en het groepsbelang?	-	
D. Ik heb het idee dat we daarin best wel in balans zijn. Een beetje door wat ik net aangaf, ze hebben allemaal hun individuele behoeftes, dat ze ieder op d'r eigen manier evenveel aandacht krijgen en evenveel deel kunnen nemen aan onderdelen van het groepsprogramma. En zoals ik net als zei sommige kindjes zijn daar nog helemaal niet aan toe en dan investeren we daar nog niet in. Dan investeren we meer van speel maar met z'n tweeën in de speelhoek in plaats van we moeten met z'n alle.	- Allemaal hun eigen behoeften.	- Individuele behoeften
M. Heb je ook nog momenten die lastig zijn van kies ik nu voor de groep of voor het individu? Bepaalde situaties of momenten..	-	
D. Ja het individueel werken vind ik het grootste knelpunt daar kom je gewoon heel vaak niet aan toe. Terwijl ik dat wel een grote meerwaarde vind hebben. De groepsactiviteiten die lopen wel, maar het individuele houdt wel in dat je 1 op 1 met iemand binnen	- Individueel werken aan de ontwikkeling is lastig. - Extra ruimte en handen nodig	- Individueel werken - Ruimte nodig - Handen nodig

gaat zitten en dat andere 2 de groep draaien. Dat blijft lastig. Dan heb je een snoezelruimte nodig of een ballenbad waarin je met alle kindjes kunt zitten en dat je er 1 apart kan pakken van de groep.		
M. Heb je nog iets wat het groepsproces kan verbeteren? De balans tussen het individuele belang en het groepsbelang bedoel ik?	-	
D. Als de groepsdynamiek klopt dat maakt het werk een stuk makkelijker. Het feit dat wij nu meer inspraak krijgen in welke kinderen geplaatst worden heeft wel een grote meerwaarde. Want we hebben dit schooljaar nog wel discussie gehad over een meisje wat hier zou komen, als er een kindje wordt geplaatst wat echt niet past binnen de groep ja dan is het heel hard werken. Dan wordt de hele groepsdynamiek verstoord. Dan is het zoeken en kun je erg uit balans raken als groep. Nu hebben wij dit jaar een stabiele groep gehad waarin maar 1 nieuw kindje is geplaatst. Anders jaren wisselde dat veel meer. Dan kan dat veel beteken.	- Meer inbreng in de groepssamenstelling helpt.	- Inbreng groepssamenstelling
M. De groepssamenstelling doet dus veel?	-	
D. JW.	-	
M. Oké, en jullie rol benoem je hier ook al in.	-	
M. Wat vind jij zelf belangrijker, het individuele belang of het groepsbelang?	-	
D. Ik denk binnen groep Rood dat het allemaal "individueutjes" zijn die naast elkaar functioneren in de groep. Ik denk dat het mooi is dat wij momenten kunnen scheppen waarin ze elkaar tegenkomen. Maar ze zijn nog zo jong dat ze wel nog allemaal nog heel erg gericht zijn op hun eigen behoeften, ze	- Algemeen individuen binnen groep Rood en mooie momenten als ze elkaar tegen kunnen komen. - Gericht op hun eigen behoefte.	- Individuele belang voorop - Gericht op zichzelf

kunnen nog geen rekening houden met elkaar. Ze kunnen naar elkaar kijken, en een klein beetje contact maken door elkaar aan te raken of samen plezier hebben om een speeltje. Maar bij ons is het niet zo dat ze samen een tekening maken bijvoorbeeld.		
M. Oké, en wat zie jij nog als grootste uitdaging, volgens mij heb je al gezegd dat je het werken op een heterogene groep een uitdaging vindt, maar misschien nog iets specifiek? Of wat er nog valt te halen in zo'n heterogene groep als groep Rood.	-	
D. Dan is het toch dat ontwikkelingsgericht werken dat dat meer intensief aangeboden kan worden in een groep als Rood. Waarin ook heel veel zorg leeft.	- Ontwikkelingsgericht werken	- Ontwikkelingsgericht werken
M. Oké duidelijk. Dan waren dit de vragen. Heb jij nog vragen?		
D. Nee ik hoop dat je er iets aan gehad hebt en ik ben benieuwd naar wat er uit gaat komen..		
M. Jazeker, ja ik ook!		
M. Dan wil ik je bedanken voor het interview.		

TRANSCRIPT 5

Interview S.: Psychologe

Transcript	Open coderen	Axiaal coderen
M. Oké, ik ga starten met het interview. Fijn dat je mee wilt werken aan mijn onderzoek en het interview. Mijn onderzoek gaat over creëren van een balans tussen het individuele belang en het groepsbelang hebben, iets wat veel voorkomt op groep Paars. Ik ben benieuwd naar jouw beleving en ervaring rondom mijn onderzoeksvraag. Ik ga vragen stellen in het interview, ik zal eerst beginnen met een inleidende vraag, daarna over het individuele belang van het kind en dan gaan we meer richten op het groepsbelang, uiteindelijk zullen we naar de balans gaan en een afronding. Het zal ongeveer een kwartier tot een half uur duren. En ehm, voor de rest mag je zeggen wat je wil en eerlijk antwoord geven. Ik zal het interview anonimiseren.	-	
S. Ja	-	
M. Ja ik ben benieuwd naar jouw mening en ervaringen als psychologe die betrokken is bij een heterogene groep.	-	
S. Ja, ja.	-	
M. Oké, ik weet niet of er vooraf nog vragen zijn?	-	
S. Nee, anders stel ik ze wel tussendoor.	-	
M. Oké, ja dat kan altijd of ter verduidelijking mag ook.	-	
M. Als eerste een openingsvraag: hoe ervaar jij de werkbaarheid van een heterogene groep? Dus heterogene groepen als	-	

bijvoorbeeld groep Paars.		
S. Zoals groep Paars en ook andere groepen die we op de Elzengaard hebben zie ik er voordelen van. Natuurlijk zijn er ook nadelen. Maar ik zie vooral voordelen van het werken in een heterogene groep. Wel met de kanttekening dat het belangrijk is dat je wel een aantal kinderen hebt die op een of andere manier aansluiten op elkaar. Waar zie ik de voordelen? Is dat je, doordat je heterogeen bent dat je kleinere groepjes binnen de groep kan creëren, en zo naar de, naar de behoeftes van ieder kind kijkt en hoe die elkaar kunnen aanvullen. En hoe ze dezelfde soort behoeften hebben en die samen te pakken. Waardoor je eigenlijk weer homogene groepjes in een heterogene groep maakt. Of gebruik maakt van een bepaalde aanpak voor twee of misschien verschillende kinderen die bij die aanpak passen of kunnen functioneren. Je hebt dan daarin weer homogeniteit.	- Voordelen van heterogene groep. - Aantal kinderen die bij elkaar aansluiten binnen de groep. - Kleinere groepjes binnen de groep. - Zo kijk je naar de behoefte van elk kind. - Homogene groepjes in heterogene groep.	- Voordeel heterogene groep. - Aansluiting - Kleine groepjes - Behoeften elk kind in beeld - Homogeniteit in heterogeniteit.
M. Oké, ik hoorde je net zeggen van het voordeel is. Heb je dan ook nadelen? Of wat is dan een nadeel?	-	
S. Een nadeel kan soms zijn. Ik vind bij sommige kinderen is het ...een groep, hoe groot is de groep. Een hele grote groep is niet voor ieder kind wenselijk. Ondanks dat er dingen in die groep zullen zitten die wel fijn zijn. Maar voor sommige kinderen is het toch meer dat het individuele en een specifieke aanpak belangrijk waar meer individuele begeleiding nodig is en dat is in een grote groep niet haalbaar. Denk ik, dan is soms een homogene groep soms beter en een kleinere groep.	- Te grote groep soms. - Soms kleine homogene groep beter. - Individuele specifieke aandacht soms beter.	- Groeps grootte. - Kleine homogene groep soms beter. - Individuele behoeften.

M. Ja dat is een mooi punt.	-	
S. JW.	-	
M. Oké dat was meer de inleidende vraag om jouw visie en ervaring te horen. Dan wil ik nu verder toespitsen naar het individueel belang. Dus in die groep als je kijkt naar het individueel belang. Dan heb ik aan jou de vraag: wat heeft volgens jou een kind nodig, aan begeleiding, dus van groepsleiding om te voldoen aan de basisbehoeften die een kind vraagt zegt maar.	-	
S. je bedoelde de basisbehoeften veiligheid?	-	
M. Ja veiligheid, autonomie, relatie, competentie, dus ook de veiligheid, een taakje wat het kind aan kan.	-	
S. Ja ik denk dat dus een begeleider sensitiviteit is. Dat de begeleider inspeelt op de behoeftes van het kind en ie het kind uitstraalt. Sommige kinderen kunnen het duidelijk aangeven en bij sommige moet je het van signalen hebben die ze uitstralen. Die soms heel klein zijn, maar daarvoor moet je een kind kennen. Continuïteit van begeleiding op een groep, zodat ze de mogelijkheid krijgen om en kind te leren kennen. Daarbij ook ouders nauw betrekken om informatie die de ouders hebben, de expert van het kind, zij kennen hun kind ook heel goed. Om die mee te nemen om zo goed in beeld te krijgen wat de basis is voor ieder kind. Natuurlijk die algemene begrippen, maar wat die voor ieder kind betekent is voor ieder kind verschillend. Om daar goed op in te spelen qua pedagogisch klimaat, wat een kind nodig heeft, is denk ik wel een vereiste van de begeleider	- Sensitieve begeleider. - Inspelen op de behoefte van het kind. - Soms zijn de signalen van kinderen heel duidelijk en soms heel klein, belangrijk om hierop te letten. - Continuïteit van begeleiding op de groep. - Ouders nauw betrekken bij het kind. - Pedagogisch klimaat creëren waarin de begeleider kan differentiëren. - Kijken per kind en algemeen want je kunt niet ieder kind apart.	- Sensitiviteit - Inspelen op de behoeften. - Signalering - Continuïteit begeleiding. - Betrekken ouders - Differentiatie in pedagogisch klimaat - Algemeen en apart kijken per kind

om daarin te kunnen differentiëren. Om niet te willen, wij doen het altijd zo, dus ieder kind moet daarin mee. Als je heterogene groep het, moet je dus per kind, natuurlijk moet je ook algemeen want je kunt niet ieder apart. Maar ik denk dat het wel goed te creëren is in een heterogene groep.		
M. Oké,		
S. ja dus om zelf er gedifferentieerd mee om te gaan. Dat vraagt ook zeker wat van de groepsleiding, begeleiding maar dat is volgens mij .. kan dat gewoon. We zien genoeg voorbeelden waar het kan.	- Differentiatie vraagt wat van de begeleiding.	- Differentiatie vraagt veel.
M. Oké, goed om te horen.	-	
S. Alleen het heeft wel, dat is denk ik ook wel een belangrijke, dat je goed kijkt naar je organisatie van je dagprogramma. Hoe organiseer je het, welke kinderen pak je wanneer samen of juist niet. Samen. Of wat doe je echt als groep, en wat voor activiteit kies je dan en wat vraag je in die activiteit per kind. Dat is weer aan de begeleiding zelf om dat in te schatten. Bij dit kind kan ik al echt de vraag stellen en ander kind moet ik de vraag kleiner stellen en echt helpen om voor een antwoord te vinden en dit kind moet ik het meer laten beleven. JW.	- Goed kijken naar de organisatie van het dagprogramma. - Welke kinderen kunnen samen en welke juist niet. - De begeleiding moet zelf inschatten wat kan als groep en wat vraag je in een activiteit van welk kind.	- Organisatie - Dagprogramma - Kinderen samen - Inschatting maken
M. je kijkt dan ook weer naar de kinderen.		
S. ja dat is je werk als je met een heterogene groep werkt.	- Kijken naar de kinderen dat is je werk.	- Kind volgen
M. Oké even kijken. En als je kijkt naar het individueel belang heb je dan iets wat je denk dat een kind echt nodig heeft in een groep, gericht op het individueel belang.	-	

S. Ik vind veiligheid het belangrijkste. Dus ik denk dat je in eerste instantie heel erg op moet investeren. Wat heeft dit kind nodig om zichzelf te kunnen laten zien.	- Kind heeft veiligheid nodig in en groep. - Wat heeft een kind nodig om zichzelf te kunnen laten zien.	-Veiligheid - Kind in beeld
M. hm hm		
S. Dat kan bij het ene kind zijn dat ie goed kan zien wat andere kinderen doen. Dat imiteert hij dan. Bij een ander kind kan het juist zijn dat de eerste tijd de begeleiding het lijntje wat korter houdt door bijvoorbeeld te zorgen dat je vooral naast het kind zit in een kringactiviteit of andere activiteit. Uiteindelijk probeer je dit weer af te bouwen als je merkt dat het kind vrijer wordt en weet wat er van hem verwacht wordt. Maar ik denk wel, daarbij heeft het ene kind het meer nodig om voortdurend het lijntje te houden. En hoe doe je dat dan. Het andere kind kun je makkelijk loslaten. Dit betekent niet die minder veiligheid nodig heeft. Maar de manier waarop dat kind veiligheid ervaart is anders.	- Veiligheid bieden door te kijken wat het kind nodig heeft. - De manier waarop elk kind veiligheid ervaart is bij elk kind anders.	- Veiligheid
M. dus dat noem je als belangrijkste punt.	-	
S. ja dat vind ik wel, het welbevinden van het kind vind ik echt het belangrijkste en daarmee is veiligheid de basisbehoeften.	- Welbevinden van het kind het belangrijkste.	- Welbevinden voorop.
M. Oké dat is een mooie.	-	
M. Vind jij als je nu bijvoorbeeld kijkt naar groep Paars, ik noem groep Paars als voorbeeldgroep...	-	
S. Ja dat is prima	-	
M. Vooral tijdens de start van mijn onderzoek, rond september, als je die samenstelling voor je ziet, heb je dan het gevoel dat als je kijkt naar alle kinderen in die groep dat, per	-	

kind alle basisbehoeften voldoende gewaarborgd worden in de groep?		
S. Ja ik ben natuurlijk pas vanaf januari betrokken geraakt bij groep Paars. Ik weet dat er toevallig ook een kindje is geweest wat jullie als groepsleiding niet konden bieden wat ie nodig had. Dat kindje is nu niet meer op de groep. Maar daar kan ik eigenlijk niks over zeggen. Ik weet dat op de groep hoe die nu is, hij is inmiddels wel heel erg uitgedund omdat er kinderen naar school zijn gegaan. Denk ik dat er nog wel meer te behalen is door meer op het individu belang te gaan zitten. Wat wel haalbaar is in de groep maar wat qua organisatie en creativiteit nog wat wel wat vraagt. Waar ik denk dat nog zeker wat te halen is wat nog niet voldoende gebeurd.	- Meer halen uit individuele belang halen. - Van de begeleiding van de groep wordt gevraagd om creativiteit en organisatie.	- Individuele belang. - Creativiteit - Organisatie
M. Oké, heb je dan ook nog voorbeelden uit een andere groep of situatie?	-	
S. Toevallig laatst, ik weet niet of je dat terug hebt gekregen, heb ik meegekeken met het mandjes werken, voor een kind die dat ook moet krijgen. Daarin had ik eigenlijk zelf praktische tips. Ik weet nu niet hoe het nu meer staat Maar het was toen dat ik zag dat er veel kinderen aan tafel zaten, ze gingen allemaal mandjes werken ehhh, twee kindjes speelde nog op de groep. Uiteindelijk kwam het er op neer dat twee begeleiding aan tafel zat met mandjes werken en er niemand meer was op de groep. Terwijl mijn ervaring op andere groepen is dat er met twee kindjes maximaal gewerkt wordt aan tafel. Wel in dezelfde ruimte, met een begeleiding die de focus kan leggen op die twee kinderen, waarbij je natuurlijk dan ook... ook kijkt welke	- Bewust kijken met welke kinderen je aan de ontwikkeling kan werken tijdens mandjes werken. - Welke kinderen kunnen samen.	- Bewuste keuze maken. - Groeperingen binnen groep.

kinderen neem je samen. Zijn het twee kinderen die heel veel een op een nodig hebben dat werkt niet. Dus kies een kind wat net wat meer losgelaten kan worden en een die dat meer nodig heeft, of allebei hetzelfde, maar waarbij je makkelijk van de en naar de ander kan. Daarbij ook zorgend dat een kind niet alleen maar zelfstandig hoeft te werken. Er moet naar mijn idee ook een werkje inzitten waarmee ontwikkeling mogelijk is dus wat het kind nog niet zelfstandig kan. Maar daar wil je wel naartoe, zit dit er niet in ,dan klopt het mandje volgens mij niet. Het uitgangspunt moet altijd ontwikkeling op zelfstandigheid zijn, dus succeservaring opdoen met het zelfstandig kunnen, maar ook een werkje wat weer wat meer vraagt op een bepaald vlak wat meer geoefend moet worden. En waar je naartoe gaat dat het kind het uiteindelijk ook weer zelfstandig kan doen. In hoeverre daar begeleiding in nodig is verschilt per kind. En daar moet je naar kijken in hoe je het organiseert.. zodat je met twee begeleiders op de groep bent uhh.. waarin je zegt de andere begeleider heeft de verantwoordelijkheid op dat moment meer op de kinderen die vrij in de ruimte spelen. Zodat die daar kinderen aan kan spreken, natuurlijk is diegene aan tafel ook wel in de buurt maar die probeert de focus vooral te houden bij de kinderen die aan tafel zitten.		
M. Oke, ik zit nu ook meteen na te denken. Als,.. het is een duidelijk voorbeeld. Jij zegt dus door organisatie, dat je op die manier juist wel al kinderen de basisbehoeften kunt geven die kinderen nodig hebben. Daar komt het dus eigenlijk op neer?		

S. Ja die basisbehoeften van veiligheid zit daar dus ook weer in, je zorgt dat iemand het lijntje houdt met kinderen die vrij spelen en iemand het lijntje houdt om echt aan die ontwikkeling specifiek, het mandjes werken, dat is ook duidelijk voor ouders, dan wordt er gewerkt aan ontwikkeling. Niet dat je dat niet doet als ze vrij spelen het in de ruimte dan ook. Maar ehm.. en je kunt zelf veel specifieker observeren want als je dus een op een.. een op twee even werkt kun je veel beter observeren wat vindt het moeilijk wat vindt het lastig. Zo' n taakje kan ook zijn oogcontact maken voordat je iets doet, naast dat het gewoon een constructietaak kan zijn.	- Veiligheid bieden door een lijntje te houden met kinderen.	- Lijntje houden met kinderen.
M. Zo kunnen er meerdere doelen in de mandjes worden verwerkt?		
S. Ja. Het is maar net waar je doelen zitten. Doelen kunnen ook in het mandje zitten. Het kan ook samenspel zijn, dan is het juist dat je kiest dat als er bepaalde kinderen mandjes werken dat er bepaalde kinderen zijn waarmee je goed kan oefenen om samen te spelen. Dan gaat diegene samenspel oefenen, in de huishoek, door mee te en spelen of iets. Om zo die differentiatie en het afgestemd op het kind. Het vraagt best veel en ik zeg niet dat het makkelijk is. Maar ik denk dat je daar mee in een heterogene groep, dat je super goed, dan hoeft niet elk kind hetzelfde.. En daarmee heb je onze populatie niet, maar dat is nergens ook in een schoolklas niet. Ja dus dat.	- Differentiatie en aanpassen op het kind.	- Differentiatie - Aanpassen
M. Om dan terug te komen op de vraag. Heeft een kind dus in die groep ...	-	

S. Ja ik denk het wel,	-	
M. Komt die tegemoet..	-	
S. Ja maar je moet een kind wel kennen. Als je voortdurend invallers hebt niet, de continuïteit is daarin ook belangrijk.	- Belangrijk dat begeleiding het kind kent. - Continuïteit belangrijk voor relatie tussen het kind en de begeleider.	- Kind kennen. - Continuïteit
M. Oké, ja..	-	
S. Continuïteit van begeleiding die de kinderen echt mogen leren kennen is daarin wel een vereiste ook. Want als je de hele tijd inval hebt, kan daar een vaste kracht staan maar die kan dat niet in z'n eentje.	-	
M. Oké dat is duidelijk.	-	
M. heb je nog mogelijkheden of uitdagingen voor het team, niet zozeer voor groep Paars, maar ook voor andere heterogene groepen waarbij je betrokken bent, om duidelijker aandacht te besteden aan het individu, gericht op het individuele belang van het kind.	-	
S. uhhh. Ik denk dat we dat heel erg doen eigenlijk. Nog meer zou ik het spelen mee willen nemen. Heel vaak is het vrij spelen nog een beetje dan mogen ze zelf hun ding doen. Ik denk dat je daarin stapjes kan zetten, door daarin ook een bepaalde begeleiding op observatie kan doen. Nog meer uit het kind kan halen en beter in beeld brengen en stapjes kan maken. Ik denk dat het spelen vaak is van nu mogen ze even zelf, ik ga even.. thee drinken of uhhh. Even achter de computer. Dat moet ook, maar ik denk dat hier nog een ontwikkelpunt in zit.	- Meer richten op begeleiding en observaties tijdens het spelen. - Kind beter in beeld kan brengen en stapjes kan maken met het kind.	- Begeleiding spel - Kind in beeld brengen - Stapjes maken met het kind
M. Oké duidelijk, dan wil ik nu verder gaan naar het groepsbelang.	-	

S. Wat zie je als groepsbelang?	-	
M. De hele groep, dat de hele groep als groep kan functioneren. Dat je bijvoorbeeld een groepsactiviteit kan doen en dat je gericht bent op de hele groep kinderen. Bij het individuele belang spits je meer toe naar een kind zeg maar, dat je zegt van we zitten in de kring en een kind huilt dan kies je voor hem en laat je iemand erbij zitten. Of we kiezen voor de groep en hij verlaat de kring.	-	
S. Dat is wel een beetje kind afhankelijk. Maar als je kan organiseren dat een kind erbij blijft. Dat je weet hoe je zo'n kind erbij kan betrekken. Zou dat mijn eerste voorkeur zijn en dan misschien niet de hele kring activiteit maar een stukje desnoods. Ik kan me ook voorstellen dan denk ik aan een andere groep, daar komt een kindje later binnen als ze al in de kring zitten. Die heeft niet de mogelijkheid gehad om te aarden dat hij nu daar is. Daardoor dus niet in de groep, in die activiteit gelijk mee kan. Dan wordt er nu daarvoor gekozen, om het kind op een eigen plek, in dit geval een bedbox, even daar te laten spelen, J.p.v. dat het kind gelijk mee moet in de activiteit. Maar dat vind ik uitzonderlijke gevallen. Ik denk als het kind gewoon eigenlijk mee zou kunnen doen moet je echt proberen eigenlijk de weg er naartoe zo goed mogelijk.. dat het kind wel in de kring kan.	- Kindafhankelijk wat je doet met een individu in de groep. - Kind erbij proberen te betrekken in organisatie. - Proberen de weg naar de groepsactiviteit toe te maken met het kind.	- Inschatting maken - Organisatie - Kind proberen te betrekken - Stapsgewijs
M. Heb je dan nog iets vanuit groepsleiding.. uhm.. bepaalde dingen nodig hebt	-	
S. Ik denk dat je dan weer, terug komt op hetzelfde. Het kind goed genoeg in beeld brengen, wat heeft	- Kind in beeld brengen	- Individuele behoefte

het nodig, hoe creëer ik dat voor het kind. Dan kom je tot individuele belangen.		
M. En dat neem je dan mee in de begeleiding van de groep?	-	
S. Ja dat neem je mee in de begeleiding van de groep. En dat kan ook zijn dat je zegt we splitsen de groep, we doen eerst die kring en dan die kring. Dus dan heb je de groep toch weer uit elkaar getrokken. Of zoals ik op het begin al zei, je gaat wel met z'n alle in de kring maar je past je vragen of activiteit aan op het individuele stukje van het kind.	- Individuele behoeften neem je mee in de groep. - Eventueel de groep splitsen. - Aanpassen in de activiteit.	- Individuele behoeften - Groep splitsen - Aanpassen activiteit
M. Oké, wat heeft een heterogene groep, omdat die heterogeen is specifiek nog nodig? Heb je daar nog aanvullingen op?	-	
S. Heterogene groep heeft dus nodig dat je kijkt klein of groot, naar wat heeft een kind nodig wat zijn de behoeften van het kind. Hoe creëer ik dat, daarbij hou je ook de groep in de gaten. Wat het moet wel haalbaar blijven. Maar daarin is organisatie een hele belangrijke die mogelijk dingen op kan lossen ehh.. om het wel te kunnen creëren en continuïteit.	- Wat heeft een kind nodig? - Wat zijn de behoeften van het kind? - Hoe creëer je dat, rekening houdend met de groep. - Het moet haalbaar blijven. - Organisatie belangrijke factor. - Continuïteit is belangrijke factor.	- Behoeften van het kind - Rekening houdend met groep - Haalbaar blijven - Organisatie - Continuïteit
S. ik kom eigenlijk steeds bij hetzelfde terug.	-	
M. ja dat speelt dan, dat is duidelijk.	-	
M. Even kijken, ... Heb je nog iets specifiek over collega's of groepsleiding hoe zij inspelen op de heterogene groep. Dat je zegt dat is iets wat wordt gevraagd van begeleiding omdat de groep heterogeen is, iets wat collega's moeten hebben als	-	

kwaliteit.		
S. Ik denk dat wel op al onze groepen geld, alle groepen zijn heterogeen. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de EMB groepen, dan lijkt het homogeen, omdat het allemaal kinderen zijn die niet kunnen lopen, maar als je gaat kijken naar wat heeft ieder kind nodig, dan zitten er overeenkomsten maar ook verschillen dat is echt kijken per individu en dat zo vorm geven je dagprogramma en proberen te creëren. Ik denk wel vooral.. ja wat ik toen straks had gezegd, een kind in beeld krijgen, hoe doe je dat, veel observeren veel ermee doen, gebruik maken, ik heb nu de DIO niet genoemd, maar die moet je ook gebruiken, dat is het mooie van de Elzengaard, dat we multi disciplinair werken. Dus gebruik maken van de expertises van verschillende disciplines en dat verwerken in hoe ga je dat binnen de groep naast dat ze misschien individuele therapie hebben, de kennis weer toepassen mee in de groep. En in de beeldvorming van het kind en de expertise van de ouders, het zijn niet de opgeleide in ons vak maar wel de ouders. Die hebben ook echt wel goed zicht op hun kind.	- Verschillen tussen kinderen ook op EMB groepen. - Kijken per individu. - DIO gebruiken - OPK De Elzengaard werkt Multi disciplinair. - Benutten van expertise. - Alles meenemen in beeldvorming van het kind.	- Inzicht in verschillen - Per individu kijken - DIO benutten - Multidisciplinair. - Expertise - Beeldvorming
M. Ja de ouders kennen het kind vaak het best zeggen ze.	-	
S. Ja dat moet je gewoon niet vergeten, zo voelen sommige ouders zich zeker en sommige ouders niet. Die moet je juist in hun kracht zetten, die weten het wel. Ze worden juist onzeker omdat ze een kind hebben wat anders is dan een gemiddeld kind in onze doelgroep dan..	- Ouders in hun kracht zetten. - Ouders kennen hun kind heel goed. - Ouders vertrouwen geven omdat hun kind anders is.	- Ouders betrekken
M. Kijkend naar het individuele belang en het groepsbelang in		

hoeverre vind je dat er wel of geen balans is tussen het individuele belang en het groepsbelang.		
S. Daar moet balans zijn. Als dat er echt niet is, ik heb ook kindjes gezien die kunnen gewoon in de groep waarin ze zaten die dus heterogeen is, zo niet mee, omdat het qua niveau niet aansluit en de grootte van de groep. En omdat het 1 op 1 mee moet worden genomen omdat het anders..., krijg je de boel bij elkaar of ligt ie voortdurend op de grond en is het de hele tijd een gevecht en krijg je het niet doorbroken. Dan denk ik hij zit op de verkeerde groep. Dat betekent niet dat het kind op een groep moet komen waar alleen maar kinderen zitten die gillen en schreeuwen maar op een kleinere groep waar ook weer heterogeniteit is maar waar bijvoorbeeld de aanpak anders kan omdat het een kleinere groep is en meer handen vrij zijn omdat er ook twee begeleiders op zitten. Waarbij ze misschien ook bepaalde kennis hebben van ... als ik denk aan autistische kinderen, niet elke autist hoeft op die groep, maar voor sommige autisten is het om de basis te leggen wel heel erg belangrijk. Dan zou je daarvoor kiezen.	- Balans is nodig. - Past het kind op de groep.	- Balans verplicht - Juiste groep?
M. oké, als je dan kijkt naar de groepen waar jij werkzaam bent zeg maar, heb je dan ook bepaalde groepen waarbij in de balans meer individueel aandacht wordt besteed of meer dat alleen wordt gekeken naar de groep kinderen?	-	
S. Nee, ik denk dat daar wel verschil zit. Ik vind bijvoorbeeld bij Violet, structuur auti groep, daar wordt volgens mij heel individueel .. ik ben daar niet nauw bij betrokken maar dat is een klein groepje met twee begeleiding erop waar heel veel	- Groepen waar alleen maar individueel wordt gewerkt. - Balans is mogelijk. - Groepen door continuïteit uit balans.	- Alleen individueel - Balans is mogelijk - Gebrek continuïteit

individueel apart met zo kind wordt gewerkt met het mandjes werken bijvoorbeeld dat is nooit binnen de groep. En als ik kijk roze en geel waar ik afgelopen jaren veel bij betrokken ben geweest, daar zei je juist kinderen gaan mee in de groep. Wat voor dingen daar ook mee spelen. Ik weet dat er nu op geel minder continuïteit is en wat nieuwe begeleiding was dit jaar. Dat zou dit jaar daarin een minder goed voorbeeld zijn, roze vind ik dan wel een goed voorbeeld. Dat daar heel goed gedraaid wordt met hele heterogene kinderen maar wel in groepsverband.		
M. Daar zie je een goede balans? Dat het individuele belang tegemoet komt aan het groepsbelang..	-	
S. Ja dat daar een hele goede balans in zit, dat kinderen zijn wie ze zijn en hun stapjes wel maken. En daarin vind ik groepsleiding ook weer super belangrijk die spelen daar goed op in. Anders kan dat niet in balans komen.	- Groepsleiding speelt goed in op balans. - Kinderen zijn zichzelf. - Kinderen maken stapjes.	- Goede houding groepsleiding -Beeld vorming kind - Stapjes maken met het kind
M. Door de punten die jij net noemde, de veiligheid, lijntjes houden..	-	
S. JW.	-	
M. Even kijken,	-	
S. Maar ik ben, ik zeg nu wel roze, maar dat is door de jaren heen, daar staat dus toevallig begeleiding die de afgelopen paar jaar dat ik daar zat het heel goed deden.		
M. Ja het is dus wel haalbaar om die balans te creëren en de balans er	-	

kan zijn?		
S. JW.	-	
M. Heb jij nog bepaalde zaken waarvan jij denkt door deze situatie is het lastig om de balans te vinden, de balans tussen het individuele en het groepsbelang?	-	
S. Stel hem nog eens, het is niet goed zo.	-	
M. Dat in een heterogene groep, een bepaald punt of situatie het lastig maakt om de balans te vinden tussen het individuele belang en het groepsbelang?	-	
S. Ik denk dat je dan weer uitkomt met als een kind dus echt geen op enkel vlak echt goed aansluit bij iets wat je in het groepsprogramma wil dat het niet organiseerbaar is. Dat daar zoveel individueel voor nodig is en zoveel intrainen voor iets wat op een groep van 8,9 10 kinderen niet haalbaar is.	- Sluit het kind aan bij de groep? - Is het organiseerbaar? - is het haalbaar?	- Aansluiting bij de groep - Organisatie - Haalbaarheid
M. Oké, even kijken, optimaliseren van de balans heb je eigenlijk al genoemd, meer naar het kind kijken, weet niet of je daar nog aanvulling op hebt?	-	
S. Naar het kind, de organisatie, ik vind organisatie ook echt een belangrijke, ik denk dat daar ook iets mee valt of staat. En we hebben natuurlijk ook altijd stagiaires die zijn ook erg belangrijk, dan werk je eigenlijk met drie. Ondanks dat we de stagiaires niet helemaal als volwaardig collega mogen zien werken ze wel volwaardig mee. Alleen de verantwoordelijkheid mag je ze niet geven. Dus eigenlijk sta je met drie personen op 6 tot 8 of 10 kinderen.	- Stagiaires zijn belangrijk op de Elzengaard.	- Stagiaires.

M. Heb je dan nog een bepaalde, als je kijkt naar het vinden van de balans tussen het individuele en het groepsbelang, heb je zoiets daar kan de Elzengaard breed iets aan kan doen om aan die balans te kunnen werken?	--	
S. Nou ik heb het idee, het voorbeeld van groep Paars, dat het daar een beetje rommelde, weinig houvast voelde ik in het begin. Terwijl ik nu het idee heb, nu is het groepje wel uitgedund, maar ik had al langer het idee, dat er veel meer rust heerst. Waar het precies door komt, of het komt doordat we beter wisten wat we van elkaar verwachtten. Dat dingen, zoals jullie teruggaven, je komt dingen na of dat het dan is. Dat je op elkaar kunt vertrouwen wat afgesproken is. Voor mij is dat niet gek, maar dat is wat ik terug kreeg. Eerst moesten we erachteraan zitten en nu hoeft dat niet. Dan denk ik ja..ik weet het natuurlijk niet .. want dat is wat ik terug krijg, ik weet niet of ik als het aan mijn collega vraag dat het ook is haha (lachen)	- Afstemming tussen collega's. -	- Afstemming tussen personeel
M. Ik herken het gevoel		
S. Ja daarmee krijg je stabiliteit in het team. We moesten elkaar leren kennen. Dat soms mijn gevoel was dat ik te kritisch was, maar aan de andere kant kreeg ik terug fijn, eindelijk coaching. Ohja dan is het toch ergens goed voor. Terwijl ik soms denk van ben ik te kritisch.	- Een stabiel team.	- Stabiliteit
M. Je leert elke dag.		
S. Nee, ja maar dat is wat ik terug krijg. Dat vind ik heel fijn. Ook daarin is openheid, daar vraag ik ook specifiek om. Ik wil niet dat ik de deur uit loop en dat er dan gezegd wordt S. ... Dat is niet mijn	- Openheid tussen collega's is belangrijk.	- Openheid

doel. Ik wil dat we samen zo goed mogelijk voor de kinderen, dat het goed loopt en we stapjes maken.		
M. Mooi. Heb je dan nog iets wat je denkt vanuit het beleid van de Elzengaard wat betreft de groepssamenstelling de werkbaarheid, dat daar nog iets extra nodig is.	-	
S. Ik kan met zo voor stellen, dat het soms fijn is. Dat merkte ik nu op Paars. Dat ze nu..., W. En J. zeggen we weten niet zoveel van bijvoorbeeld Autisme. Dat je zegt nou daar moet meer op ingezet worden dat de kennis daarin vergroot wordt. Dat dat toepasbaar is op het kind dat het nodig heeft.	- Expertise vergroten.	- Expertise
M. duidelijk, even kijken wat ik nog meer wilde vragen. Heb jij vanuit jezelf, vanuit je eigen persoonlijke visie, ervaringen zeg maar, ik ben meer van het groepsbelang of meer van het individuele belang?	-	
S. Ik ben van het individuele belang. Ik denk dat je naar elk kind individueel moet kijken wat het kind nodig heeft, maar ik ben daarin wel, dat het in een groep... dan denk ik dat is de maatschappij, dat is de school waar het terecht komt dat is ook allemaal passend onderwijs ondertussen. Kijk naar de behoefte en mogelijkheden van het kind en speel daarop in. En dat meenemen in de groep. Ik geloof er niet in dat een homogene groep alles op hetzelfde niveau, ik denk dat soms kinderen je ook kunnen verbazen doordat ze iets van een ander kind zien die het beter kan of minder goed kan, door de rol te pakken van de helper naar de rol te pakken van willen en mogen geholpen worden. Dat is een simpel voorbeeld. Dat is juist de kracht van een heterogene	- Voorkeur individuele belang. - Kijken wat elk kind nodig heeft en dat koppelen in de groep. - Kracht van heterogene groep is dat kinderen je kunnen verbazen, ze trekken op aan andere kinderen.	- Voorkeur individuele belang. - Behoeft individuu in groep. - Kracht van groep.

groep. Naast dat je ook meer creativiteit krijgt binnen de groep.		
M. Dan wil ik eigenlijk naar de afrondende vraag. Heb je nog iets wat je als grootste uitdaging ziet voor die heterogene groep, wat is nu een uitdaging waar nog mee aan de slag kan worden gegaan in de heterogene groepen?	-	
S. Uhm.. dan heb ik nu een ander groep in mijn hoofd. Maar daar denk ik nog individueler kijken, naar het kind en dat verder uitbouwen. Kijken hoe je dat nog concreter kunt maken in je groepsaankpak. Ik zit meer te denken aan een EMB Groep, een kind laat best wel wat communicatie zien, maar omdat het in een groep zit waar veel verzorging nodig is, voelen we weinig tijd om dat te doen. We moeten het gewoon doen, maar dat is organisatie. Hoe organiseer je dat..? Welke overleggen doe je wel en niet. Daar zijn we over aan het brainstormen. Hoe we dat zouden kunnen creëren, ik denk dat dat een meerwaarde is. Goed kijken naar bijvoorbeeld filmpjes op zo'n groep, kijken wat geeft het kind aan. Hoe kunnen wij daarop anticiperen en het kind leren als ie dat doet dat wij daarop reageren. Dat die meer regie heeft.	- Individuele belang uitbouwen naar groepsaankpak. - Organisatie belangrijk. - Anticiperen is belangrijk.	- Individuele belang uitbouwen. - Organisatie. - Anticiperen
S. Dus nog meer toespitsen op wat een kind aangeeft. Ik denk dat we dat nog meer kunnen doen. Op een EMB-groep is dat moeilijker te zien. Op groep paars, roze en geel kun je dat veel meer doen omdat de signalen duidelijker zijn van de kinderen. In de EMB is het misschien een wenkbrauw optrekken die aangeeft ik wil nog een keer.	- Nog meer toespitsen op signalen van kinderen.	- Signalering

M. Nu hoor ik je zeggen bij groep Paars bijvoorbeeld noem jij kijken naar het individu kijken wat het kind aangeeft. En nu hoor ik je dit volgens mij ook weer zeggen.	-	
S. Ja precies hetzelfde. Dat neem je mee in het groepsprogramma, stel je signalen meer inzichtelijk maken. Want dat signaal van die wenkbrauw omhoog is je nog nooit opgevallen, maar als je paar keer filmt tijdens een activiteit dan zeg je in een keer he, als ik die activiteit doe, die bewegingsactiviteit, met die voet bewegen, elke keer als ik stop dan zie ik na 20 sec de wenkbrauw omhoog gaan en dan doe ik het nog een keer is dat weer die wenkbrauw. Dan kunnen we interpreteren daarmee geeft het kind aan ik wil nog een keer.	- Kijken naar individu en dat meenemen in het groepsprogramma.	- Aanpassen groepsprogramma.
M. ja mooi.	-	
S. Als je dat dus hebt gezien kun je ene kind veel beter lezen en kun je daar in je activiteiten daar gebruik van maken. Misschien doet hij dus ook omdat ie op een gegeven moment leert, dan doen ze het nog een keer als ik dat doe. Dan is het misschien ook ik wil nog en stukje brood, dat weer die wenkbrauw omhoog gaat.	- Kinderen beter leren lezen.	- Kind in beeld brengen
M. dat is mooi om mee te nemen. Zijn er verder nog vragen of opmerkingen?	-	
S. Nee, maar ik ben wel benieuwd of je verrast bent of zijn er nieuwe dingen die je nog niet bedacht had?	-	
M. Ik heb al meerdere interviews gehad, maar ik had dit wel ongeveer zo ingeschat.	-	

S. Ja bij mij?	-	
M. Ja, maar ik zie ook wel weer heel veel verbanden terwijl er ook totaal andere antwoorden zijn.	-	
S. oké dat is fijn!	-	
M. Ik wil je bedanken voor het interview.	-	

Werkervaring:

- Lastige ervaring
- Gevoel kinderen te kort doet
- Schipperen tussen groepsbelang en individuele belang.
- Dagelijks last
- Niet werkbaar

Lastige momenten:

- Activiteit beëindigen
- Moeilijk gedrag van bepaalde kinderen
- Gevolgen individueel gedrag voor hele groep
- Vermoeidheid
- Alert op groepsbelang en individueel belang

Wat vraagt individuele kind van groepsleiding:

- Veilige basis
- Rust
- Groepsgenootjes

Wat vraagt de groep van groepsleiding:

- Flexibiliteit
- Inspelen op verschillen
- Expertise

Knelpunten in begeleiding groep:

- Voldoen aan behoefte kind
- Verschillende behoeftes van het kind
- Diversiteit van kinderen
- Tekortkoming in groep voor individu

Persoonlijke visie:

- Kind volgend
- Deelname aan het groepsprogramma is groepsbelang

Ontwikkelpunten voor de begeleiding:

- Afstemming
- Programma
- Verbetering
- Splitsen
- Kleine groepjes in groep
- Afstemming per kind/activiteit

Huidige balans

- Meer gericht op individueel belang
- Veel 1 op 1 begeleiding
- Verstoring balans
- Bijzonder gedrag gaat vaak voor
- Rustige kinderen schieten erbij in
- Tekortkomingen

Organisatorische knelpunten:

- Groepssamenstelling
- Contra-indicatie

RESPONDENT 2 - GROEPSLEIDING B.

Werkervaring:

- Veelzijdigheid
- Divers
- Invloed groepssamenstelling

Lastige momenten:

- Verschillende behoeften

Wat vraagt individuele kind van groepsleiding:

- Rust
- Regelmaat
- Herkenbaarheid
- Basisbehoeften
- Veiligheid
- Nabijheid

Wat vraagt groep van groepsleiding:

- Kind volgend
- Groepsactiviteit met afstemming per kind
- Verwachtingen van kinderen afstemmen
- Mogelijkheid tot groepsactiviteit
- Tot zijn recht komen
- Individualiteit tijdens groepsactiviteit

Knelpunten in begeleiding groep:

- Geschiktheid groep
- Verschillende behoeften
- Niet alles kunnen creëren
- Keuzes maken
- Verschillende behoeften tegelijk
- Tekortkoming

- Vormgeving activiteiten

Persoonlijke visie:

- Kind volgend
- Geen verplichtingen
- Groepssamenstelling
- Gemoedstoestand
- Welzijn
- Mogelijkheden per dag
- Elke dag is anders
- Inspelen behoeften
- Beste uit de dag halen

Ontwikkelpunten:

- Groep splitsen
- Kleine groepjes in een groep maken.
- Inschattingen maken
- Planning
- Anticiperen

Huidige balans:

- Begeleidingsverschillen
- Individueel belang voorop
- Kind volgend
- Geen verplichting
- Kind volgend teambreed
- Kleine groepjes vormen
- Tekortkoming doelen

Organisatorische knelpunten:

- Extra handen
- Groepssamenstelling
- Passende plek

RESPONDENT 3: - GROEPSLEIDING J.

Werkervaring:

- Zoekende ervaring
- Doelen en visie groep Paars moeilijk behalen
- Integratie onmogelijk
- Doelen kinderen behalen

Lastige momenten:

- Niet altijd aan doelen werken
- Groepssamenstelling
- Groepsgrootte

- Werkbaar
- Decentralisatie

Wat vraagt individuele kind van groepsleiding:

- Vertrouwen
- Continuïteit
- Uitstraling
- Taakverdeling

Wat vraagt de gehele groep van groepsleiding:

- Affiniteit met kinderen
- Overzicht bewaken
- Aanpassen individuele behoeften
- Groepsprogramma
- Uitdaging
- Continuïteit
- Overzicht
- Aanpassingsvermogen
- Flexibiliteit

Knelpunten in begeleiding groep:

- Stoeien met groepsactiviteit
- Groepssamenstelling
- Groepsgrootte
- Veiligheid onvoldoende

Persoonlijke visie:

- Individuele belang voorop
- Elke dag is anders
- Geen last van elkaar
- Betutteld
- Kijken naar kind

Ontwikkelpunten:

- Stilstaan plannen kind
- Vrije momenten
- Aanbod
- Voorbereiding
- Expertise
- Omgeving
- Uitdaging
- Rust voor elkaar
- Bewustwording
- Splitsen
- Verschillende behoeften
- Creativiteit en ruimte
- Passend blijven

Huidige balans:

- Leren uit individuele begeleiding
- Stoeien in zoeken balans
- Andere bril
- Sneller gericht op duidelijke individuele behoeften.
- Uit balans

Organisatorische knelpunten:

- Voldoende ruimtes
- PC taken
- Scherp blijven
- Sub teams
- Duidelijke visie
- Zorgvuldige plaatsing

RESPONDENT 4 – GROEPSLEIDING D.

Werkervaring:

- Uitdaging

Lastige momenten:

- Verschillende behoeften
- Stapje terug
- Ontwikkelingsstimulering
- Plannen onmogelijk

Wat vraagt het individuele kind van groepsleiding:

- Veiligheid
- Vertrouwen
- Warmte
- Liefde
- Nabijheid
- Consequentie
- Zorg

Wat vraagt de gehele groep van groepsleiding:

- Kind uitgangspunt
- Zicht op het kind
- Kind volgen
- Aansluiten interesses
- Flexibiliteit
- Inzicht in problematieken
- Inspelen op verschillen

Knelpunten in begeleiding groep:

- Ontwikkelingsgericht werken
- Tekortkoming

Persoonlijke visie:

- Behoeftes aan afstemming en discussie
- Individuele behoeften voorop.

Ontwikkelpunten:

- Afstemming
- Discussie
- Voorwaarde scheppend
- Oog voor signalen
- Profiteren kinderen onderling
- Individuele behoeften
- Kleine groepjes
- Inrichting van de ruimte
- Groepsprogramma meerwaarde?
- Geen totale behoefte aan ontwikkelingsgericht programma

Huidige balans:

- Kind volgend
- Individuele kind voorop
- Soms meerwaarde
- Soms belemmering
- Gericht op zichzelf

Organisatorische knelpunten:

- Groepssamenstelling
- Gebrek continuïteit

RESPONDENT 5: - PSYCHOLOGE

Werkervaring:

- Voordelen heterogene groep
- Aansluiting
- Kleine groepjes
- Behoeften elk kind in beeld
- Homogeniteit in heterogeniteit

Lastige momenten:

- Groepsgrootte
- Kleine homogene groepen soms beter
- Individuele behoeften

Wat vraagt individuele kind van groepsleiding:

- Sensitiviteit
- Veiligheid
- Inspelen op behoeften
- Lijntje houden met kinderen

Wat vraagt de groep van groepsleiding:

- Differentiatie in pedagogisch klimaat
- Kijken algemeen en per kind
- Organisatie
- Dagprogramma
- Kinderen samen
- Inschattingen maken
- Individuele behoefte
- Inzicht in verschillen
- Expertise
- Beeldvorming
- DIO benutten
- Multidisciplinair werken
-

Knelpunten in begeleiding groep:

- Differentiatie
- Aanpassen
- Continuïteit
- Haalbaar blijven
- Aansluiten bij de groep

Persoonlijke visie:

- Welbevinden voorop.
- Differentiatie
- Kind volgen
- Kind in beeld brengen
- Kracht van groep
- Voorkeur individuele belang

Ontwikkelpunten:

- Individuele belang
- Creativiteit
- Organisatie
- Betrekken ouders
- Betrekken kind
- Continuïteit

- Signalering
- Bewuste keuze maken
- Groeperingen binnen de groep
- Begeleiding spel
- Kind in beeld brengen
- Stapjes maken met kind
- Stapsgewijs
- Groep splitsen
- Aanpassen groepsprogramma
- Aanpassen activiteit
- Goede houding groepsleiding
- Stabiliteit
- Openheid
- Anticiperen

Huidige balans:

- Verplicht
- Juiste groep
- Balans is mogelijk

Organisatorische knelpunten:

- Stagiaires
- Afstemming personeel
- Expertise vergroten

BIJLAGE 6 BEOORDELING WERKVELD

Fontys Hogeschool Pedagogiek Profileringsproject 2016-2017

De beoordelingsschaal bestaat uit vier punten:

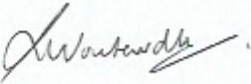
- O: Onvoldoende: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet niet aan de standaard
- V: Voldoende: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet niet op alle punten aan de standaard maar wel in voldoende mate
- G: Goed: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet op alle punten aan de standaard
- ZG: Zeer goed: het resultaat van het beoordelingscriterium overtreft de standaard

Beoordelingscriteria	Oordeel: O-V-G-ZG	Ruimte voor eventuele opmerkingen
Beoordelingscriterium 1: Pedagogische kwestie - De kwestie is beschreven vanuit de context van de opdrachtgever - De kwestie is relevant in de maatschappelijke context	Zeer goed	
Beoordelingscriterium 2: Doelstelling en onderzoeksvraag - De hoofdvraag is beantwoord - De doelstelling is bereikt	goed	
Beoordelingscriterium 3: Conclusies en aanbevelingen - De aanbevelingen volgen logisch uit de conclusies - De aanbevelingen zijn praktijkgericht en bruikbaar voor de opdrachtgever	goed	
Beoordelingscriterium 4: Overdracht - De student heeft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek mondeling toegelicht binnen de instelling waar het onderzoek is uitgevoerd - De overdracht sluit aan op de onderzoeksvraag van de opdrachtgever	goed	
Beoordelingscriterium 5: Samenwerking - De student heeft de praktijk/ de collega's betrokken bij het onderzoeksproces - De student heeft het onderzoeksproces zelfstandig doorlopen en heeft zich hierbij goed laten begeleiden	goed	

Bijlage 3 Beoordeling werkveld

Datum: 07.06.2017

Ingevuld door:

☒ De begeleider uit het werkveld: handtekening:

De student dient het formulier in te scannen en aan te leveren in n@tschool

Het formulier is voorwaardelijk voor het verkrijgen van een eindbeoordeling

Naam student:

Studentnummer:

Titel profileringsproject:

Uitstroombestanddeel van het werkveld (omcirkelen):

jeugdzorg / gehandicaptenzorg /

onderwijs en educatieve sector / kinderopvang /

preventie, voorlichting en opvoedingsondersteuning

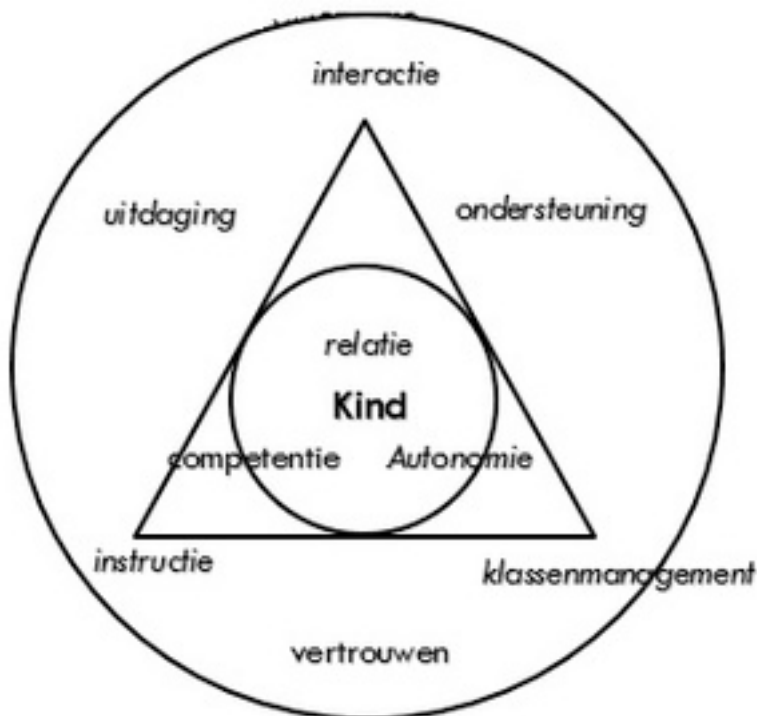
De begeleider uit het werkveld heeft het profileringsproject beoordeeld en is van mening dat de student in staat is om zelfstandig een praktijkgericht onderzoek te doen:

ONVOLDOENDE / VOLDOENDE / **GOED** / ZEER GOED

BIJLAGE 7 TOEPASSING MODEL ADAPTIEF

Het Model Adaptief kan groepsleiding een helder inzicht geven in de belangrijke aspecten rondom de begeleiding van een kind met zijn individuele behoeften in een heterogene groep als groep Paars van OPK De Elzengaard.

Groepsleiding kan deze aandachtspunten gebruiken als 'checklist'. Bekijk aan welke punten al wel wordt gewerkt en welke punten nog extra aandacht nodig hebben.

← Model Adaptief
(Stevens, 2004)

In het Model Adaptief wordt uitgegaan van drie basisbehoeften van het kind. Groepsleiding moet zich bewust zijn van de volgende aandachtspunten per behoefte (Dijkstra&Van der Meer, 2000):

Relatie

In de behoefte aan relatie moet het kind het gevoel krijgen dat hij gewaardeerd wordt en dat anderen met het kind om willen gaan. Groepsleiding van OPK De Elzengaard kan dit bieden door:

- ✓ Luister actief naar een kind, geef het kind de gelegenheid voor het delen van zijn of haar gevoelens. Ben bereid om ook je eigen gevoelens te delen. Iedereen mag zichzelf zijn.
- ✓ Houd rekening met de interesses en wensen van de kinderen en heb belangstelling voor het kind. Laat kinderen in hun waarde en behandel elkaar met respect.
- ✓ Beloon de initiatieven van kinderen wanneer dit mogelijk is. Samenwerking en onderling overleg stimuleren, de verantwoordelijkheid van het kind maximaliseren.

Competentie

In de behoefte aan competentie moet het kind plezier en geloof hebben in het eigen kunnen.

Groepsleiding van OPK De Elzengaard kan dit bieden door:

- ✓ Bied als professionele opvoeder sociale en emotionele ondersteuning. Corrigeer als je dichtbij het kind bent en geef complimenten.
- ✓ Geef ruimte aan verschillen en maak gebruik van verschillen.
- ✓ Sluit je hoge verwachtingen aan bij de talenten van het kind.
- ✓ Sluit met onderwerpen en activiteiten aan op de ervaring van het kind.
- ✓ Biedt ruimte voor initiatieven van het kind en ga op zoek naar de bedoelingen van het kind. Stel vragen aan het kind die uitnodigen tot reflectie zowel op het gebeuren in de groep als op de eigen persoon.
- ✓ Pas je didactische en emotionele steun aan op het kennis- en begripsniveau van het kind. De mogelijkheid bieden om het kind op eigen niveau en tempo te laten werken. Maak gebruik van voorkennis en maak de denkprocessen van het kind transparant.

Autonomie

Met de behoefte aan autonomie moet het kind het gevoel krijgen dat het kind iets kan zonder dat anderen daarbij moeten helpen. Het kind heeft behoefte aan zelfstandig zijn. Groepsleiding van OPK De Elzengaard kan dit bieden door:

- ✓ Beloon de initiatieven van de kinderen. Biedt kinderen de mogelijkheid om keuzes te maken in de methodiek/instructievorm, de manier van werken en de volgorde van het werk.
- ✓ Stimuleer het kind in plaats van te controleren. Het bedenken van eigen aanpakken en oplossingen van het kind stimuleren.
- ✓ Laat veel over aan de eigen verantwoordelijkheid van kinderen.
- ✓ Maak het leren van en met elkaar mogelijk.
- ✓ Laat de kinderen meedenken over en meewerken aan de organisatie en indeling van de groep.

Interactie

Groepsleiding heeft invloed op de interactie die een rol speelt in de ontwikkeling van het kind. De interactie gaat over de manier waarop groepsleiding het kind benaderd en hoe groepsleiding om gaat met het kind. Voor groepsleiding is het belangrijk dat:

- ✓ Niet elk kind kan op dezelfde manier benaderd worden, kijk daarom naar het kind.
- ✓ Pas de manier van interactie aan op het kind.
- ✓ De interactie zorgt voor het aangaan van een relatie.

Klassenmanagement

Binnen OPK De Elzengaard wordt gesproken over groepsmanagement waar de groepsleiding invloed op heeft. Het groepsmanagement heeft grote invloed op het pedagogisch klimaat in de groep.

Groepsleiding kan het volgende doen om een goed groepsklimaat te creëren:

- ✓ Zorg voor rust en veiligheid
- ✓ Een duidelijke structuur met duidelijke afspraken voor de kinderen

- ✓ Biedt ruimte aan kinderen binnen de structuur en afspraken.

Instructie

De manier waarop uitleg wordt gegeven is belangrijk voor het kind. Groepsleiding kan invloed hebben op de instructie voor de kinderen. Dit kan groepsleiding van OPK De Elzengaard bieden door:

- ✓ Zorg dat het kind de opdracht en taak begrijpt.
- ✓ Geef extra instructie als dat nodig is.
- ✓ Biedt eventueel individuele instructie passend bij het kind.

Uitdaging

Het kind moet voldoende uitgedaagd worden om tot ontwikkeling te kunnen komen. Het kind doet een beroep op ondersteuning van groepsleiding om zich te ontwikkelen. Groepsleiding kan uitdaging bieden aan het kind door:

- ✓ Net een stapje verder te gaan dan de huidige ontwikkeling van het kind.
- ✓ Kies het juiste niveau waarop je een kind aanspreekt en contact maakt.

Ondersteuning

Het kind moet voldoende ondersteuning krijgen van groepsleiding. De ondersteuning kan op didactisch gebied en op pedagogisch gebied. Dit kan groepsleiding doen door:

- ✓ De juiste aanpak bieden die aansluit bij de behoefte van het kind.
- ✓ Een methode kiezen die past bij de eigenheid van het kind
- ✓ In beeld brengen wat de individuele behoeften zijn.
- ✓ Kinderen ondersteuning bieden wanneer ze vastlopen.
- ✓ Niet onnodig hulpverlening

Vertrouwen

Het kind moet kunnen vertrouwen op de groepsleiding van OPK De Elzengaard en vertrouwen in het gevoel dat het kind “er mag zijn”. Dit kan groepsleiding doen door:

- ✓ Het kind helpen en ondersteunen.
- ✓ Vertrouwen bieden dat het kind het kan.
- ✓ Het kind laten weten dat ze zich veilig mogen voelen bij de groepsleiding.

Uitdaging

Voor een kind is het belangrijk dat hij uitdaging krijgt vanuit de groepsleiding. Groepsleiding van OPK De Elzengaard kan deze uitdaging bieden aan de kinderen door:

- ✓ Stimuleer het kind verder te ontwikkelen
- ✓ Vaardigheden aanleren die in de zone van naaste ontwikkeling liggen
- ✓ Ondersteun het kind in zijn uitdaging

BIJLAGE 8 AKKOORD AUDIO OPNAMES

OVEREENKOMST AUDIO OPNAME

Dit is een overeenkomst voor het verlenen van toestemming voor het gebruik van audio opnames.

Tijdens het afnemen van de interviews worden audio-opnames gemaakt van het gehele interview. Deze informatie blijft anoniem en zal verwerkt worden in onderzoeksdoeleinden. De opnames worden beluisterd door de student en deze kunnen eventueel door twee docenten worden beluisterd.

Akkoordverklaring

Ik geef hierbij toestemming voor het maken van geluidsopnames van het interview. Deze worden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en worden anoniem verwerkt.

Datum interview: 15 mei 2017

Naam: Sara Wering

Handtekening:

OVEREENKOMST AUDIO OPNAME

Dit is een overeenkomst voor het verlenen van toestemming voor het gebruik van audio opnames.

Tijdens het afnemen van de interviews worden audio-opnames gemaakt van het gehele interview. Deze informatie blijft anoniem en zal verwerkt worden in onderzoeksdoeleinden. De opnames worden beluisterd door de student en deze kunnen eventueel door twee docenten worden beluisterd.

Akkoordverklaring

Ik geef hierbij toestemming voor het maken van geluidsopnames van het interview. Deze worden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en worden anoniem verwerkt.

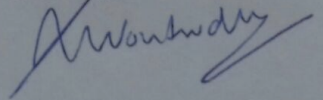
Datum interview:

3 mei 2017

Naam:

Amya Wouters

Handtekening:

OVEREENKOMST AUDIO OPNAME

Dit is een overeenkomst voor het verlenen van toestemming voor het gebruik van audio opnames.

Tijdens het afnemen van de interviews worden audio-opnames gemaakt van het gehele interview. Deze informatie blijft anoniem en zal verwerkt worden in onderzoeksdoeleinden. De opnames worden beluisterd door de student en deze kunnen eventueel door twee docenten worden beluisterd.

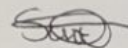
Akkoordverklaring

Ik geef hierbij toestemming voor het maken van geluidsopnames van het interview. Deze worden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en worden anoniem verwerkt.

Datum interview: 15-05-2017

Naam: Sandea de Mol

Handtekening:

OVEREENKOMST AUDIO OPNAME

Dit is een overeenkomst voor het verlenen van toestemming voor het gebruik van audio opnames.

Tijdens het afnemen van de interviews worden audio-opnames gemaakt van het gehele interview. Deze informatie blijft anoniem en zal verwerkt worden in onderzoeksdoeleinden. De opnames worden beluisterd door de student en deze kunnen eventueel door twee docenten worden beluisterd.

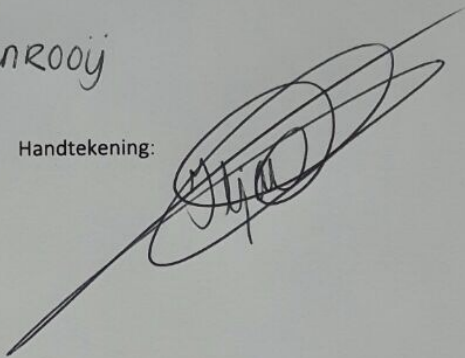
Akkoordverklaring

Ik geef hierbij toestemming voor het maken van geluidsopnames van het interview. Deze worden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en worden anoniem verwerkt.

Datum interview: 16 mei 2017

Naam: IJla van Venrooy

Handtekening:

OVEREENKOMST AUDIO OPNAME

Dit is een overeenkomst voor het verlenen van toestemming voor het gebruik van audio opnames.

Tijdens het afnemen van de interviews worden audio-opnames gemaakt van het gehele interview. Deze informatie blijft anoniem en zal verwerkt worden in onderzoeksdoeleinden. De opnames worden beluisterd door de student en deze kunnen eventueel door twee docenten worden beluisterd.

Akkoordverklaring

Ik geef hierbij toestemming voor het maken van geluidsopnames van het interview. Deze worden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en worden anoniem verwerkt.

Datum interview: 10 mei 2017

Naam: Tessie Gerrits-laro

Handtekening:

